

जिल्ला प्रशासन कार्यालय रूपन्देही द.नं. १४३/०७०/०७१

वर्ष ७ अंक ८, माघ २०७६

# हाम्रो गोरेटो

## संरक्षक

नेपाल मगर संघ, ५ नं. प्रदेश समिति

देवराज खनाल

लीला राणा मगर

सूर्य श्रीस मगर

सल्लाहकार

सांसद तुलाराम धर्ती मगर (वसन्त)

लोकबहादुर थापा

बालकृष्ण काउडा मगर

डि. बि. पुन मगर

गणेशमान महतो

कानूनी सल्लाहकार

अधिवक्ता सुरेन्द्र थापा मगर

## प्रबन्धक

तारा पुन मगर

## संचाददाता

सुरज थापा

संगीता थापा

श्रीधर पोखेल

नरबहादुर गुरुङ

शिव थापा मगर

तेज बहादुर थापा मगर

दायना मकवानी मगर

किशोर गुरुङ

सिंह बहादुर ढेँगा मगर

प्रशान्त धर्ती मगर

अतिथि सम्पादक

गणेशमान गुरुङ

सह-सम्पादक

सीता गाहा मगर

कार्यकारी सम्पादक

चन्द्रा थापा मगर

प्रधान सम्पादक/प्रकाशक

तुलबहादुर दर्लामी मगर (अरुण)

कम्प्यूटर रूपाङ्कन

बिरेन्द्र सिंजाली मगर

## मुद्रण

सत्यशिला अफसेट प्रेस, ९८४७४७५९१३

बुटवल-१०, रूपन्देही

प्रधान कार्यालयः

बुटवल-६, ट्राफिक चोक, रूपन्देही

फोन नं.: ९८४७४६१७७०, ९८४६०४६४६७

E-mail: hamrogoreto@gmail.com

## यस मित्र . . .

प्रथम शहीद क्या. लखन थापा मगर	५
प्रतिको भ्रम र यथार्थता	
दश वर्षे महान जनयुद्ध किन भयो ?	८
जनयुद्ध देशभर कहाँ के भएको थियो ?	
पाल्पाको सत्यवती ताल	१७
प्रजातन्त्र दिवस र तामाङ शहीदहरू	१८
दानापुर ताल प्रदेशकै नमूना	
पर्यटकीय क्षेत्र बनाउनु पर्यं सासद ढकाल	२०
बौद्ध कला, साहित्य महोत्सव भव्य रूपमा सम्पन्न	२३
महिला हिंसामुठ रणनीतिक	
योजना बनाएका छौ	२८
दलाई लामाको द आर्ट अफ हेपीनेस एक दृष्टि	२७
परिष्रमले दिएको सफलता	२८
कोरोना भाइरस के हो	३०
व्यतसारीहरूले तिरेको करको उचित	
मूल्याङ्कन हुनु जरुरी	३३
उद्यमशीलातामा अग्रसर महिलाहरू	३५
गैडहवा ताल महोत्सव फागुन १ देखि	३७
मातृभाषा संरक्षणको लागि मन्त्रालयले	
आवश्यक सहयोग गर्नेछौ-मञ्ची बराल	३८
मगर सस्कृतिमा आधारित फिल्म	
माराइको धाराङ्कन अनितम चरणमा	४१
एम.जि. वलबको पाँचौ साधारण सभा	
तथा तेसो अधिवेशन सम्पन्न	४३
लुमिनी प्रादेशिक अस्पताल वरिपरिका सटरहरूडोजरद्दारा भत्काइए	४५
गैल ग्रामको मागसहित दशौ स्थापना दिवश तथा वार्षिक उत्सव कार्यक्रम सम्पन्न	४६

## पाठकवर्गमा अनुरोध

हाम्रो गोरेटो राष्ट्रिय मासिक पत्रिका छैठौं वर्ष सफलताकासाथ पूरा गरी सातौं वर्ष प्रवेशसँगै अनलाईन न्यूज सहित निरन्तर प्रकाशन भइरहेका सुखद अवसरमा आदणीय लेखक, पाठकवर्ग, विज्ञापनदाता एवं शुभेच्छुकहरूमा धन्यवाद एवं हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै यहाँहरूको निरन्तर लेख, रचना, विज्ञापन एवं सहयोग साथै स्वस्थ्य प्रतिक्रियाको लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछौं।



Online News:

[hamrogoreto.com](http://hamrogoreto.com)

प्रधान कार्यालयः  
बुटवल-६, ट्राफिक चोक, रूपन्देही  
मो. ९८४६०४६४६७,  
९८४७०२९२६७, ९८४७४६१७७०  
Email:hamrogoreto@gmail.com



## शहीदको सपना र मौलाएको भ्रष्टाचार

नेपाली राष्ट्रियता, सार्वभौमिकता र स्वतन्त्रता प्राप्त गर्न हजारौं शहीदहरूले आफ्नो ज्यानको आहुँती दिएका थिए। विदेशी साम्राज्यवादसँग मात्र नभई स्वदेशी सामन्तहरूसँग पनि लडेर स्वभिमानी नेपालीको रूपमा पहिचान दिन सकेका छौं। तर अहिले नेपाली शासकहरूले शहीदको सपनालाई लत्याएर दश प्रतिशत नेताहरू श्रीपेच नलगाएका बादशाह बनेर नब्बे प्रतिशत सोभाँ, उत्पीडित वर्गलाई भुक्ताउँदै शासन गर्दै आइरहेका छन्। राज्यमा उत्पीडित वर्ग र समुदायको नेतृत्व लोकतान्त्रिक शक्तिले गरेको छैन। दलहरू समेत भ्रष्टाचारमा मुछिएका छन्।

२०४६ सालको बहुदल आगमन पश्चात र २०५१ सालको १० वर्षे जनयुद्धको शुरुवात अनि २०६३ मा भएको ऐतिहासिक जनआन्दोलनले आम नागरिकको अधिकारलाई स्थापित गराउन हजारौं शहीदहरूले बलिदान दिएका थिए। बलिदान दिनुको मूल म्यान्डेट नै महिला, मधेशी, दलित, आदिवासी जनजाति, अल्पसंख्यक समुदायलाई अधिकार सम्पन्न बनाउँदै समावेशीकरणका आधारमा मूल प्रवाहीकरण गर्ने थियो। तर नेताहरू अहिले भ्रष्टाचारको दलदलमा फस्दै गएका छन्। ठेकेदारहरूको चुइयुलमा समाहित हुँदै गएका छन्। आन्दोलनरत नागरिकहरू लोकतन्त्र, गणतन्त्र, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, धार्मिक स्वतन्त्रता तथा मूल प्रवाहीकरण संघीयता, आरक्षण र पहिचान जस्ता आधारभूत मूल्य र मान्यताबाट टाढिदै गए। मूलकमा व्यवस्था परिवर्तन त भयो तर सोंच परम्परागत सामन्तीवादी र चाकडीवाजको भरमा देश चल्न थालि रहेको छ। सरकारी जग्गा हडप्पे भू-माफिया र भ्रष्टाचारी तस्करहरू समाजमा सम्मानित हुन थाले। सर्वसाधारण, निमूखा, उत्पीडित वर्गहरूले उनीहरूकै रवाफ, दबदबालाई वाह वाह गर्दै थपडी मार्दै बस्ने अवस्था बनेको छ।

उत्ता दुई तिहाईको सरकारको प्रधानमन्त्री के.पि. ओलीले भने मानव विकास सूचकाङ्क जो संयुक्त राष्ट्र संघीय मानव विकास प्रतिवेदनले सार्वजनिक गर्छ त्यसमा यस वर्ष १६, औं स्थान बढेको भन्ने छ। भ्रष्टाचार नियन्त्रण र पारदर्शिता सम्बन्धी सूचकाङ्कमा ११ औं माथि चढेको छ र १२४ औं स्थानबाट ११३ औं स्थानमा पुगेको बताइएका छन्। तर, सरकार गठन भएको अहिले २ वर्ष पूरा भइसक्दा पनि विकास निर्माणमा केन्द्रीत रहेको बताएता पनि उत्पादन मूलक कार्य केही हुन नसकेको र सबैलाई समेट्न नसकेको कारण प्रमुख प्रतिपक्ष दल मात्र नभई सत्ताशीन दल, नेकपा कै केही नेताहरू समेत सरकारको काम प्रति असन्तुष्ट छन्।

आम सर्वसाधारण नागरिकले त भ्रष्टाचार बढेको दुलुदुलु हेर्निसिवाय अरु विरोध गर्ने आँट पनि छैन। किनभने भ्रष्टाचारी नेताहरूका आसेपासेहरू समाजमा कालोलाई सेतो भन्दै हिँडिरहेका छन्। सत्ताशीन दलका केन्द्रीय समितिको बैठकमा समेत सरकारले जनअपेक्षा अनुरुप काम गर्न नसकेको भनेर प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूको आलोचना गरिरहेका छन्। सरकारले संघीयताको मर्म आत्मसात गर्न नसकेको र सोजगारी सिर्जना हुन नसकेको त्यसै गरी शिक्षा र स्वास्थ्यमा दलालीकरण भझहेको गुनासो छ। सरकारले बजेट तयार गर्दा नेपालको लागि नभई नेपाल भित्र अवस्थित सिमान्तकृत नागरिकहरू, पछाडि परेका वर्गहरूलाई हेरेर बनाउनु पर्यर्थो। अहिले नेकपालाई सुवर्ण अवसर मिलेको छ। दललाई सत्ता सञ्चालनमा यति राप्रो अवसर पाउँदा पनि विकास र समुदायको उत्थानको लागि कुनै पनि असर नदेखाउनु दुई तिहाईको उदाङ्ग रूप छल्लंज भएको छ।

प्रधानमन्त्री के.पि. शर्मा ओलीले भ्रष्टाचार गर्दिन, सहन्न, हुन दिन भनेको धेरै सुनियो तर व्यवहारिक रूपमा कार्यान्वयनमा लिएको कहि कतै देखिएन किनभने यही सरकारकै पालामा बालुवाटार काण्ड, ३३ किलो सुन काण्ड, एनसेल काण्ड, स्वीच बैंक लगायतका अरबौं अरब रकम भ्रष्टाचार भएको छ। यी रकमहरू सरकार उठाउन पनि सकैदैन किनकी खासखास नेताहरूको मिलोमतोमा यी यस्ता भ्रष्टाचारहरू भएका छन् र यो क्रम केन्द्रदेखि प्रदेश हुँदै स्थानीय तहसम्म जरा गाडिसकेको छ।

त्यसैले अबको आन्दोलन शहीदको सपनालाई साकार पार्ने र मौलाएको भ्रष्टाचार निर्मूल पार्ने अभियानको हुन जरुरी छ। अबको आन्दोलन एवम् विद्रोहले आदिवासी जनजाति, मधेशी, महिला, दलित, अल्पसंख्यक समुदायको माँझबाट मोर्चाबन्दी भएर हुँचेछ र त्यो दिन धेरै टाढा पनि छैन किनभने चुनावको बेलामा बहुपहिचानको जाल प्याकेर मधेशी, जनजातिको भोटबाट जितेपछि पहिचानको बिरुद्धमा आवाज उठाउने कुनै पनि नेतालाई अधिकार छैन तसर्थ राज्यमा समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने सबैले अपनत्व गर्ने राज्य एवम् प्रदेशको ऐतिहासिक नामाकरण र हक, अधिकार सहित शहीदको सपनालाई पूरा गर्ने अठोट लिन सरकारलाई आग्रह गर्दछौं।

# प्रथम शहीद क्या. लखन थापा मगर प्रतिको भ्रम र यथार्थता



डी. बी. पुन मगर

नेपाल राज्य र नेपाली राजनीतिका सबै दलहरूलाई थाहा छ कि क्याएन लखन थापा मगर निरंकुश राणा शासनका विरुद्ध विद्रोह गरेर जगे प्रधानमन्त्री जंगबहादुर राणाको गर्धनमा तरवार प्रहार गरेर सबै जनता र राष्ट्रको स्वतन्त्रता र प्रजातन्त्र प्राप्तिका खातिर जीवनको बलिदान दिने पहिलो नेपाली हुन्। विडम्बना दुई सय चार वर्षीय जहानिया राणा शासनको अन्त्य भएर २००७ सालमा प्रजातन्त्रको स्थापना भयो। २०१७ साल पछि ३० वर्ष सम्म एक तन्त्रिय पञ्चायती व्यवस्था चल्यो। २०४६ सालमा पञ्चायतको अन्त्य भइ देशमा पहिलो पटक संवैधानिक राजतन्त्र र बहुदलीय प्रजातन्त्रको स्थापना भयो। २०५२ फागुन १ गते देखि माओवादी शसस्त्र जनयुद्ध चल्यो छन्दको दश वर्षमा मुलुकमा धेरै धनजनको क्षति भयो र २०६२ मँसिर ८ गते तत्कालिन सात राजनैतिक दल र माओवादीको बीचमा १२ बँद दिलही सम्झौता भई निरंकुश राजतन्त्रका विरुद्ध लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिका खातिर संयुक्त

जनआन्दोलन अगाडि बढ्यो। परिणाम स्वरूप २०६३ बैशाख ११ गते निरंकश राजतन्त्रले घुँडा टेक बाध्य भयो र मुलुकमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना भयो र नेपाली राष्ट्रिय राजनीतिको रामबचबाट संवैधानिक राजतन्त्रको दीर्घकालिन अन्त्य भयो। नेपाली जनतामा खुशीयाली छायो। बहुजातिय स्वतन्त्रता, सामाजिक न्याय, सुसाशन, समृद्ध र बलियो सार्वभौम राष्ट्रियता सहितको वर्ग विभेद नभएको उन्मुक्त समाजको उच्च आकांक्षा

पैदा

संविधान लेख्दै गर्दा प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र र गणतन्त्र प्राप्तिका लागि ज्यानको बलिदान दिने शहीदहरूको उचित सम्मान, वेपता योद्धाहरूको वास्तविक अवस्था सार्वजनिक गर्ने, घाइते अपाङ्ग भएको व्यक्तिहरूको गाँस बाँस, स्वास्थ्य र शिक्षाको पूर्ण जिम्मा राज्यले लिने अपेक्षा आम जनतामा थियो। तर अपेक्षाकृत समान न्याय दिन राज्य असफल रह्यो। यसको परिणाम अमै पनि मुलुकमा राजनीतिक र सामाजिक मुक्ति संघर्षको तुष बाँकी रहन गयो। यीति मात्र होइन यो गणतान्त्रिक राज्य र सरकारले प्रजातन्त्र प्राप्तिका लागि संघर्ष गर्ने संस्थापक पिताहरू प्रथम शहीद क्याएन लखन थापा मगर, किसान आन्दोलनका सम्रात भिमदत्त पन्त र क्रान्तिकारी किसान आन्दोलनको योद्धा कामी बुढा मगर लगायतका वीर सपुत्रहरूको बलिदान र योगदान प्रति उचित न्यायीक कदम चाल्नु पर्दथ्यो। यस मानेमा यो सरकार र राज्य पूर्ण रूपमा चुकेको छ। राज्यको आँखामा प्रजातान्त्रिक शहीद भनेर राणा कालका चार शहीदहरू घुँमिरहदा उनीहरू भन्दा जेठा र बढी भन्दा बढी प्रजातान्त्रिक संघर्ष गरेका यी तीन सपुत्रहरूलाई बिर्सनु पक्कै पनि सामान्य भुल नभएर

चिन्तनगत समस्या हो भने प्रमाणित हुन आउँछ। तसर्थ यो सानो समय सन्दर्भ लेख मार्फत नजिकै आइरहेको १४३ औ लखन स्मृति दिवसको सन्दर्भमा नेपालका प्रथम शहीद ती क्याएन लखन थापाको बारेमा केही संक्षिप्त चर्चा गर्न बान्धनीय ठानेको छु।



भएको थियो।

पहिलो पटक जनताबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले मुलुकको मुल कानुन मानिने

## १. को हुन् लखन थापा मगर ?

तत्कालिन गोरखा जिल्लाको बुडकोट गा.वि.स. काउले गाउँका (वृटिसद्वारा सञ्चालित इष्ट इन्डिया कम्पनी)को गोरखा फौजका एक सिपाहीको छोराका रूपमा जन्मिएका व्यक्ति हुन् लखन थापा । उनको जन्म हुने बेला बुबा आर्मीमै कार्यरत थिए र बुबा आमासँगै भारतमा बसेर लखन थापा मगरले साधारण शिक्षा हासिल गरेका थिए । तत्कालिन अवस्थामा नेपालमा राणा खानदान बाहेक अरुले शिक्षा पाउँने व्यवस्था थिएन । त्यसैले उनको शैक्षिक यात्रा भारतबाट अगाडि बढ्यो । जब लखन थापा मगर युवा हुँदै गए उनका बुबा आमा र आफन्तजनले गोरखा सैनिकमा भर्ति हुन साहै जोड गेरे । तर सानै देखि देश प्रेमी र राष्ट्रवादी उनले आफन्त र घरपरिवारको त्यो प्रस्ताबलाई अस्वीकार गेरे र नेपाल फर्किए । त्यात्वेला इष्ट इन्डिया कम्पनी मार्फत वृटिस सेनाले नेपालका विभिन्न भु-भागहरु अतिक्रमण गर्दै आफ्नो साम्राज्य जमाउँदै आइरहेको थियो । त्यही वृटिस साम्राज्यवादबाट नेपालको सुरक्षा गर्नुपर्छ, मातृभूमि बचाउँनु पर्दछ भन्ने भावना जागेर क्याप्टेन लखन थापा मगर तत्कालिन राणाहरुद्वारा गठित राणा फौजमा भर्ति भए र बहादुरीपुर्वक विभिन्न मोर्चाहरु संहाले । उनको बहादुरीता र युद्ध चातुर्यता तथा उत्कृष्ट युद्ध कौशलको कारण छोटो समयमै सेनाको महत्वपूर्ण पोष्ट अर्थात एसालतको पहिलो कमाण्ड क्याप्टेनी दर्जा पाउन सफल भए ।

## २. लखन थापा मगरले सेनाबाट विद्रोह किन गरे ?

क्याप्टेन लखन थापा मगर एक इमान्दार सैनिक मात्र थिएनन् उनी त्याति नै राष्ट्रवादी, त्याति नै प्रजातन्त्र प्रेमी पनि थिए । त्यसैले उनले सोच्ने गर्दथे कि नेपाल राष्ट्र बचाउँनका लागि जस्तो सुकै लडाई पनि लझ्नु पर्दछ तर आफ्नो राष्ट्रको रखवारी गर्दै गर्दा अन्य राष्ट्रको सार्वभौम अधिकार माथि कुनै पनि हस्तक्षेप हुनुहुँदैन । तर तत्कालीन राणा

प्रधानमन्त्री जंगबहादुर राणाले इष्ट इन्डिया कम्पनीसँग मिलेर भारतका विभिन्न ठाउँमा त्यहाँका जनताको सार्वभौम स्वतन्त्रता र वाक स्वतन्त्रता माथि दमन गर्न थाल्यो र त्यो अभियानमा क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई पनि खटाउने काम गच्यो । जंग बहादुर राणाको उक्त कदमले क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई आफ्नो सैन्य पेशा प्रति असाध्य खिन्नता लायो । यसै तात्र होइन उनी चाहान्थे एउटा देशका सबै जनताले गाँस, बास, स्वास्थ्य शिक्षाको अधिकार समान रूपले पाउँनु पर्दछ । चाहे जुन सुकै जात जातिको मानिस किन नहुन् सबैलाई राज्यले गर्ने व्यवहार समान होस् । तर देश त्यस्तो व्यवस्था थिएन । राणा र राजपरिवार बाहेक अरुलाई कुनै अधिकार दिइएको थिएन । नीति निर्मार्पण तहमा तत्कालिन राणाहरुले ब्राह्मण, क्षेत्री र ठकुरी बाहेक अन्य समुदायलाई निषेध नै गरेका थिए । यस्तो खाले विभेद सही नसक्नु थियो । तर राणाका विरुद्ध आवाज उठाउने वित्तिकै राणाहरुको ठाडो आदेशमा तत्काल मृत्युदण्ड पाउँनु पर्थ्यो । यस्तै राष्ट्रधात हस्तक्षेप, राजनैतिक र सामाजिक विभेदपूर्ण नीति प्रति असहमति जनाउँदै तिनै असमानताहरु तोडेर मुलुकमा ढिलो चाँडो समान प्रजातन्त्र, समान सामाजिक न्याय र समान सहअस्तित्व सहितको शासन व्यवस्था स्थापना गर्न भनी क्याप्टेन लखन थापा मगरले सैनिक सेवाबाट विद्रोह गरी तत्कालिन राज्यको विरुद्ध विद्रोही सेनागठन गच्यो र आफुलाई विद्रोही सेनाको चिफ जनरल घोषणा गच्यो । अनि गोरखा, धारिड, नुवाकोट, कास्की र लम्जुज्ज सम्मको भुगोललाई आफ्नो आधार इलाका बनाएर निरंकुश राज्यको विरुद्धमा सार्वभौम स्वतन्त्र राज्य स्थापना माग सहितको गतिविधि अगाडि बढाउन थाल्यो । सानो तुकडीबाट शुरु गरेको फौजलाई वृद्धि गर्दै भण्डै २००० (दुई हजार) को संख्यामा पुच्याएका थिए । क्याप्टेन लखन थापा मगरको विद्रोहलाई दबाउन जंग बहादुर राणाले पटक-पटक आत्म समर्पण

गर्न खबर पठायो । तर आफ्नो विचार उद्देश्य र स्वाभिमानमा दृढ संकल्पीत लखन थापा मगरले बारम्बार निम्न मगरहरु अगाडि सारेर ती मागहरु सम्बोधन नभई आफ्नो विद्रोह नरोक्ने खबर पठाए । क्याप्टेन लखन थापा मगरको मागहरु यस प्रकार थियो ।

(अ) हामी हाम्रो सार्वभौम स्वतन्त्रता जोगाउन जति कठोर र प्रतिबद्ध छौ त्याति नै लचिलो र प्रतिबद्ध दोस्रो मुलुकको सार्वभौम स्वतन्त्रता प्रति बन्न जस्ती हुन्छ । त्यसैले नेपाली युवाहरुलाई तलबको प्रलोभनमा वृटिस सेना मार्फत छिमेकी देश भारतको स्वतन्त्रता माथि दमन गर्न लगाउने काम बन्द गरिनु पर्दछ ।

(आ) चाहे जुन जाति धर्मका मानिस किन नहुन सम्पूर्ण नेपालीले बराबर पढ्न, लेख्न र बोल्न पाउँनु पर्दछ । राजा र प्रजालाई एउटै रथका दुई पाड्ग्रा जस्तै बनाइनु पर्दछ ।

(इ) नेपालमा बसोबास गर्ने विभिन्न जाति र समुदायहरुको पुख्यौली भाषा, धर्म, र संकार संस्कृतिको जर्गेना गरिनु पर्दछ र त्यस माथि लगाइको प्रतिबन्ध हटाइनु पर्दछ ।

(ई) मुलुक हाँक्नका लागि कुलिन शासन होइन जनताबाट निर्वाचित भएर जो सुकै नेपाली छोरी/छोरा प्रधानमन्त्री बन्न पाउँने व्यवस्था हुनु पर्दछ ।

(उ) उपरोक्त मागहरु यो राज्य र राणा प्रधानमन्त्रीले पुरा गरिदियोस् । मलाई भन्नै पर्दैन कि म आफै आफ्नो सेना विघटन गर्नेछु र स्वतन्त्रतापुर्वक बाँच्न पाउने, हिङ्कुल गर्न पाउने समाजको एउटा नागरिक भएर बस्नेछु । तर मागहरु पुरा गर्नुको सट्टा जसरी आत्मसमर्पणको धम्की दिइएको छ यसको जवाप्रतिरोध युद्ध बाहेक अरु हुन सक्दैन । मैले आत्मसमर्पण गर्नु भन्दा नेपाल र नेपाली जनताको सार्वभौम स्वतन्त्रता र समानताको खातिर मर्नु नै जायज ठान्दछु ।

क्याप्टेन लखन थापा मगरको उपरोक्त दृढ जवाफबाट आर्तकित राणा प्रधानमन्त्री जंगबहादुर राणाले भनै विवेक घुमाउन पुयो र कुरुर दमनमा उत्रियो । हजारौ फौजहरु

परिचालन गर्नुका साथै साम्प्रदाम र दण्ड भेदका सयौ हड्कन्दाहरु प्रयोग गरेर क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई धेराबन्दी बनायो ।

### ३. लखन थापा मगरको हत्या:

अनेक षड्यन्त्रका बावजुत अन्ततः राणा फौजले सबैतिरबाट लखन थापा मगर र उनका फौजलाई धेरा हाल्न पुगे र सम्पूर्ण रूपले धेरामा परिसके पछि क्याप्टेन लखन थापा मगरले जंगबहादुर राणालाई नै मारेर आफु मर्ने निधो गरे र जंगबहादुर आउने गौडामा कहेही लडाकु फौजहरूसँग ढुकेर बसे । जब १९३३ फागुन १ गते राती जंगबहादुरको सवारी भयो । दर्जनौ फौजलाई अगाडि पछाडि राखेर सवार प्रधान मन्त्री विहानको ४/५ बजेतिर उक्त स्थानमा आइपुदा वीर क्याप्टेन लखन थापा मगरले गोरखा बुडकोटको नजिकै रहेको गाँडामा बाटो माथि करिब ८ मिटर उचाईबाट हाम फालेर धारिलो तरवारले जंगबहादुर राणालाई प्रहार गरेका थिए । थापा मगरको प्रहारले सेतो घोडाबाट भुईमा भन्यो र अगाडि पछाडिको फौजले तुरन्त एक्सन लिदा क्याप्टे लखन थापा मगरले थप आक्रमण/प्रहार गर्न पाएनन् । लखन थापा आफ्नो दर्जन भन्दा बढी सहकर्मीहरु सँगै गिरफ्तारमा परे ।

गिरफ्तार परेका क्याप्टेन लखन थापा मगर जयसिंह चुम्मी मगर लगायतलाई राणा सेनाले निर्धार्त यातना दियो र धाइते जंगबहादुर राणाको ठाडो आदेशमा १९३३ फागुन २ गते दिनको २ बजेतिर गोरखाको बुडकोट स्थित खिराको रुखमा भुन्द्याएर बरबरता पुर्वक क्याप्टेन लखन थापा मगरको हत्या गरियो । जयसिंह चुम्मी मगर लगायत अरु पनि आधा दर्जन बढी मगरहरुको हत्या सँगै गरिएको बुझिन्छ ।

### ४. जंग बहादुरको मृत्यु लखन थापा मगरबाट:

सबैभन्दा शक्तिशाली मानिएका राणा प्रधानमन्त्री जंगबहादुर राणाको मृत्युको कारण आजका दिनसम्म गोप्य राखिएको छ । तर विभिन्न तथ्यहरूले के पुष्टि गर्दछ

भने जंगबहादुर राणाले क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई म आफै काट्छु भनेर अगाडि बद्दा क्याप्टेन लखन थापाको तरवार प्रहारबाट उनको मृत्यु भएको बुझिन्छ । ती प्रमाणहरु यसप्रकार रहेको छ ।

(क) क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई फाँसी दिदै गर्दा भनेका थिए कि मेरो मृत्युको ९/१० दिनमा जंगबहादुर राणाको पनि मृत्यु हुनेछ र एक न एक दिन जहानिया राणा साशनको अन्त्य भई देशमा स्वतन्त्रता र समानता प्राप्त हुनेछ भनेर भनेका थिए । यसको अर्थ क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई थाहा थियो कि आफ्नो प्रहारबाट जंगबहादुरलाई कति गरिहो चोट लागेको थियो र कति दिनमा मर्छ ? नभन्दै लखन थापा मगरलाई फाँसी दिएको ९ दिन पछि १९३३ फागुन ११ गते जंगबहादुर राणालाई मृत घोषणा गरियो ।

(ख) दोन्हो प्रमाण जंगबहादुरको मृत्युलाई गुमनाम गोप्य राखियो र गोरखा जाँदा डायरिया (पखाला) लागेर त्यसैको कारण मृत्यु भएको भनेर राणा परिवारमा हल्ला गरियो तर जंगबहादुरको लास स्वयम उनकै भाइ भारदारहरूलाई पनि हेर्न दिएन ।

(ग) निकै लामो समय पछि जंगबहादुरको मृत्युका बारेमा चर्चा परिचर्चा शंका उपशंका चलिरहँदा जंगबहादुर राणा गोरखा सवार हुँदा बाटोमा सेतो बाघको आक्रमणबाट धाइते भएको र यसैको कारण उनको मृत्यु भएको भनेर विभिन्न शंका उपशंकालाई मेटाउने कोशिस गरियो ।

### ५. लखन थापा मगरलाई प्रथम राष्ट्रिय शहीद किन नमान्ने ?

नेपालमा राणा शासन चलिरहेको थियो । देशमा एक खालको अन्धकार थियो । राणा र राजाहरु मालिक यहाँका जनताहरु दास जस्तै थिए । राणाको दिमागमा मानव स्वतन्त्रता भन्ने कुरा एक रति पनि थिएन । यता सर्वसाधारण जनताहरु जति नै पिँडा भए पनि फाँसी जानु पर्ने डरले चुइक्क बोल्दैनथे । यस्तो बरबर तानाशाही व्यवस्थाको विरुद्धमा

राजनीतिक, सामाजिक, सास्कृतिक, भाषिक र धार्मिक स्वतन्त्रता हुनु पर्दछ भनेर कुनै आयातित विचार विना आफ्नै विवेकले मुक्तिको लागि विद्रोह गर्ने पहिलो नेपाली हुन् क्याप्टेन लखन थापा मगर । उनले परिकल्पना गरेको राजनीतिक स्वतन्त्रता, सामाजिक न्याय र बहुजातीय समतामुलक समाजको लागि २००७ साल, २०२८ साल, २०३६ साल, २०४६ सालकका विद्रोह जनआन्दोलन र २०५२ देखि शुरु गरिएको दश वर्षीय जनयुद्ध २०६२/६३ को जनआन्दोलन र मधेश आन्दोलन तथा आदिवासी जनजाति आन्दोलनले समेत सहि सावित गरेको छ । यसर्थ आज भएका सबै प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र र गणतन्त्रको सिलन्यास कर्ता क्याप्टेन लखन थापा मगर नै रहेको कुरा यी सबै घटनाक्रमले पुष्टि गरिएको अवस्थामा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलनका प्रथम शहीद क्याप्टेन लखन थापा मगर नै हुन् भन्ने कुरामा विवाद गर्नु बेकार हुन्छ । अफ सबै शोषण दमन र उत्पीडनका विरुद्ध लडेर यो गणतन्त्र स्थापना गर्ने नेता र विद्वानहरूको लागि त लखन थापा मगरलाई प्रथम शहीद मान्नका लागि थप सोच्नु पर्ने कारण नै हुदैन । विना शर्त प्रथम शहीद र राष्ट्रिय विभुति घोषणा गरिनु पर्दछ । तर बदलिएको व्यवस्थाका पुराना चिन्तनबाट ग्रसित नेताहरूको बेइमानी र विभेदका कारण आज क्याप्टेन लखन थापा मगर कागजमा मात्र प्रथम शहीद घोषणा छ, व्यवहारमा साधारण शहीदलाई गरिने सम्मको व्यवहार पनि भएको छैन । वास्तवमा किन यसो गरिएको होला ? हामी सहज अनुमान गर्न सक्छौ कि क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई प्रथम शहीद घोषणा गरेर पनि प्रथम शहीदको रूपमा सम्मान गर्न नचाहेको कारण निम्न कारण हुन सक्छ ।

● पहिलो कारण क्याप्टेन लखन थापा मगरले विद्रोह गर्दा उनी कुनै पनि नामको राजनीतिक पार्टीमा आवद्ध थिएनन् । मानौ त्यति बेला देशमा कुनै पनि राजनीतिक दल थिएन त्यस कारण उनी स्वत स्फुर्त रूपमा

विना राजनीतिक दल विद्वाह गरेका थिए। राणा कालका शहीद भनेर जसरी दशरथ चन्द ठाकुर, गंगालाल श्रेष्ठ, धर्मभक्त माथेमा र रामविलास जोशीलाई सम्मान गरियो उनीहरूको योगदान लखन थापाको भन्दा कम भए पनि उनीहरू तत्कालिन नेपाल प्रजापरिषद लगायत भुमिगत पार्टीका संगठित सदस्य थिए। त्यसैले आजका प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र र गणतन्त्रवादी शक्तिहरूले क्याप्टेन लखन थापा मगर गैर राजनीतिक व्यक्ति भएका कारण राजनीतिक विभेद गरेर प्रथम शहीदको सम्मान नगरेको हुन सक्छ।

• नेपालको राष्ट्रिय राजनीति राणा कालदेखि आजका दिन सम्म पनि उच्च जातीय अहंकारवादी सौंच र चिन्तन भएका शक्तिहरूको चांगुलबाट मुक्त हुन सकिरहेको छैन। नेपालको राजनीतिमा जबरजस्त रहेको उच्च जातीय अहंकारवाद, एकल जातीय, एकल धार्मिक र एकल सांस्कृतिक प्रभुत्ववादी चिन्तनले गर्दा क्याप्टेन लखन थापा मगरले उठाएको सार्वभौम राष्ट्रिय स्वतन्त्रता र प्रजातन्त्रको कुरा स्वीकार्दा स्वीकार्दै पनि उनले उठाएको बहुजातीय पहिचान, बहुजातीय सहअस्तित्व सहितको समग्र सामाजिक न्यायको विचारधारा उच्च जातीय अहंकारवादी चिन्तन बोकेको नेताहरूलाई पाच्य भएको छैन। त्यसकारण प्रथम शहीद क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई उपेक्षा गरेको

हुन सक्छ।

- क्याप्टेन लखन थापा मगरले प्रथम शहीदको सम्मान पाउनलाई कि त ब्रह्मण या क्षेत्री भएर जन्मिनु पथ्यो कि त राज्य सञ्चालनको मुख्य साँचो मगर या कुनै पनि आदिवासी मुलका व्यक्तिको हातमा हुनु पथ्यो। यी दुबै प्रतिकुल हुँदा क्याप्टेन लखन थापा मगरको सिंगो इतिहास ओभेलमा पर्न गएको देखिन्छ। यसलाई जातीय विभेदको उदाहरण मान्न सकिन्छ।

#### ६. आगामी हाम्रो कदम:

नेपालका प्रथम शहीद क्याप्टेन लखन थापा मगर कुनै जाति, भुगोल, व्यक्तिगत स्वार्थको पक्षमा नभएर सिंगो नेपालको सार्वभौमिकता र जनताको समान प्रजातन्त्रका लागि लडेका एक प्रजातान्त्रिक राष्ट्रवादी योद्धा हुन्। त्यसैले कुनै राजनीतिक भेदभाव नगरी, जातीय भेदभाव नगरी उनलाई नेपालको प्रथम शहीदको सम्मान गरिनु पर्दछ र काठमाडौंको शहीद गेटमा चार शहीदहरूको साथमा उनको शालिक राखिनु पर्दछ र प्रत्येक वर्ष हुने माघ १६ गतेको शहीद दिवसलाई समय परिवर्तन गरी फागुन २ गतेलाई शहीद दिवसका रूपमा सार्वजनिक विदा दिइनु पर्दछ। यो नैतिक जिम्मेवारी नेपाल सरकारको हो।

क्याप्टेन लखन थापा मगर शहीद मात्र होइन् उनी प्रजातन्त्रका पर्हिलो कल्पनाकार

पनि हुन्। यसर्थे उनी एक युग पुरुष र विचारक हुन्। त्यसैले क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई राज्यले राष्ट्रिय विभुती घोषणा गरिनु पर्दछ। तब मात्र क्याप्टेन लखन थापा मगर प्रतिको सच्चा सम्मान हुन्छ। लखन थापा मगरसँगै क्रान्तिकारी किसान नेता कामी बुढामगर र जसको जोत उसको पोत अर्थात घर कसको पोटनेको खेत कसको जोत्नेको मर्मस्पर्शी नाराका साथ किसान आन्दोलन हाँके भिमदत पन्त लगायतका वीर योद्धाहरूलाई राज्यले उचित सम्मान र खोजीनिति गरिनु पर्दछ। जसका लागि स्वाभिमानी सबै नेपालीहरू एक मतका साथ उनीहरूको योगदान र बलिदानको सम्मान गर्नु पर्दछ।

क्याप्टेन लखन थापा मगरलाई राष्ट्रिय विभुती घोषणा गर्न र प्रथम शहीदको सम्मान गर्नको लागि अब सरोकारवाला सबैले लखन थापा स्मृति प्रतिस्थानलाई राष्ट्रव्यापी र फराकिलो तथा पारदर्शि बनाई स्थापित गरिनुका साथै उक्त प्रतिस्थान मार्फत जनहित र राष्ट्रिय हितका ठुला साना सबै कामहरू अगाडि बढाइ क्याप्टेन लखन थापा मगर प्रतिको भ्रम चिरेर वास्तविक सत्यता आम जनतालाई बुझाउनु पर्दछ। यी तीनवटा कार्य कुशलतापूर्वक सम्पन्न गर्चौ भने क्याप्टेन लखन थापा मगरको बारेमा थप संघर्ष गर्नु पर्ने छैन।

## हार्दिक शुभकालाना



### इद औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरू दाजुभाई, दिदीबहिनीहरू एवम् ग्राहक वर्ग,  
सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

**Binod Darlami**

Mob: 9804430863, 9857031414

# Devdaha Technical Works

Devdaha-5, Rupandehi, Tel. 071-577345



# दश वर्षे महान जनयुद्ध किन भयो ? जनयुद्ध देशभर कहाँ के भएको थियो ?



सविन पुलामी मगर 'साकार'

२०५२ फागुन १ गते नेपाली सर्वहारा वर्ग, प्रगतिशील तथा उत्पीडित समुदायका लागि खुसीको दिन हो। जुन दिनमा देश र जनताका शत्रु सामन्तवाद र साम्राज्यवादका विरुद्ध ने.क.पा. (माओवादी) ले जनयुद्धको घोषणा गरेको थियो। जसमा ऐतिहासिक मगरात, आधुनिक ने पाल भूमिबाट सुरुवात भएको थियो। माओवादी पार्टीले 'प्रतिक्रियावादी राज्यसत्तालाई ध्वस्त गर्दै नयाँ जनवादी व्यवस्था स्थापनाका लागि अगाडि बढाँ' भने मूल नारासहित जनयुद्ध अगाडि बढेको थियो। जुन लक्ष्य र उद्देश्य निर्माण गरेको थियो, दीर्घकालीन जनयुद्ध नै भने पनि त्यो चिनियाँ क्रान्तिको हुबहु नक्कल थिएन। त्यसमा नेपाली विशेषता र मौलिकता थिए। गाउँबाट सहर, साना सहरबाट ढूला सहर हुँदै केन्द्रीय सत्ता कब्जा गर्ने दीर्घकालीन जनयुद्ध कायदिशा निर्धारण गरिएको थियो। यसमा नेपाली मौलिकता, विशिष्टता र फरकपन थियो भने के कुलाले पुष्टि गर्दछ भने फागुन १ गते एक दिन धेरै स्थानमा फरक-फरक प्रकृतिका विद्रोहात्मक कारबाहीहरू भएका थिए। सामन्त, सुदूर्खोर प्रवृत्तिका विरुद्ध



गोर्खाको च्याङ्गलीमा रहेको साना किसान विकास बैक दलाल पुँजीवादको प्रतिक काठमाडौं जडीबुटीस्थित पेस्पीकोला कम्पनी र रोल्पा तथा सिन्धुलीका प्रहरी चौकीसहित सानाढूला सयाँ कारबाहीहरू भएका थिए। सुरुआतमा नै दुस्मन कित्ताभित्र खेलाबैला मच्चिएकै थियो। तर पनि शासकहरू बाहिर जनविद्रोहलाई न्यूनीकरण गर्दै थिए। एउटा गुलेली चलाउन नसक्नेले बढुकको कुरा गर्ने? युद्धको कुरा गर्ने? राजा फाल्ने कुरा गर्ने? हाल सम्माननीय प्रधानमन्त्री केपी ओली २०६१ सालसम्म भन्दै थिए- गणतन्त्र ल्याउने कुरा ठेलागाडा चढेर अमेरिका जाने सपनाजस्तै हो। त्यसो त जनताका वैरीहरूले जनताको शक्तिलाई हेँदै, न्यूनीकरण गर्दै आएका छन्। त्यसैले जनताले चलाएको न्यायपूर्ण युद्धको सधैँ जित भएको छ र प्रतिक्रियावादी शासकहरूको हार भएको छ। जनताको अगाडि जस्तोसुकै शक्तिशाली शासकहरू पनि पराजित भएका छन्। रुसको जार, चीनको

च्याङ्ग काइसेकदेखि नेपालको राजतन्त्र सबै जनताका सामु घुँडा टेक्न बाध्य भएका छन्। त्यसैले अध्यक्ष माओले इतिहासका निर्माता जनता हुन् भन्नुभएको थियो। त्यसरी भन्नु भनेको उनीहरूको द्वन्द्ववादिविरोधी, अधिभूतवादी, आदर्शवादी विश्वदृष्टिकोणको कारण हो। देशविदेशमा प्रतिक्रियावादीहरूले महान् जनयुद्धलाई त्यसरी बुझे जसरी अरू देशका आन्दोलनहरूलाई बुझ्ने गर्थे। त्यसो हुनु अनिवार्य थियो किनकि विश्वका सबै प्रतिक्रियावादीहरूको वर्गचरित्र एउटै हुन्छ।

जनयुद्ध तीव्र गतिमा अगाडि बढ्दै गयो। दुस्मनको मुटु सिंहदरबारमा खेलाबैला मच्चियो। गाउँ-गाउँबाट जनताका शत्रुहरू लखेटिए। उनीहरू भागेर सहर, सदरमुकाम र राजधानीमा केन्द्रित हुन थाले। अध्यक्ष माओले भन्नुभएको थियो- क्रान्तिको मुख्य उद्देश्य सत्ताको प्रश्न हल गर्नु हो।

केन्द्रीय सत्ता कब्जा गर्न बाँकी रहे पनि, दुस्मनका केन्द्रहरूलाई टिकाउने जरा, गाउँको

सत्ता खाली गर्दै जनताको सत्ता धमाधम बन्दै गए । जनताको सुरक्षा र दुस्मनको शक्ति विघटनका लागि जनसेना निर्माण हुँदै गएका थिए । एकपछि अर्को दुस्मनको शक्तिमाथि हमला बढ्दै गयो । गाउँगाउँमा जनसत्ता बन्दै, आधारइलाका बन्दै गए । भौतिक निर्माण, न्याय सम्पादन, सहकारी (अर्थ र वित्त) का काम, जनकम्युनहरू निर्माण सञ्चालन हुँदै गए लाखौं जनता वर्गयुद्धमा होमिँदै गए । जनताले ने.क.पा. (माओवादी) को नीति र योजना स्वीकार गरिसकेका थिए । जनता र पार्टी नड र मासु, माछा र पानीसरह भएका थिए । श्वेतआतङ्को स्थान लालआतङ्कले लिएको थियो । ठूला दुस्मनका प्रतिनिधिहरू देश छोडेर भाग्दै थिए । दुस्मनको राज्ययन्त्र निष्क्रिय हुँदै गाएको थियो । प्रहरीबल पराजित भैसकेको थियो । राज्यसत्ताको प्रमुख अङ्ग शाहीसेना जनयुद्धका विरुद्ध परिचालित थियो त्यति मात्र कहाँ हो र ? हाम्राविरुद्ध इजरायल, बेलायत, अमेरिकाजस्ता मुलुकका कुख्यात सैन्य हातियार, प्रविधि र तालिम सञ्चालित थियो । तर पनि ने.क.पा. डग्मगाएन र एक कदम पनि पछि हटेन । बरु मुख्य दुस्मनलाई एकल्याउँदै, उसमाथि प्रहार गर्दै मित्र शक्तिहरूलाई गोलबन्द गर्दै अगाडि बढ्यो । दुस्मन शक्तिको पराजय र विघटन अनिवार्य थियो ।

वर्गसङ्घर्षको इतिहास हेर्दा मानव जातिले आजसम्म कहिल्यै र कतै पनि निजी स्वार्थका निमित्त लड्नेहरूसँग सामूहिक र न्यायपूर्ण लडाइँ लड्नेहरूले हानुपरेको छैन । देश र जनताका निमित्त रगत दिन चाहने शक्तिसँग पैसाका निमित्त लड्नेले कहिल्यै लड्न सक्दैन । नेपालको सन्दर्भमा पनि त्यो सत्य साबित हुँदै गयो । दुस्मनको मुख्य शक्तिका विरुद्ध पार्टीले प्रहार केन्द्रित गर्दै गयो । उसको दक्षता र मनोबल खासै उच्च थिएन । त्यसले के पुष्टि गरिरहको थियो भने जनताको जनवादी व्यवस्था स्थापना निश्चित बन्दै गएको र प्रतिक्रियावादी व्यवस्था विघटनको

सङ्खारमा थियो । पूर्वी क्षितिजमा रातो सूर्योदय हुँदै गरेको छर्लाङ्ग देखन सकिन्थ्यो ।

समग्र प्रारम्भिक तयारी पुरा गरी २०५२ फागुन १ (सन् १९९४ फेब्रुअरी १३) मा महान जनयुद्धको घोषणा गरियो । जनयुद्धको मुलनारा (प्रतिक्रियावादी राज्यसत्तालाई ध्वस्त गर्दै नयाँ जनवादी राज्यसत्ता स्थापनार्थ जनयुद्धको बाटोमा अधि बढौं, थियो ।

२०५२ साल

फागुन १: नेकपा माओवादीद्वारा 'प्रतिक्रियावादी राज्यसत्तालाई ध्वस्त गर्दै नयाँ जनवादी सत्ताको स्थापना गर्न जनयुद्धको बाटोमा अधि बढौं !' भने मूल नाराका साथ जनयुद्धको सुरुआत रोल्पाको होलेरी, रुकुमको आठबीसकोट, सिन्धुलीको सिन्धुलीगढीमा रहेका चौकीहरू र गोरखाको च्याइलीमा रहेको कृषि विकास बैङ्ग कब्जा ।

फागुन ६: नेकपा माओवादीका महामन्त्री क. प्रचण्डद्वारा एक प्रेस वक्त्यमार्फत ती कार्बाहीको जिम्मेवारी स्वीकार ।

फागुन १४: गोरखामा प्रहरीद्वारा १४ वर्षीय दिलबहादुर रम्तेलको गोली हानी हत्या ।

फागुन १५: रुकुमको पीपलमा छज्जना खत्री बन्धुहरूको प्रहरीद्वारा हत्या ।

२०५३ साल

असार: माओवादीको केन्द्रीय समितिको बैठकद्वारा 'योजनाबद्ध ढङ्गले छापामार युद्धको विकास गराँ !' भने मूल नारासहित जनयुद्धको विकासको दोझो योजना सुरु ।

वैशाख २४: रुकुमको तकसेरामा प्रहरीविरुद्ध पहिलो सफल एम्बुस । दुई प्रहरीको मृत्यु र दुईवटा राइफल कब्जा ।

पुस १९: रामेछापको बेथानमा रहेको प्रहरी चौकी कब्जा । जनयुद्ध सुरुआतपछि प्रहरी चौकी कब्जाको यो पहिलो घटना । आक्रमणको क्रममा सो कार्बाहीका कमान्डर तीर्थ गौतम, महिला छापामार दिल माया योज्जनसहित तीन छापामारको सहादत ।

२०५४ साल

असार: माओवादीको केसको बैठकले 'छापामार युद्धलाई विकासको अर्को नयाँ उचाइमा उठाउँ !' भने मूल नारासहितको तेझो योजना पारित ।

भदौ: तनहुँको कालिकाटारमा प्रहरी गस्ती माथि छापामारहरूद्वारा आक्रमण र हतियार कब्जा ।

माघ २२: धादिङको खहरेमा एम्बुस । दुई राइफल र नेपाल बैंक लिमिटेडको बीस लाख रुपियाँ कब्जा ।

फागुन २४: रोल्पाको कोर्चावाड निग्रीमा प्रहरी विरुद्ध एम्बुस । दुई प्रहरीको मृत्यु र दुईवटा राइफल कब्जा ।

चैत ४: गोरखाको सौरपानीमा एम्बुस । तीन प्रहरीको मृत्यु र एक राइफल कब्जा ।

२०५५ साल

वैशाख: तत्कालीन नेपाली कांग्रेसको सरकारले 'सबैलाई मार, सबै चीज जलाऊ र सबै चीज लूट' को किलो शेरा टू नामक कस्तर अपरेसन सञ्चालन । प्रहरीद्वारा यो अपरेसनको क्रममा पाँचसय जनताको हत्या ।

भदौ: नेकपा माओवादीको केन्द्रीय समितिको चौथो विस्तारित बैठक सम्पन्न । 'आधार इलाका निर्माणको दिशामा अधि बढौं १' भने मूल नारा तय ।

कार्तिक १०: छापामारहरूले सल्यानको भिम्पे टावर सुरक्षार्थ रहेको प्रहरी चौकी कब्जा । पूर्वमा काभ्रेको फलाँटेमा दिउँसै प्रहरी चौकी कब्जा । सोही दिन पर्साको निर्मलवस्ती र धनुषाको ललियामा रहेका चौकीहरू कब्जा ।

पुस १८: २०५३ पुस १९ गतेको बेथान कार्बाहीको वीरताको निरन्तरताको क्रममा ललितपुरको भेड्डोँडा चौकी छापामारद्वारा सम्पूर्ण हतियारसहित कब्जा ।

सोही घटनाको सचित्र समाचार प्रकाशन गरेवापत पुरानो सत्ताद्वारा जनादेश कार्यालयमा आक्रमण । कम्प्युटरलगायत प्रेस सामग्रीमाथि लुटपाट, कार्यालय तालाबन्दी र जनादेशका तत्कालीन सल्लाहकार शक्ति

लम्सालसहित सहकर्मीहरू गिरफ्तार।

फागुन १९: दाढ़को चिराघाट प्रहरी चौकी कब्जा।

चैत ५: काभ्रेको अनेकोटमा सेल्टर लिइरहेका सातजना कलाकारको प्रहरीले आगो लगाएर जिउँदै जलाई र गोली प्रहार गरी हत्या। सो बलिदानी दिनको सम्मानमा चैत ५ लाई सांस्कृतिक प्रतिरोध दिवस मनाइने गरेको।

२०५६ साल

वैशाख १९: रोल्पाको जेलवाडमा रहेको दङ्गा प्रहरी बेस क्याम्प कब्जा।

जेठ ६: नेकपा माओवादीका केन्द्रीय सदस्य दीपेन्द्र शर्मा, जनादेशका प्रबन्ध सम्पादक मिलन नेपाली, पूर्वका छापामार प्लाटुन कमान्डर नवीन गौतम र कमला शम्लिगायतलाई गिरफ्तार गरी बेपत्ता। त्यसबेलादेखि

पुरानो सताले नागरिक बेपत्ता पार्न सुरु गर्यो र आजसम्म पाँच हजार बढी बेपत्ता रहेको अवस्था।

जेठ ३१: जाजरकोट लहानमा रहेको दङ्गा बेसक्याम्प कब्जा।

भदौ २३: नेकपा माओवादीका वैकल्पिक पोलिटब्युरो सदस्य सुरेश वाम्ले 'का वासु' को गोरखामा गिरफ्तारपछि हत्या।

असोज ५: रुकुमको महतमा रहेको दङ्गा बेसक्याम्प कब्जा। छापामारद्वारा डीएसपी दूले राई कब्जा।

फागुन ६: रोल्पाको घर्तीगाउँ दङ्गा इप्रका कब्जा। यसपछि प्रहरीहरू केन्द्रीकृत।

चैत २१: रुकुमको तकसेरामा रहेको दङ्गा इप्रका कब्जा।

चैत अन्त्य: गोरखाको हर्मी प्रहरी

चौकी कब्जा।

२०५७ साल

असार १९: जाजरकोटको पाँचकटिया दङ्गा इप्रका कब्जा।

भदौ ७: नवलपरासीको धवाडी इप्रका कब्जा।

भदौ १४: भापा महवारी इप्रका कब्जा।

असोज ८: पहिलो पटक सदरमुकाममाथि आक्रमण। डोल्पा सदरमुकाम दुनैका सम्पूर्ण प्रहरी चौकीहरू र बैड्क कब्जा।

असोज १०: लमजुङको भोलेटारमा



इलाका प्रहरी कब्जा।

कात्तिक २०: रामेछापको दोरम्बा प्रहरी चौकी कब्जा।

पुस ५: नेपालको इतिहासमा पहिलोपल्ट जिल्ला जनसरकारको घोषणा। पूर्णबहादुर घर्ती रुकुम जिल्ला जनसरकार प्रमुख।

फागुन: नेकपा माओवादीको दोस्रो राष्ट्रिय सम्मेलन भव्य रूपमा सम्पन्न। प्रचण्डपथ पारित। अध्यक्षमा प्रचण्ड निवार्चित। दक्षिण एसियाली फेडेरेसनको अवधारणा पारित। 'आधार इलाका र स्थानीय सत्ता सुदृढ र विस्तार गरौं! केन्द्रीय जनसरकार निर्माणको दिशामा अघि बढौं!' भने मूल नारा तय।

चैत १७: गोरखाका ६ महिला बन्दीहरूद्वारा जेलब्रेक।

चैत १९: रुकुमको रुकुमकोटमा रहेको दङ्गाको क्याम्प, दैलेखको नौमुलेमा रहेको प्रहरी क्याम्प र दोलखाको मैनापोखरीमा रहेको इप्रका कब्जा।

२०५८ साल

जेठ ८: ओखलढुङ्गाको खानीभव्याड इप्रका कब्जा।

जेठ १९: दरबार हत्याकाण्ड, वीरेन्द्रको पैरै वंशनास।

जेठ २०: माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डद्वारा राजतन्त्रको अन्त्य भएको घोषणा गर्दै गणतन्त्रको संस्थागत विकासका लागि जोड।

जे ठ २२: ज्ञानेन्द्रद्वारा आफैलाई राजा घोषणा।

असार २५: लमजुङको विचौर प्रहरी चौकी कब्जा।

असार २८: रोल्पाको होलेरी चौकीमाथि विहान आक्रमण गरी ६९

प्रहरी कब्जा। शाहीसेनाको परिचालन प्रयास। असार ३०: रामेछापको धोवीडाँडा प्रहरी चौकी कब्जा।

साउन ६: तेहथुमको पोक्लावाडस्थित प्रहरी चौकी कब्जा।

साउन ७: बाजुराको पाण्डुसेनमा रहेको प्रहरी चौकी कब्जा।

साउन ४: माओवादीविरुद्ध सेना परिचालनको विवादका कारण गिरिजा सरकारको पतन। देउवा सरकार गठन।

साउन ८: पुरानो सत्ताद्वारा युद्धिविरामको घोषणा। त्यसको लगतै माओवादीद्वारा युद्ध विरामको सकारात्मक प्रत्युत्तर।

साउन १२: कृष्णबहादुर महराको नेतृत्वमा अग्नि सापकोटा र टोपबहादुर रायमाझी रहेको तीन सदस्यीय माओवादीका

वार्ता टोली कीर्तिपुरमा सार्वजनिक ।

१४ गते पहिलो चरणको वार्ता गोदावरीमा ।

२८/२९ गते दोस्रो चरणको वार्ता बर्दियाको ठाकुरद्वारा ।

साउन ३१: विभिन्न राजनीतिक दल र माओवादी बिच भारतको सिलगुडीमा वार्ता ।

कात्तिक २८: तेस्रो चरणको वार्ता पुनः गोदावरीमा सम्पन्न ।

मार्डिसर ६: माओवादी अध्यक्षद्वारा पुरानो सत्ताले वार्ता र अग्रगामी राजनीतिक निकासको ढोका बन्द गरेको जनाउँदै सचेत रहन जनसमुदायमा आग्रह ।

मार्डिसर ८: जनसुर्क्ति सेना, नेपालको घोषणा, सर्वोच्च कमान्डर प्रचण्ड । सोही दिन संयुक्त क्रान्तिकारी जनपरिषद्, नेपालको घोषणा । बाबुराम भट्टराईको नेतृत्वमा ४१ सदस्यीय समिति सार्वजनिक ।

मार्डिसर ८: जनसेनाद्वारा दाढको सदरमुकाम घोराही, स्याइजाको सदरमुकाम पुतली बजार कब्जा ।

मार्डिसर १०: पूर्वमा जनसेनाद्वारा सोलु सदरमुकाम सल्लेरी कब्जा, सिडिओसहित १३७ शाही सुरक्षाकर्मीको मृत्यु ।

मार्डिसर ११: देउवा सरकारद्वारा सङ्कटकालको घोषणा । शाहीसेनाको औपचारिक परिचालन । शाही सुरक्षाकर्मीले जनादेश साप्ताहिक र जनादिशा दैनिकका कार्यालयमा रेड गरी ११ जना पत्रकार गिरफ्तार ।

मार्डिसर १२: शाहीसेनाद्वारा भीषण अप्रेसन सुरु । जताततै गिरफ्तारी, धरपकड, हत्या र राज्य आतङ्क ।

मार्डिसर २२: शाहीसेना र प्रहरीको हत्या, गिरफ्तारी र राज्य आतङ्कविरुद्ध नेकपा माओवादीद्वारा नेपाल बन्द ।

फागुन ४( जनसेनाद्वारा अछाम सदरमुकाम र साँफेबगर एयरपोर्ट कब्जा । भिडन्तमा ५५ शाहीसेना र १५० प्रहरीको मृत्यु ।

२०५९ साल

वैशाख १९: रोल्पाको लिस्ने लेकमा शाहीसेनासँग जनसेनाको दिउँसै भिडन्त । जनसेनाद्वारा बलियो अमेरिकी फोटोफिकेसनसहित बनाइएको गाम संयुक्त शाही सुरक्षा बेसक्याम्प कब्जा ।

जेठ ८: मुख्यतः माओवादीविरुद्ध लगाइएको सङ्कटकाल लम्ब्याउन असफल हुने देखेपछि देउवाद्वारा मध्यरातमा संसद विघटन । मध्यावधि निर्वाचनका लागि कात्तिक २७ तिथि निर्धारण ।

जेठ १३: जेठ ६ गते गिरफ्तार गरिएका जनादेशका पूर्वसम्पादक कृष्ण सेन 'इच्छुक' को हिरासतमै कुटीकुटी हत्या ।

असार २: माओवादी केन्द्रीय सदस्य रीतबहादुर खड्काको रौतहटमा हत्या । भारतीय शासकद्वारा अखिल भारत नेपाली एकता समाजलाई पोटा ।

असार २८: भारतीय शासकले दिल्लीबाट असार २७ गते गिरफ्तार गरिएका पत्रकार महेश्वर दाहाल, पार्थ क्षेत्रीसहित चारजनालाई व्यापक विरोधका बाबजुद पहिलोपटक औपचारिक सुपुर्दगी ।

भदौ २३: अर्धाखाँचीको सदरमुकाम सन्धिखर्क र सिन्धुलीको भिमानमा रहेको इप्रका कब्जा ।

असोज १७: संसदवादी दलहरूद्वारा चुनाव एक वर्षपछि सार्न राजासमक्ष विन्ती ।

असोज १८: ज्ञानेन्द्रद्वारा देउवा सरकार पतन । कार्यकारिणी अधिकार कब्जा ।

कात्तिक २८: कर्णाली अञ्चल सदरमुकाम जुम्ला खलज्ञा कब्जा ।

मार्डिसर १८: लाहानमा रहेको इप्रका र बैड्क कब्जा ।

माघ १२: सशस्त्र प्रहरी महानिरीक्षक कृष्णमोहन श्रेष्ठ मारिए ।

माघ १५: माओवादी र पुरानो सत्ताद्वारा युद्धविरामको घोषणा ।

माघ १८: बाबुराम भट्टराईको नेतृत्वमा रामबहादुर थापा, कृष्णबहादुर महरा, देव गुरुड र मातृका यादव रहेको पाँच सदस्यीय

माओवादी वार्ता टोलीको घोषणा ।

माघ २९: युद्धविराम आचार संहिता जारी ।

चैत १५: वार्ता टोली सार्वजनिक । राजधानीमा पत्रकार सम्मेलन ।

चैत २०: काठमाडौँमा विशाल आमसभा । वार्ता टोलीका सदस्यहरूद्वारा सम्बोधन ।

२०६० साल

वैशाख १४: दोस्रो युद्धविरामको पहिलो चरणको वार्ता काठमाडौँको शङ्कर होटलमा । २७ गते सोही ठाउँमा दोस्रो चरणको वार्ता ।

साउन ३२: पुरानो सत्ता र नेकपा माओवादीबीच तेस्रो चरणको वार्ता दाड हापुरेमा । सोही दिन रामेछापको दोरममा शाहीसेनाद्वारा जिल्ला जनसरकार प्रमुख बाबुराम तामाङ्सहित २० जना माओवादी कार्यकर्ता र एक स्थानीयको हत्या एवम् शाहीसेनालाई ब्यारेकबाट पाँच किमिभन्दा बाहिर ननिस्कन भएको सहमतिलाई तोडिएकाले वार्ता प्रभावित ।

भदौ १०: नेकपा माओवादीद्वारा युद्धविराम र वार्ता भज्ञको घोषणा । देशव्यापी प्रतिरोध कार्बही सुरु । काठमाडौँमा जनसेनाद्वारा शाहीसेनाको कर्नेल किरण बस्नेतको सफाया ।

कात्तिक १०: जनसेनाले गोरखा च्याइलीमा थापेको एम्बुसमा परी प्रहरी एसपी सूर्यकुमार श्रेष्ठसहित चारको मृत्यु ।

कात्तिक ११: पोखरा नजिकैको डाँडानाकामा रहेको संयुक्त चेकपोस्ट कब्जा ।

कात्तिक १६: पसार्को पल्वा मिलनचोकमा एम्बुसमा १० शाही सुरक्षाकर्मीको मृत्यु ।

कात्तिक २१: नेकपा माओवादीका अध्यक्षद्वारा एक विशेष सन्देशमार्फत् रेडियो जनगणतन्त्र नेपालको उद्घाटन ।

कात्तिक २९: त्रिभुवन राजपथ खण्डमा जनसेनाले थापेको एम्बुसमा परी शाहीसेनाको ब्रिगेडियर सागरबहादुर पाण्डेको मृत्यु ।

**मद्दिसर:** नेकपा माओवादी र एमालेबीच भारतको लखनउमा वार्ता ।

**पुस २:** जनसेनाद्वारा कफिलवस्तुको धानखोलामा थापेको एम्बुस लेफिटनेन्ट्सहित १० शाही सुरक्षाकर्मीको मृत्यु ।

**पुस २५:** सन्तोष बुढा मगरको अध्यक्षतामा मगरात स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकार ७५ हजार जनताबीच थवाडमा घोषणा ।

**माघ २:** तामाड स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकारको घोषणा । अध्यक्षमा हितबहादुर तामाड ।

**माघ ५:** खड्गबहादुर विकको अध्यक्षतामा भेरी-कर्णाली स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकारको घोषणा ।

**माघ १५:** सेती-महाकाली स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकारको घोषणा । अध्यक्ष लेखराज भट्टनिवाचित । सोही दिन रामचरण चौधरीको अध्यक्षतामा थारुवान स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकार घोषणा ।

**माघ १६:** तमुवान स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकार घोषणा प्रमुखमा देव गुरुड ।

**माघ १९:** किरात स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकारको घोषणा । गोपाल खम्बु प्रमुख ।

**माघ १०:** मधेस स्वायत्त गणतन्त्र जनसरकारको घोषणा प्रमुखमा मातृका यादव ।

**माघ:** भारत सरकारद्वारा माओवादी नेताहरू मातृका यादव र सुरेश आले मगरलाई गिरफ्तार गरी नेपाल सुपुर्दी ।

**फागुन १९:** जनसेनाद्वारा भोजपुर सदरमुकामाथि आक्रमण । टावरको सैन्य क्याम्प कब्जा ।

**चैत ७:** जनसेनाद्वारा म्यादी सदरमुकाम बेनीमाथि भीषण हमला । २४ घन्टासम्म सदरमुकाम कब्जा । १५० भन्दा बढी शाही सुरक्षाकर्मीको मृत्यु ।

**चैत १३:** नेकपा माओवादीका स्थायी समिति सदस्य तथा पूर्वी कमान्ड इन्वार्ज का किरण भारतीय प्रहरीद्वारा सिलगुडीमा

गिरफ्तार ।

**चैत २२:** धनुषाको यदुकुवा प्रहरी चौकी कब्जा ।

**चैत २५:** पशुपतिनगर इप्रका कब्जा ।

२०६१ साल

**वैशाख ३१:** माओवादी केस तथा मञ्जलसेन प्रथम ब्रिगेडका कमान्डर नेप बहादुर केसी 'परिवर्तन'को आन्तरिक दुर्घटनामा सहादत ।

**जे ठ ६:** डॉ टी कॉघन्टेश्वरमा जनसेना-शाहीसेना भिडन्त । डेढ दर्जन शाहीसेनाको मृत्यु ।

**असार ३:** अखिल ९क्रान्तिकारी० द्वारा शिक्षण हड्डतालसहित विविध सशक्त सङ्घर्ष गरेर शाहीसेनासँग सङ्घठनमाथिको आतङ्ककारीको आरोप फिर्ता गराउन सफला ।

**साउन/भदौ:** माओवादीको केन्द्रीय समितिद्वारा 'प्रत्याक्रमणको पहिलो योजना सफल पाराँ । वैदेशिक हस्तक्षेपका विरुद्ध व्यापक तयारी गराँ । भने मूल नारासहितको प्रत्याक्रमणको योजना पारित ।

**भदौ २०:** माओवादी केसद्वय शेरमान कुँवर र मोहनचन्द्र गौतमको सिरहामा हत्या ।

**मद्दिसर १:** जनसेनाद्वारा धादिङको कृष्णभीरमा एम्बुस । शाहीसेनाको एक ट्रक हतियार कब्जा । उक्त भिडन्तको भिडियो नेपाल वान टेर्लिभिजनले प्रशारण गरेपछि ठूलो खैलाबैला । सोही दिन धनुषाको महेन्द्रनगर इप्रका कब्जा ।

**मद्दिसर २:** बाँकेको खैरीखोलामा धरापमा परी ८ शाही सुरक्षाकर्मीको मृत्यु । सबै हतियार कब्जा ।

**मद्दिसर ५:** कैलालीको पण्डोनमा जनसेनाद्वारा शाहीसेनाको कथित रेन्जर बटालियनमाथि हमला, १९ को सफाया । ६ थान एम: १६ सहितका हतियार कब्जा ।

**मद्दिसर ५:** नुवागाउँ-थवाड-चुनवाड सहिद मोटर बाटो खन्ने अभियान उद्धाटन ।

**पुस ३:** काठमाडौंको साँखु इप्रका जनसेनाद्वारा कब्जा ।

**पुस ७:** कर्णाली चिसापानीमा शाहीसेनामाथि भीषण हमला गरी १५ शाहीसेनाको सफाया ।

**पुस १७:** धनकुटाको सेउतीखोलामा जनसेनाको एम्बुस, २० शाही सुरक्षाकर्मीको मृत्यु ।

**माघ १९:** ज्ञानेन्द्रद्वारा देउवा सरकार हटाएर आफ्नो अध्यक्षतामा सरकार गठन । शाही 'कू' विरुद्ध माओवदी अध्यक्षको अपिल ।

**माघ २०-२२:** शाही 'कू' विरुद्ध तीन दिने नेपाल बन्द ।

**फागुन १:** माओवादीका अध्यक्षद्वारा देशभरिका जनगणतन्त्र रेडियोमार्फ्ट पहिलोपल्ट श्रव्य सम्बोधन ।

**चैत २०-३०:** माओवादीद्वारा एघार दिने देशव्यापी आमहड्ताल ।

२०६२ वैशाख

**वैशाख २६:** जनमुक्ति सेनाद्वारा सिरहाको बन्दीपुरमा रहेको सेनाको व्यारेक, मिर्चीयाको सशस्त्रको व्यारेकमा आक्रमण ।

**जे ठ २७:** काभ्रे को नार्कै मा शाहीसेनामाथि जनसेनाको आक्रमण । त्यसको पर्सिपल्ट घर्तीछापमा अर्को गस्तीमाथि आक्रमण । दुबै आक्रमणमा २२ शाही सुरक्षाकर्मीको मृत्यु ।

**असार ८:** जनसेनाद्वारा भोजपुरको पान्धारेमा शाहीसेनामाथि आक्रमण । ८ शाहीसेनाको मृत्यु ।

**असार ११:** जनसेनाद्वारा अर्धाखाँचीको खनदहमा शाहीसेनामाथि आक्रमण । लेफिटनेन्ट्सहित १९ शाहीसेनाको मृत्यु ।

**साउन २३:** कालिकोटको पिलीमा रहेको शाही सैन्यक्याम्प सम्पूर्ण हतियारसहित कब्जा ।

**असोज १८:** नेकपा माओवादीद्वारा एकपक्षीय युद्धविरामको घोषणा ।

**मद्दिसर ७:** साताल र माओवादीबीच भएको १२ बुँदे समझदारी सार्वजनिक ।

**मद्दिसर १३:** माओवादीद्वारा केन्द्रीय

समिति बैठकका निर्णयहरू सार्वजनिक । प्रत्याक्रमणको दोस्रो योजना ‘ढाडमा टेकेर टाउकोमा हान्ने’ फौजी कार्यनीतिको घोषणा ।

मद्दिसर १४: शाहीसे नाद्वारा हेलिकोप्टरबाट हानेको गोली लागेर डिभिजन कमान्डर किमबहादुर थापा ‘क. सुनिल’ को सहादत ।

मद्दिसर १७: माओवादीद्वारा एक पक्षीय युद्धविराममा एक मर्हिना थप ।

पुस १८: माओवादीद्वारा युद्धविराम भज्ञको घोषणा देशभरि प्रतिरोध सुरु ।

माघ १: जनसेनाद्वारा राजधानीका थानकोट र दधिकोट इप्रकाहरू कब्जा ।

माघ ८: पश्चिम सैन्यकमान्डद्वारा पाल्या सदरमुकाम तानसेन कब्जा ।

माघ २६: माओवादी र सात दलको बहिष्कारका कारण कथित नगर निर्वाचन पूर्णतः ध्वस्त ।

माघ २७: जनसेनाको पश्चिम सैन्य कमान्डद्वारा रूपन्देहीको सुनवलमा शाहीसेनाका पाँच ट्रूक फोर्समाथि आक्रमण । २५ शाहीसेनाको मृत्यु । भारी मात्रामा हतियार कब्जा ।

चैत २४: सात दल-माओवादी संयुक्त शान्तिपूर्ण आन्दोलन सुरु ।

२०६३ साल

वैशाख ११: व्यापक जनसहभागिताबाट शान्तिपूर्ण संयुक्त जनआन्दोलन सफल, राजद्वारा आन्दोलनकारी सात दलका माग स्वीकार गरी विघटित प्रतिनिधिसभाको पुनर्स्थापना ।

जेठ ४: पुनर्स्थापित प्रतिनिधिसभाको बैठकद्वारा सर्विधानसभाको निर्वाचन गराउने घोषणा ।

जेठ १२: नेपाल सरकार तथा माओवादी पक्षका नेताबीच पहिलो शीर्षस्थ वार्ताद्वारा २५ बुँदे युद्धविराम आचार संहिता जारी ।

असार २: नेपाल सरकार, सात दल र माओवादीबीच शिखर वार्ता, आफ्नो लामो भूमिगत जीवनबाट माओवादी अध्यक्ष

सार्वजनिक, आठबुँदे सहमति ।

सातन २४: गते सरकार-माओवादीद्वारा संयुक्त राष्ट्र सङ्घलाई संयुक्त रूपमा एकै बेहोराको पत्र प्रेषित ।

कात्तिक २२: सात दल माओवादीबीच ऐतिहासिक शिखर वार्ता, ६ बुँदे शान्ति सहमति, राजसंस्थाको निर्णय सर्विधान सभाको पहिलो बैठकले गर्ने निर्णय ।

मद्दिसर ५: सरकारका तर्फबाट प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला र माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डबीच १० बुँदे ऐतिहासिक विस्तृत सम्झौता, एधार बर्से माओवादी जनयुद्धको समाप्तिको घोषणा । प्रचण्डको यो निर्णय पार्टीगत वा संस्थागत नभएको भनी पार्टीभै आलोचना ।

माघ १: नेपालको अन्तरिम सर्विधान जारी, सर्विधानसभाको चुनाव गर्ने अठोट ।

चैत १८: नेपाल माओवादीसहितको अन्तरिम सरकार गठन ।

२०६४ साल

सातन १८: नेपाल माओवादीको पाँचाँ विस्तारित बैठक सातन १८ गतेदेखि २३ गतेसम्म काठमाडौँको बालाजुस्थित औद्योगिक क्षेत्रमा बस्यो । जिल्ला सचिवालय सदस्यदेखि माथिकाले भाग लिएको उक्त बैठकमा माओवादी अध्यक्षले ‘नयाँ वैचारिक स्पष्टता र नयाँ एकता कायम गर्न एकजुट होओ’ शीर्षकको २४ पृष्ठ लामो राजनीतिक दस्तावेज प्रस्तुत ।

उक्त दस्तावेजमाथि १९ गतेदेखि २३ गतेसम्म छलफल गरी आवश्यक संशोधनसहित पारित । उक्त बैठकले सर्विधानसभा निर्वाचन अगाडि गोलमेच सम्मेलन, गणतन्त्र घोषणा र समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीमा जोड दिने निर्णय ।

भदौ१: माओवादीर सातदलका शीर्षस्थ नेताहरूबीच संयुक्त बैठक । माओवादीको सर्विधानसभा निर्वाचनमा जानुअगाडि नै गणतन्त्र घोषणा गर्नुपर्ने अडान ।

भदौ७: माओवादी पार्टी केन्द्रद्वारा

मुलुकका सबै क्षेत्रका विशिष्ट व्यक्तिहरूको उपस्थितिमा समसामयिक राजनीतिक विषयमा केन्द्रित रही बृहत् अन्तर्राष्ट्रियात्मक कार्यक्रमको आयोजना ।

भदौ १६: सर्विधानसभा निर्वाचन विथोल्न अज्ञात समूहद्वारा काठमाडौँको बालाजु, सुन्धारा र त्रिपुरेश्वरमा बम विस्फोट ।

असोज १: सरकार, सात राजनीतिक दल गम्भीर नबनेको र आफूले अघि सारेका २२ बुँदे मागपत्र उपर कुनै सुनुवाई नभएको भन्दै माओवादी संयुक्त सरकारबाट हटी सोही दिन खुलामञ्चमा जनसभा । शान्तिपूर्ण आन्दोलनमा अगाडि बढेको घोषणा ।

असोज ६: कांग्रेसको सङ्घीय गणतन्त्रमा जाने सम्बन्धमा महासमिति बैठक । उक्त बैठकले सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा जाने औपचारिक निर्णय । कांग्रेस र कांग्रेस प्रजातान्त्रिक बिच पार्टी एकता ।

असोज १३: माओवादीद्वारा देशव्यापी प्रदर्शन गरे पनि देशभरका निर्वाचन कार्यालय घेराउ गर्ने कार्यक्रम जनप्रदशर्नमा परिणत ।

मद्दिसर १५: राष्ट्रियता, गणतन्त्र र सर्विधानसभा निर्वाचनको सन्देश छर्दै योड कम्युनिस्ट लिंगद्वारा मेची-महाकाली अभियान सुरु ।

पुस ८: माओवादी र संसदवादी राजनीतिक दलहरूबीच विभिन्न विषयमा २३ बुँदे सहमति भयो । उक्त सहमतिअनुसार अन्तरिम सर्विधान- २०६३ मा ‘सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल’ लेख्ने र यसको कार्यान्वयन चैत मसान्तभित्र हुने सर्विधानसभा निर्वाचनले गर्ने निर्णय । प्रत्यक्ष निर्वाचन हुने निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत २४० निर्वाचन क्षेत्र र समानुपातिक प्रणालीअन्तर्गत हुने निर्वाचन प्रणालीअन्तर्गत ३३५ सदस्य सर्या र प्रधानमन्त्रीबाट मनोनित हुने २६ सर्या किटान ।

पुस ११: प्रधानसेनापति रुक्माङ्गत कटुवालले पटक पटक सैनिक ‘कु’, डेमोक्रेटिक ‘कु’ आदिको धम्की दिएपछि

माओवादी अध्यक्षद्वारा नेपाल लेखक सङ्घद्वारा आयोजित साहित्यिक विचार गोष्ठीमा बोल्दै सैनिक 'कु' गरिए जनमुक्ति सेनाले विद्रोह गरी एके( ४७ हारियार बोकेर लड्ने चेतावनी ।

पुस २१: काम्प्रे जिल्लाको नमोबुद्ध फुलबारी रिसोर्टमा माओवादीको केन्द्रीय कमिटी बैठक सुरु ।

पुस २७: माओवादी, काम्प्रे र एमालेको बैठकद्वारा चैत २८ गते संविधानसभा निर्वाचन गर्ने निर्णय ।

२०६५ साल

वै शाख ३०: राष्ट्राध्यक्षाको समेत कार्यभार सम्हाल्नुभएका प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाद्वारा जेठ १५ गते संविधानसभाको पहिलो बैठक आह्वान ।

जेठ १४: संविधानसभा सदस्यद्वारा शपथग्रहण ।

जेठ १५: ऐतिहासिक संविधानसभाको पहिलो बैठक, नेपाललाई औपचारिकरूपमा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको कार्यान्वयन ।

जेठ २९: ज्ञानेन्द्रले नारायणहिटीमा पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गर्दै नागार्जुन दरबार प्रस्थान ।

नेपालको ऐतिहासिक विकासको अवस्थाअनुसार सङ्घर्षका सबै रूपहरूको प्रयोग गर्दै मुख्यतः जनयुद्धबाट भन्दै आएँभै गाउँबाट सहर धेर्ने रणनीतिका आधारमा कृषिक्रान्तिलाई मेरुदण्ड मानी वर्गसङ्घर्षका बीचबाट र त्योसँग एकाकार हुँदै अधिबडेको जनयुद्धको यो प्रक्रिया शक्तिसन्तुलन छापामारा जनयुद्धको प्रक्रियाबाट प्राप्त उपलब्धीलाई सम्भागत गर्नाँविविध सङ्घर्षको यो क्रान्तिकारी प्रक्रियालाई सक्रियमा गोल बन्द हाँ सङ्घर्षले विश्वभारिका कम्युनिस्ट क्रान्तिकारी एवम् सङ्घर्षील जनसमुदायको समेत सहयोग र समर्थन प्राप्त सहित अघि बडौं क्रान्तिकारी सङ्घर्ष मानिसद्वारा मानिसमाथि भइरहेको शोषण, उत्पीडन र युद्धको सदाका लागि अन्त गर्न चलिरहेको विश्वसर्वहारा क्रान्तिको अभिन्न अङ्गको रूपमा रहेछ । अन्तमा

जनताको नयाँ जनवादी राज्यसत्ता स्थापनाका निमित्त जनयुद्धको प्रक्रियामा अधि बढन तथा आआफ्ना ठाउँबाट हरतरहले यसलाई सहयोग र समर्थन योद्धान दिनुहुने आदिवासी जनजाती, मजदुर, किसान, महिला, विद्यार्थी, शिक्षक, बुद्धिजीवी लगायत सबै तह र पेसागत जनसमुदायहरु सलाम दिनुपर्णीधन्यवादा

विद्रोह स जनताको अधिकार हो ।

जनयुद्ध स जिन्दावाद ।

प्रतिक्रियावादी राज्यसत्ता स मुर्दावाद ।

नयाँ जनवादी क्रान्ति स जिन्दावाद ।

मार्क्सवाद- लेनिनवाद-माओवाद स जिन्दावाद ।

विर सहिद अमर रहन ।

क्रान्तिकारी अभिवादनसहित ।

लेखक नेपाल मगर सघ प्रदेश समिती प्र.न.३ नेवा:ताम्सालिङ्ग मगरातका मुख्य सचिव हुनुहुन्छ ।

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक वर्ग,  
सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

### स्वादिष्ट मोजन तथा आरामदायी बासको लागि उत्कृष्ट स्थान

#### हाला सेवाहरू:

- साधारण वातानुकूलित कोठाहरु
- सुविधायुक्त वातानुकूलित कोठाहरु
- परिवारिक भोजनालय तथा मधुशाला
- मिटिङ्ग हल, विवाह तथा प्रितीभोज हल
- सुमधुर तथा प्रत्यक्ष संगीत सहितको क्लब
- गाडी पार्किङ तथा धुलाइको व्यवस्था

सञ्चालक: एक बहादुर गाहा मगर, बुद्ध बहादुर सुर्यवंशी मगर,  
खेम बहादुर धर्मि मगर, विनोद कुमार नेपाली, मदनलाल बस्याल

## होटल द बुट्वल भ्यू प्रा. लि.

योगीकृती चौक, तिलोत्तमा-३, बुट्वल, सम्पर्क नं.: ०११-४३८५२९, ४३८५३७  
Email: hotelbutwalview@gmail.com, website: www.hotelthebutwal.com

## हार्दिक शुभकामना



प्रो. अमित बलाल

## बलाल मार्वल सप्तायक

तिलोतमा-१, शंकरनगर, न्यूलाइट रोड, मो. ९८५४०८७२२, ९८०४४७०८१३, ९८०७४२४३५८  
हामीकहाँ भित्रमा लगाउने बाल थायल, मार्बल, नचिप्लाने ग्रेनाइट कोया स्थेन, गुल्मेली दुजाहरु सुपथ मूल्यमा पाइन्छ।

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

कमल गुरुङ      २४०७०८८      मो. ९८१६४९९७३१  
प्रो.

## भू.पू. सैनिक जनरल कोल्ड स्टोर्स

तिलोतमा-१, बनबाटिका, शंकरनगर, रुपन्देही  
हामीकहाँ सबै ब्राण्डका मदिराहरु पाउनुका  
साथै पेय पदार्थ पनि पाइन्छ।

## हार्दिक शुभकामना

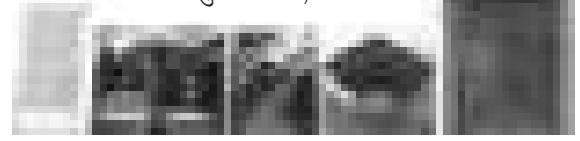
३८ औं मगर एकता दिवस को  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

प्रो. टेक ब. रजाली

मो. ९८५७२९२२२९  
९८०९३३९८६९

## अलिस्मा ग्रील तथा आल्मुनियम उद्योग

बुटवल-१३, सालघारी



हामीकहाँ ग्रील सटर, फेन्सी गेट, स्टील रेलिङ, आल्मुनियमका भ्याल, ढोका  
तथा ट्रसहरु दक्ष कार्यगर तथा आधुनिक मेसिनद्वारा सुपथ मूल्यमा तयार गरिन्छ।

# पाल्पाको सत्यवती ताल



दुर्गप्रसाद शर्मा

हाम्रोमा उखानै छ “माल पाएकाले पो चाल पाउँछ” हामी परयौ माल पाएर पनि चाल नपाएका नेपाली मनुवा । २००७ साल भन्दा अगाडी बाट शुरु भएको सत्ता टकराव बिचको केहि वर्ष एकतन्त्रीय राज्य व्यवस्था भए पनि अन्य वर्षहरूमा वहुदलिय व्यवस्था अन्तर्गत राज्य गरे हाम्रै मनुवाहरूले, के को लागि उत्तर आँऊँच सत्ता लिप्साको लागि । आफ्नो पनको स्विवेक भन्दा परचक्किहरूको कुटिल चाल अन्तर्गतको विवेक प्रयोग देशलाई हातलाग्यो शुन्य ।

राजनैतिक दल स्थापना गर्न, सत्तामा जान, आफ्नो र आफ्नो परिवारको पोल्टा भर्न, परचक्किहरूको (विदेशी)गोटी बन अनि आफ्नो दुष्कार्यको दल भित्र आलोचना भयो भने दल फोरी अध्यक्ष बन्न आदी ईत्यादीले नै पल पल विते । देशको विकास न गाईको थुनमा न बाछ्छाको मुखमा । आज भन्दा भोली र भोली भन्दा पर्सी महङ्गाईले नेटो काट्यो । बच्च धौ धौ हुन लाग्यो । वेरोगारको मारले युवा शक्ति विदेश पलायन हुन बाध्य पारिए । देशको उत्पादन ओरालो लाग्यो अनि विकासको उधारो नारा राजनैतिक दलको यहानै साहारा । आशा आशामा बांचेका हामी

आसै आसले मरिने हो । धन्य प्रजातन्त्रका हिमायत दलहरू ।

यस्तै यस्तै सेरोफेरो मा कुरा गर्दागर्दै बुटवलको ऐतिहासिक जीतगढि किल्ला, मणिमुकुन्द सेनको शितकालिन दरवार, नुवाकोटको गृष्मकालिन दरवार, बसन्तपुरको अलो चुचुरा, दोभान देखिक करिव ४ कि. मि. उत्तरपश्चिम अवस्थित अग्लो चुरे पहाडको काखमा रहेको मगरजातीहरूको सानो वस्ति शुकेताल, अझ माथि उत्तरपश्चिम बल्डेझगढी किल्ला यिनै मनोरम दृष्ट्यावलोकनकै सेरोफेरोमा घुम्न रमाउन कस्लाईयो मन लाग्दैन र ।



ऐतिहासिक जीतगढि किल्ला माथि नुवाकोट गढि, बसन्तपुर चुरे डांडा देखिउ उत्तर तर्फ त्रिकोणात्मक रूपमा रहेको पाल्पा जिल्ला कोल डांडा गा. वि. स. बडा नं. १, लगाडमा अवस्थित चुरे पहाडको थाप्लोमा मानव निर्मित जस्तै देखिने ढूलो कराहि आकारको ४६० मिटर परिधिमा फैलिएको सत्यवती ताल प्रकृतिको उपहार हाम्रो लागि गौरवको कुरा हो तर संरक्षण कहाँ बाट पाऊने । चारै तर्फ घना जंगलले घेरिएको । वेरिपरि वस्ति नरहेको । वेगनवेलि,

धुपी, कल्की, गोलमोहरका रुखहरू गलाईएका छन् भने परम्परागतरूपका स्थानिय जातका ढूलदूला रुखहरूले घेरिएको सत्यवतीतालमा जान एकलै अलि हम्मेहम्मे पर्ने स्थलमा कन्चन पानी रहेको त्यो ताल हेर्न कर्ति बाह्यर्थटक आऊँथे होला यदि त्यस्को सम्बर्धन र विकास गर्ने हो भने । वर्षायामको पानी स्वतः जम्मा भै बनेको त्यो रमणीय ताल नत कतै मूल छ नत कतै खोल्सा खोल्सीको पानीनै जम्मा हुन्छ नत कतै मुहान नै छ । पानीको मूल पनि नभएको र निकास पनि नभएको प्रकृतिको अनुपन उपहार सत्यवती वजैको ताल । सुखा समयमा केहि महिना सुखा रहने ताल आकाशको पानी पर्दासाथ पुनः संकलन भै आफ्नो सौन्दर्यता भल्काई हाल्छ ।

हो, प्राकृती प्रेमीहरूको लागि अति मनोरम सत्यवती ताल हेर्न पाऊंदा कर्ति रमाऊँछन् होला तर विडम्बना न्यूनतम आवश्यक पूर्वधार समेत छैन । हो एकाध्वर्षमा तिथी हेरि आफ्नो मनोकामना पूरा हुन्छ भनि भाकल गर्ने भक्तजनहरूको घुईचो दुई तीन दिन सम्म लाग्ने गर्छ त्यस पछि शुन्यप्राय । राजनैतिक दलहरूको चाला र सरकारको चाला त माथिनै वयान भैगए ।

केहि साथीहरू, श्री बुद्धी सागर भट्टराई,





स्व. श्री गणेश उचै, श्री नारायण खनाल, श्री मोदनाथ शर्मा आचार्य, श्री पशुपति आचार्य र यो पंक्तिकार दुर्गा प्रसाद शर्मा आचार्य सहितको समुहमा मिति २०७० साल मासिर २९ गते शनिवारका दिन बुटवल ४, लक्ष्मीनगरबाट विहानै बस चढि भुम्सा पानी मिल हुँदै तिनाऊ नदिको भोलुङ्गे पुलपार गर्दै जंगलै जंगल भएको उकालो पहाड चढ्दै मिठामिठा गफगाई प्राकृतिक धर्ति र आकाश को काखकाखै विहान करिव ९.४५वजे कोल डांडा गा. वि. स. वडा नं. १, लगाडको विस्यौनिमा थकाई मार्न विश्राम लियौ।

भुम्सा पानी मिल को केहिपर मूल बाटो छोडो तिनाऊ नदिको भुलुङ्गे लगाडको प्रतिक्षालय बुटवाहरुको लागि निर्मित सिमेन्टको पानी टैक नजिक वसि साथमा लगेको अर्नि खायौं र प्रतिक्षालयमा वसि फोटो खिच्ने काम गर्याँ। वास्तवमै हामी सबै पहाडमा जन्मे हुर्केकोले मनोरम पहाडको यात्रा साथीहरुको साथ करित रमाईलो भए होला त्यो क्षण कल्पना पनि गर्न मुश्किल छ।

उकालो हिंडै गयौं हिंडै गयौं रमाईलो थपिदै गयो। जितमाथी गयो ऊति रमाईलो। अधिकांस मगरजातीको पातलो वस्ति



हई गफिदै, विचविचमा नास्ता पानी खादै अलि बाक्लो आवादी भएको गाऊँमा पुग्यौं। उकालो अलिवेर हिँडेकोले थकाई लाग्नु सोभाविकनै थियो र केहिवेर सुस्ताउने काम गर्याँ। दिऊँसोको खाना खाने समय पनि भएकोले खानाको जोहो गर्न स्थानियवासि संग आग्रह गर्न ३ जना साथीहरु श्री नारायण खनाल, श्री

मोदनाथ शर्मा आचार्य र श्री पशुपति आचार्य त्याहिं बस्नु भयो (उहाँहरु केहिवर्ष पहिलै सत्यवाति तालको अवलोकन गरिसक्नु भएकोले त्यतिआवश्यक ठानु भएनक्यारे)। श्री बुद्धी सागर भट्टराई, स्व. श्री गणेश उचै र यो

कान नसुन्ने हुंदा वरमाण्डा वा आसिरवाद लिंदा चर्को चर्को स्वरले चिच्चाई चिच्चाई मानु पर्ने रहेछ। यसै सन्धर्भमा कसैकसैले ए सत्यवाति माई मेरो लोगेनेले विदेशमा जागिर पावस, मैले मूँझा जिल्पाँ पाऊँ, मैले राम्पो केटा वा केटी संग विवाह गर्न पाऊँ आदी इत्यादी सुन्दा हांसो नै लाने रहेछ। परम्परा बाट चल्दै आएको धार्मिक स्थल संरक्षण र सम्वर्धनको आभावले ओभलमा परेको छ।

शान्त वातावरण, तालमा रहेको कञ्चन पानी, घना जंगल र त्यो एकान्त ठाऊँमा गोलाकार आकारको मानव निर्मित जस्तै देखिने ताल कसरी कराई आकारमा रहे होला कल्पना गर्ने गाहो। धन्य हाम्रो प्राकृतिक उपहार।

ने पाल सरकार, राष्ट्रिय तथा अन्तराटिय दातृसंस्था, निजी क्षेत्र र स्थानीय सरोकारवालाहरु संग सहकार्ग गरी एकिकृत परियोजनाको स्थापना का साथ आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटकको गन्तव्य स्थल बनाउने हो भने लाखौ लाख खर्च गरी किन पो भारतको नैनीताल, दार्जिलिङ्ग र सिकमको छ्यामो ताल अवलोकनको खांचो पर्थ्यो होला। बुटवलको जितगाडि, नुवाकोट, वल्डेडगाडि, सुकेताल, बसन्तपुर डांडा र सत्यवाति तालको यात्रा पर्यटकहरुको गन्तव्य स्थल र पर्यापर्यवरणको लागि करित महत्वपूर्ण यात्रा हुन्थ्यो होला। के गर्ने हामी त आकाशको फल आँखातारी मर भने जस्तै भयौं।

एक आपसमा अनेकथरि कुरा गर्दै सत्यवाति वजैको मन्दीर तथा तालको अवलोकन पछि स्थानिय प्रकारको खानाखाई सांफ ६.०० वजे आआफ्नो घरमा आयौ।

लेख अगाडी नै लेखेको भएतापनि आज सम्भना आयो अत्यन्त स्वाभिमान, निडर, अध्ययनशिल र साहसका धीन स्व. श्री गणेश उचै जीको सम्भनामा यो यात्रा स्मरण प्रकाशन गर्न मन लाग्यो। एउटा असल मित्र अल्पआयूमा गुमाउनुको दुख सबैमा महसुस भएकै कुरा हो। उहाँको आत्माले शान्ति पावस।

किम्बदन्ती अनुसार सत्यवाति वजैले

# प्रजातन्त्र दिवस र तामाड शहीदहरु



अमृत योज्जन तामाड

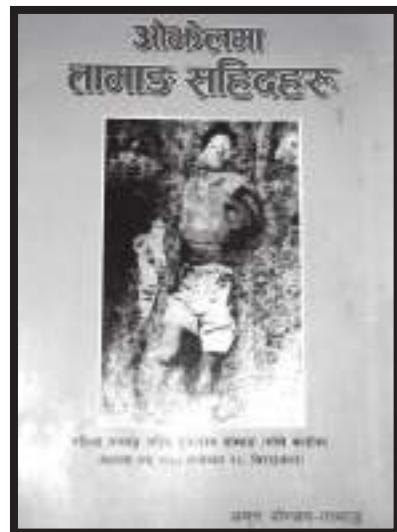
म प्रजातन्त्र दिवसलाई सलाम गर्दछु । तामाड जाति लगायतका नेपालीहरू रैतीबाट जनता भएको दिन हो ७ फाग्नु, २००७ । यो दिन तामाड लगायत आदिवासी जनजातिहरूले ल्याएको इतिहास साक्षी छ। जहानिया राणा शासनतन्त्रको विरुद्ध २००५ जेठ ७ गते (२० मे १९८८) मा भारतमा पुगेका नेपालीहरूले कोलकातामा जनमुक्ती सेनाको स्थापना गरे । २३ जना संस्थापकहरू मध्ये ८ जना अर्थात् एक तिहाइ (३४.७८ प्रतिशत) तामाड थिए । बाबुलाल मोक्तान, निर्मल लामा, श्यामकुमार तामाड, नरेन्द्र लामा, डोनस ग्राउडान, डिकबहादुर तामाड, हर्षबर्द्धन लामा र लोकबहादुर तामाडले जनमुक्ती सेनाको नेतृत्व गरेका थिए । उनीहरूमध्ये केही अझै जीवित छन् ।

जनमुक्ती सेनाद्वारा २००७ कार्तिक २६ गते (१९५० नोभेम्बर ११) गते ११ बजे राती देशभर शसस्त्र आक्रमण गरेका थिए । सो आक्रमणका क्रममा विराटनगर मोर्चा सम्हालेका तुलाराम तामाड (गोले काइँला) सहित ३ जना सहिद भए । वीरगञ्ज मोर्चाका सहिद भएका थीरबम मल्ललाई प्रजातन्त्र स्थापना भएपछि नेपाल सरकारले सहिद घोषणा गरे तर तुलारामलाई सहिद घोषणा गरेनन् ।

यसै गरी २००७ साल माघ १ गते राती

१ बजे पूर्व १ नं. को मेलुडमा जनमुक्ति सेनाले आक्रमण गर्दा जनमुक्ति सेना तर्फका ८ जना सहिद भए, ती मध्ये ५ जना तामाड थिए - जगतबहादुर तामाड, दीलबहादुर तामाड, भीमबहादुर तामाड, रणबहादुर तामाड र रिकबहादुर तामाड । यहाँ ६२.५ प्रतिशत तामाड मेलुड क्रान्तिमा सहिद भए । यसैक्रममा माघ १६ गते चरिकोटको भिडन्तमा जनमुक्ति सेनाका वीरबहादुर तामाड सहिद भए । सोही दिन दोलखाको मागादेउराली डाँडामा भएको भिडन्तमा जनमुक्ति सेनाका मानबहादुर तामाड र पूर्णबहादुर तामाडले सहादत प्राप्त गरे । यसैक्रममा धनबहादुर तामाडलाई काखेको भुस्तोमा पुस २७ गते राणका सेनाले गोली हानी हत्या गरेको थियो । गहन अध्ययनको लागि डा. गोविन्दसिंह कार्की, श्यामकुमार तामाड, हेमराज अधिकारीको पुस्तक हेर्न सकिन्छ । यस्तै ओभेलमा तामाड सहिदहरु पनि हेर्न सकिन्छ ।

प्रजातन्त्र ल्याउनका तामाड जातिको गैरवशाली भूमिका रह्यो । राणकालमा पनि रानीपोखरी विद्यालयमा पठनपाठन गर्न पाउने जात वा समुदायको लागि यो दिनको त्यति महत्व नहोला तर तामाड जाति लगायतका आदिवासीहरूको लागि निकै महत्वपूर्ण दिन हो । उज्यालो प्राप्तिको लागि उनीहरूले एकतन्त्रीय राणा शासनलाई अन्त गरिदिएका थिए । यसैगरी प्रजातन्त्र स्थापनाको लागि १० जना, पञ्चाती शासन समाप्त गर्न प्रजातन्त्र पुनर्स्थापनको लागि १४ जना र शाहतन्त्र समाप्त गरी लोकतन्त्र स्थापनाको लागि ११४ जना गरी १४८ जना तामाड सहिद भए । बेपत्ता पारिएका, अपाञ्च भएकाहरु त हजारौं छन् । गणतन्त्रात्मक लोकतन्त्रको स्थापनाको लागि हाम्रा पुर्खा र अग्रजहरूले गैरवशाली इतिहास निर्माण गरेका छन् ।



तर आज उनीहरूको कदर भएको छैन । सहिद पनि घोषणा गर्दैनन् । हाम्रो पहल पनि भएको पाइदैन । स्थानीय बाटोघाटो र विद्यालय नाउँसम्म ती सहिदका नाउँमा छैनन् । उनीहरूको बारेमा सोधखोज गरेर केही बाहिर ल्याउन सकेको छैन । फेसबुक, ट्रिवटर र चियापसलहरूमा गफ हाकेर समय र धनको बर्जाद गर्नु भन्दा आफ्नो क्षमताको सदुपयोग गरेर लोकतन्त्रको लागि ज्यान अर्पेकाहरूको बारेमा विस्तृत जानकारी बाहिर ल्याउन उपयुक्त हुन्छ । कर्मठ र सक्षम युवा पुस्ता, संघसंस्थाका पदाधिकारीहरु र राज्यका नीति निर्माताहरूको ध्यान यस तर्फ जानु आवश्यक छ । यी सहिदहरु भनेको तामाड ह्युल (तामाड राज्य) निर्माणका आधार हुन्, संघीय राज्यका सम्पदा हुन् । अब साहित्यकार, कलाकारहरूले पनि आआफ्नो सिर्जना उनीहरूलाई अर्पण गर्नु पर्दछ । समावेशी लोकतन्त्रको स्थापना गर्नेतिर राजनीतिज्ञहरूको पहल होस । हामीस सबैको ध्यान सामाजिक न्याय दिने र समृद्ध नेपाल बनाउने तर्फ उन्मुख हुनसकोस् । शुभकामना ।



## दानापुर ताल प्रदेशकै नमूना पर्यटकीय क्षेत्र बनाउनु पर्छ-सांसद ढकाल

“सिमसारको संरक्षण उथमशिलता र पर्यटनको प्रवर्द्धन” भन्ने मुल नारा सहित कञ्चन गाँउपालिकामा रहेको गजे डी दानापुरतालको पर्यटन पवर्द्धन गर्न ११ औं संस्करणको रूपमा दानापुरताल महोत्सव २०७६ शुरु भएको छ। दानापुर तालको पर्यटन प्रवर्द्धन गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको आगमनलाई वृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ सञ्चालन हुन लागेको उक्त महोत्सव प्रदेश सभा सदस्य एवम् प्रदेश नं. ५ का नेकपाका प्रमुख सचेतक भूमिश्वर ढकालले मुल गेटबाट रिबन काटेर उद्घाटन गर्नु भएको छ। कार्यक्रमको सम्बोधन गर्दै ढकालले दानापुर ताल प्रदेशकै नमूना पर्यटकीय क्षेत्र बनाउन प्रदेश सरकार प्रतिबद्ध रहेको बताउनु भयो। उहाँले यो ताललाई लुम्बिनी र गैडहवा तालसँग जोडि २०२० भ्रमण वर्ष तथा प्रदेश सरकारले घोषणा गरेको लुम्बिनी भ्रमण वर्षलाई सफल पार्न आन्तरिक एवंम् बाह्य पर्यटकहरूलाई भित्र्याउने यो जना बनाएको बताउनु भयो। यस दानापुर ताल क्षेत्रलाई थप व्यवस्थापन गरिलुम्बिनीमा आउने पर्यटकहरू यस तालसम्म आउने वातावरण बनाई बस्न योग्य आवासको व्यवस्था गर्न सल्लाह दिनु भयो। महोत्सवको उद्घाटन समारोहको उपस्थितीले जनप्रतिनिधीहरूलाई हौसला थप्नुका साथै जिम्मेवार समेत बनाएको बताउदै ताल



माननीय भुमिश्वर ढकाल  
सांसद: प्रदेश नं. ५

विकासको लागि प्रदेश सरकारले आवश्यक सहयोग गर्न तयार रहेको बताउनु भयो।

कार्यक्रममा कञ्चन गाउँपालिका उपाध्यक्ष गोमा तरामुले दानापुर ताललाई विकास गर्न कञ्चन गाँउपालिकाले प्रयाप्त बजेट उपलब्ध गराउने बताउनु भयो। प्रदेश र गाउँपालिकाले लगानी गर्ने बजेट कसरी र कुन-कुन कुरामा खर्च गर्ने भन्ने मै अलमल परेकोले दिघकालिन योजना बनाई यस क्षेत्रकै नमूना पर्यटकीय गन्तब्य बनाउनुपर्ने धारणा राख्नु भयो।

समयमाई सामुदायिक वनका अध्यक्ष





गोमा तराम

उपाध्यक्षः कञ्चन गाउँपालिका

मिनबहादुर थापाले ताल क्षेत्रको पर्यावरण संरक्षण एवं पर्यटकीय पुर्वाधारहरु बनाउन एक अर्ब रूपैयां बढीको गुरुस्थोजना बनेको भन्दै यसमा साथ दिन स्थानीय प्रदेश र संघीय सरकारसंग आग्रह गर्नु भयो । फागुन ७ गते सम्म चल्ने महोत्सवमा दुई लाख दर्शकलाई अवलोकन गराउने लक्ष्य रहेको महोत्सवका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्रीराज तिमिल्सिनाले बताउनु भयो ।

महोत्सव उद्घाटनमा कञ्चन १ का अध्यक्ष हरिनारायण थारु, नेकपा कञ्चन अध्यक्ष भरतमणी सापकोटा, नेपाली काग्रेस कञ्चन सभापति यम बहादुर क्षेत्री, कञ्चन जेसिसका अध्यक्ष बाबुराम पौडेल, कञ्चन सञ्चार संस्थाका अध्यक्ष विस्णु नारायण श्रेष्ठ, सैनामैना ब्यापार संघका अध्यक्ष जिवनाथ पाण्डे, प्याब्सन रुपन्देही अध्यक्ष लेखनाथ पौडेल, सामुदायिक वन महासंघ रुपन्देहिका अध्यक्ष दिनानाथ आचार्य, राष्ट्रिय जनमुक्ति पार्टीका प्रदेश अध्यक्ष दुर्गा बहादुर थापा, समाजवादी पार्टीका जिल्ला सचिव सोमनाथ शर्मा, आमा समूहको तर्फबाट गिता कुवर लगायतले बोल्दै दानापुर ताल महोत्सवको सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्नु भयो ।

समयमाई सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले आयोजना गरेको महोत्सवमा पर्यटन, कृषि, घरेलु उद्योग, हस्तकला तथा औद्योगिक उत्पादनका एक सय बढी स्टल रहेका

छन् । महोत्सवमा कञ्चन गाउँपालिकाभित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको फोटो प्रदर्शनी, दानापुर तालमा डुंगा शयर, राष्ट्रिय तथा स्थानीय कलाकारको प्रस्तुति, भर्लिबल प्रतियोगिता, ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता, अन्तर विद्यालय बाघचाल, जोडी नृत्य प्रतियोगिता, मौलिक खाना तथा मास्टर सेफ प्रतियोगिता, बाल उद्यान आकर्षणका रूपमा रहेका छन् ।

कञ्चन गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न संघ संस्थाहरु, आमा समूहहरु, विद्यालहरुले भाँकीर बाजागाँजासहित शोभा च्याली लिएर महोत्सवमा उपस्थिती जनाएका थिए ।

समयमाई सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष मीन बहादुर थापाको अध्यक्षता तथा ओमकाल थापाको स्वागत मन्तव्य रहेको कार्यक्रममा सामुदायिक रेडियो कन्चनका कार्यक्रम संयोजक हिमा वेल्वासेले सञ्चालन गर्नु भएको थियो ।

## हार्दिक शुभकामना

प्रो. प्रेम बुढा मगर

इद औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाङुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक वर्ग,  
सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

# बुढा हार्डवियर

घोराही-१०, नयाँ बसपार्क, दाढ



हाम्रो यहाँ घर निर्माणको लागि सिमेन्ट, छड, किला, कब्जा जस्ता पाता इत्यादि सामानहरू थोक तथा फुटकर बिक्री गरिन्छ ।

फोन: ०१२-५६३५३९,  
९८०९३३४९०८

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

३८००८८

प्रो. हरिप्रसाद राना

## राना ट्रेडर्स सेन्टर

कञ्चन गा.पा.-५, थकाली चोक, रुद्रपुर, रुपन्देही

हामीकहाँ हार्डवेयर फिटिङ, प्लाई, रेडिमेट ढोका, पलाम्बिङ आइटम, मेशिनरी  
आइटम तथा घर निर्माण गर्ने सम्पूर्ण सामाग्रीहरु सुपथ मूल्यमा पाइन्छ।

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

३८००८८

प्रो. केश ब. सूर्यबशी / बुद्ध बहादुर गाहा

## श्री रम्भादेवी ग्रील एण्ड स्टील उद्योग

तिलोत्तमा न.पा.-४, डिझरनगर, रुपन्देही, मो. ९८४७३२७९८३, ९८४७५२८३२७

हामीकहाँ तालिम प्राप्त दक्ष, अनुभवी प्राविधिकबाट भयाल, ढोका, ग्रील, सटर, रेलिङ, ट्रस,  
च्यानल गेट, फेन्सी गेट, स्टील रेलिङ बनाउनुका साथै वेर्लिंड सम्बन्धी सम्पूर्ण काम गरिन्छ।

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

३८००८८

ओम चौधरी

९८२१४०९१०९

नारन गाह

९८६९३५८१५५

ईश्वर थापा

९८४७१४०३६९

## सुनौलो बुटवल ग्रील तथा स्टील उद्योग

बुटवल -११, देवीनगर, संगम चोक, रुपन्देही

हामीकहाँ ग्रील, सटर, भयाल, फेन्सी गेट, स्टील रेलिङ, च्यानल गेट  
सटर तथा ग्रील सम्बन्धी सम्पूर्ण कामहरु सुपथ मूल्यमा गरिन्छ।

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

३८००८८

प्रो. कमल पुन

फोन: ०७१-४३८०१८  
९८४७०४८४६८

## पुन ग्रील उद्योग

तिलोत्तमा-४, डिझरनगर (सिद्धार्थ स्कूल नजिकै)

हामीकहाँ ग्रील, सटर, स्टीलको रेलिङ, च्यानल गेट तथा फेन्सी आइटम  
र ट्रसको काम पनि अर्डर अनुसार सुपथ मूल्यमा गरिन्छ।



## बौद्ध कला, साहित्य महोत्सव भव्य रूपमा सम्पन्न

गोरेटो संवाददत्तः

बौद्ध कला र संस्कृतिलाई समुदायसंग जोडेर लैजानुपर्ने बौद्ध विद्वानहरूले बताएका छन्। लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयको आयोजना र प्रदेश ५ को उद्योग पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सहकार्यमा जारी बौद्ध कला, संस्कृति तथा साहित्य महोत्सवको तेस्रो दिन भएको विचार गोष्ठीमा बोल्दै विज्ञहरूले समुदायमा बौद्ध शिक्षाको पालना भएमात्रै यसको सार्थकता हुने जिकिर गरे।

बुद्ध जन्मस्थल लुम्बिनी, तिलौराकोट, रामग्राम क्षेत्र आसपमा बौद्ध शिक्षाको प्रयोगात्मक अध्ययन आवश्यक रहेको भन्दै उनीहरूले त्यसका लागि विद्यालय तहकै शिक्षाबाट बौद्ध शिक्षा लागू गर्नुपर्ने बताए। आइतबार भएको बौद्ध संस्कृति, दर्शन र नागरिक समाजको विषयमा बोल्दै पूर्व सभामुख दमनाथ हुंगानाले बौद्धका शिक्षालाई समुदायमा प्रयोगात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने बताए। बुद्धका सन्देशले विश्वव्यापी शान्तिको सन्देश प्रभाव गरेको भन्दै त्यसलाई अफै गहिरो तरिकाले कार्यान्वयन आवश्यक रहेको बताए।

काठमाण्डौं विश्वविद्यालयका पूर्व उपकुलपति प्रा. सुरेशराज शर्माले बौद्ध संस्कृति र दर्शनलाई नागरिक समुदायसंग जोड्न आवश्यक रहेको बताए। मुलुकमा यसका कतिपय अभ्यास भइरहेको भन्दै व्यापक बनाउन जरुरी रहेको बताए। बौद्ध दर्शन र संस्कृतिलाई मुलुकको आर्थिक विकाससंग जोड्नुपर्ने उनको भनाई छ।

त्यस्तै विज्ञ प्रा. डा. प्रेम कसजुले बौद्ध संस्कृतिको विकासक्रम र यसको प्रभावका विषयलाई प्रस्तुयाए। संस्कृतिको विकासक्रमले मुलुकलाई बलियो बनाएको उनको भनाई छ।

त्यस्तै बौद्ध अध्ययन विषयको प्यानल छलफलमा बौद्ध कलाको विश्वव्यापी क्षेत्रका विषयमा बोल्दै आदर्श भट्टराईले कलाको क्षेत्र असिमित रहेको बताए। कलाले नै एकअर्का क्षेत्रलाई नजिक बनाउन सक्ने भन्दै बौद्ध संस्कृतिमा कला महत्वपूर्ण रहेको बताए।

बौद्ध कला र संस्कृति विशेषगरी काठमाण्डौंका बज्रयानीहरूमा मात्रै सीमित रहेको भन्दै यसको विश्वव्यापीकरण आवश्यक रहेको उनीहरूले बताए। कला र संस्कृतिको विश्वव्यापीकरणले बौद्ध धर्म र दर्शनको महत्व भन बढ्दै जाने विज्ञहरूले विश्वास व्यक्त गरे।

अर्का विज्ञ डा. बद्री पोखरेलले बुद्धकी माता मायादेवीको सप्तरात्मको विषयमा आफ्ना विचार प्रस्तुत गरे। त्यस्तै डा. केशरबहादुर भण्डारी, सञ्जय शाक्य, उर्मिला ताप्रकारले बौद्ध दर्शनका विभिन्न पाटाहरु केलाएका छन्।

महोत्सव अन्तर्गत कला र साहित्यतर्फका कार्यक्रम भव्य रूपमा सम्पन्न भएको लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयका राजिष्ठार डा. तिलक आचार्यले जानकारी दिए। महोत्सवकै सांस्कृतिक कार्यक्रम मोन्लाम पुजा भने सोमबार मात्रै सकिदैछ। शनिवारबाट लुम्बिनीमा शुरु भएको महोत्सवमा करिव ४ हजार सहभागी भएको विश्वविद्यालयले जनाएको छ। बौद्ध कला, संस्कृतिको प्रदर्शन र मोन्लाम पुजा महोत्सवका आकर्षण थिए। दुई दिन भएको विचार गोष्ठीमा बिभिन्न १६ विद्वानहरूले विविध विषयमा छलफल गरेका छन्। यो कार्यक्रमले लुम्बिनी क्षेत्रमा बौद्ध संस्कृतिको विकास र पर्यटन प्रवर्द्धन एवं भ्रमण वर्षमा सघाउ पुगेको विश्वास रजिष्ठार आचार्यले गरे।

विश्वविद्यालयले कला महोत्सव तिलौराकोट, रामग्राम र देवदहमा गर्ने योजना बनाएको छ। चारै पवित्र धाममा बौद्ध संस्कृतिको गतिविधि बढाउनका लागि महोत्सव गर्ने योजना बनाइएको हो।

# महिला हिंसामुक्त रणनीतिक योजना बनाएका छौं

पञ्चायत कालको विरोधमा सानै देखि पार्टीका पम्पलेट, पोस्टर बोकेर हिडेकी गुमादेवि आचार्य दिनभर लड्ही काटेर रातभर राँके जुलूस निकालेर राज्यको डमन र विभेदमा आवाज उठाउदै आएकी थिइन्। दाजु राम श्री आचार्य राजनीतिमा सक्रिय लागेका कारण भूमिगत आन्दोलनमा आफ्नो घरमा सेल्टर नै बनाइएकाले गुमादेवि आचार्यलाई राजनीति बुझ्न र क्रियाशिल हुन समय लागेन। स्थानीय निर्वाचनमा बुटवल उपमहानगरपालिकाबाट उपप्रमुखमा भारी मतले जितेकी आचार्य विकास प्रेमी एवं महिलालाई उद्यमशिल बनाउन पर्छ भन्ने सोच राखिछन्। नव रन्न मावि सेमलारको स्कुलमा अध्ययनकै क्रममा २०४४ सालमा प्रा.क. को अध्यक्ष बनेकी आचार्य २०४७ सालमा पार्टीको संगठीत सदस्य बनेकी थिइन् नेकपा पार्टीको प्रदेश कमिटिको सचिवालय सदस्य रहेकी आचार्य श्रम तथा रोजगार विभाग प्रमुख रहेकी छिन्। त्यसैगरि नेपाल ट्रेड युनियन महासंघ(जिफन्ट) राष्ट्रिय महिला कमिटिको उपाध्यक्ष समेत रहेकी छिन्। एवंम् नेपाल ट्रेड युनियन महासंघ (जिफन्ट) राष्ट्रिय कमिटिको उपाध्यक्ष समेत रहेकी छिन्।

महिलालाई उद्यमशिल बनाए मात्र राज्यको विकास उन्ती हुन सक्छ भन्ने धारणा राख्ने आचार्य १६ वटा स्थानीय तहका नगर उपप्रमुखहरुको विचमा महिला उद्यमशिलता विकास समितिका संयोजक छिन्। प्रस्तुत छ महिला सम्बन्धि विविध कार्यहरुको विषयमा तथा बुटवल उपमहानगरपालिकाले गरेका काम र उपलब्धिको बारेमा गरिएका कुराकानीहरुको बारेमा हाम्रो गोरेटोले गरेका कुराकानीको कोही अंशहरु :

अहिले बुटवल उपमहानगरपालिकाले गरेका नयाँ कार्यहरु के कस्ता छन्?

अहिले मानवीय विकास र भौतिक विकासको सन्तुलन मिलाएर अगाडी बढेका छौं। समग्र बुटवल नगरपालिको योजना अनुरुप गरेका कामको शिक्षा र स्वास्थ्यलाई एउटा प्राथमिकतामा जोडेका छौं भने कृषि पर्यटन उद्योग र व्यापारलाई बुटवलको लागि महत्वपूर्ण क्षेत्रमा हामीले छुट्याएका छौं। शिक्षाको रूपमा विशेषगरी सामुदायिक विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार तयार गर्ने ध्यान दिई गुणस्तरीय शिक्षा कसरी दिने भन्ने विषयमा हामी अगाडी बढेका छौं। यतिबेला हामीले स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गरेका छौं। पाठ्य पुस्तकमा सीपयुक्त प्राविधिक शिक्षामा पनि १ देखि ८ सम्म पढनको लागि र त्यसभन्दा माथि कोही गर्नेको लागि हो भन्ने मा आधारित रहेर जानुपर्छ भन्ने योजना बनाएका छौं। त्यसैगरी स्वास्थ्य तर्फ पनि हामीले विशेष ध्यान पुऱ्याएका छौं। जबसम्म नागरिक स्वास्थ्य रहन सक्दैन तबसम्म हामीले सोचेको समृद्धि पुरा हुन सक्दैन।

त्यसैले प्रत्येक नागरिक स्वास्थ्य हुन आवश्यक छ। हामीले शहरी स्वास्थ्य केन्द्र मार्फत सबै बडा बडामा त्यावहरु पनि सञ्चालन गरेका छौं। त्यसैगरि ४० वर्ष भन्दा माथिका नागरिकहरुलाई निःशुल्क सुगर, प्रेशर, जाँच गर्ने सेवा दिई आएका छौं। ८० वर्ष नाथेका बुवा आमाहरुलाई हामीले घर घरमै गएर निःशुल्क उपचार सेवा गर्दै आएका छौं। त्यसैगरि हामीसँग भएका जनशक्ति साधन प्रोत अधिकतम उपयोग गर्ने र बेलाबेलामा स्वास्थ्य सम्बन्धि क्याम्पहरु पनि चलाएका छौं। १ मातृत्वसँग जोडेर गर्भवती तथा सुत्कर्ती महिलाहरुमा आमा र बच्चाको स्वास्थ्यमा बढी ध्यान समेत दिएका छौं। तसर्थ हामीले बुटवल उपमहानगरपालिकामा रहेका नागरिकहरुलाई कसरी आर्थिक उपार्जनमा जोडन सकिन्छ भन्ने योजना बनाइरहेका छौं र आर्थिक समृद्धि तर्फ लैजाने



गुमादेवि आचार्य  
उपप्रमुख-बुटवल उपमहानगरपालिका

साथै यो नागरपालिकाबाट वेरोजगारको शुन्य सहनशिलता कसरी भारी भन्ने सोचमा छौं। युवा रोजगारको लागि युवाहरुलाई के कस्ता कार्यक्रमहरु शुरु गर्नु भएको छ?

युवोको लागि प्रमुख युवा इलम कार्यक्रम र उपप्रमुख महिला उद्यमशिलता कार्यक्रमलाई अगाडी सारेका छौं। त्यसबाट

गत साल २६५ युवाहरूलाई सीप दिव्य सकेपछि रोजगारमा जोडिनु भएको छ । त्यस मध्ये कति त स्व रोजगार बन्नु भएको छ भने केही अरुको कम्पनी उद्योग व्यावसायसँग जोडिनु भएको छ । यद्यापि उहाँहरु आर्थिक उपार्जनमा जोडिसक्नु भएको छ । अहिले हामीले २०० जना महिलाहरूलाई महिला उद्यमशिलता बनाउने योजनाको साथ तालिमहरु उपलब्ध गराएका छौं । फेरी अर्को चरणमा युवा इलम कार्यक्रम मार्फत युवाहरूलाई अगाडी बढाउन थालेका छौं । जसले गर्दा आर्थिक सशक्तिकरण र महिला सशक्तिकरण हुन्छ भन्ने लागेको छ ।

यहाँले पाठ्यपुस्तक तयार गर्ने कुरा गर्नु भयो । धार्मिक, पर्यटकीय, क्षेत्रगतको साथसाथै विभिन्न भाषा, भाषिको पाठ्यक्रमहरूलाई पनि कुन कुन भाषामा तयार गर्नु भएको छ ?

अहिले हामीले बुटवल उपमहानगरपालिकाको कुरालाई पाठ्यक्रममा कसरी जोड्ने भनेर भौगोलिक बनोटसँग सांस्कृतिक, सम्पदाहरु, पर्यटकीय क्षेत्र र ऐतिहासिक जितगढी किल्लाको विषयमा पाठ्यक्रममा समावेश गरेका छौं । भाषा, भाषिको पाठ्यक्रम बनाउने कुरामा राष्ट्रिय नीति अन्तर्गत रहने भएकोले हामीले अहिले बुटवल सेरोफेरोको मात्रै आम नागरिकले बताउन सक्ने र थाहा पाउने खालको बनाएका छौं ।

पर्यटनको क्षेत्रमा कहाँ कहाँ कुन कुन विषयमा अध्ययन भइरहेको छ ?

५ नं. प्रदेशको गौरवको रूपमा गौतम बुद्धको जन्म स्थल लुम्बिनी छ यसलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा पनि चिरपरिचित बनाउनु छ । त्यसै गरी बुटवलको सेरोफेरोमा जितगढी किल्ला जुन कसैले कहिबाट हराउन नसकेको साम्राज्यवादी अंग्रेजहरूलाई बुटवल उपमहानगरपालिकाको जितगढी किल्लाबाट हाम्रो पुर्खा उजिरसिंह थापाको नेतृत्वको फौजले हराउन सफल भएका थिए । त्यसैले



जितगढी किल्लाको विषयमा पाठ्यक्रममा राखेका छौं । त्यसै ऐतिहासिक महत्व रहेको सिद्धबाबा धाम, नारायणापुर धाम, सिमसार क्षेत्रको रूपमा रहेको बैठलियाकपुरकट्टी ताल छ जुन १ कि.मी. को लम्बाईमा छ त्यहाँ तालको रूपमा विकास गरी दुड्ङा चलाउने र पर्यटक भित्र्याउने योजनामा छौं । त्यसै गरी हामीसँग निलकण्ठ बाबा धाम लगायत महत्व राख्ने ऐतिहासिक पर्यटकीय स्थलहरु छन् । अहिले बृहत्तर लुम्बिनीको योजना अनुसार छिमेकी पालिकाहरूको ऐतिहासिक स्थल देवदह, रामग्राम, कपिलवस्तुमा रहेको तिलौराकोट पर्यटकीय स्थल, गुल्मीको रुख धाम, पाल्पा, प्युठान, अर्धाखाँची लगायतको जिल्लाहरूलाई पनि पर्यटनसँग जोड्न उद्देश्य लिएका छौं ।

महिला शस्त्रिकरणका कुरा गर्दा महिलाहरूलाई के कस्ता सीप, तालिमहरु उपलब्ध गराउनु भएको छ ?

महिलाहरूलाई शस्त्रिकरण गर्ने उद्देश्यले नेतृत्व विकास, सीपमूलक तालिम, उद्घोषण, व्याकृत्व विकास जस्ता रहेका छन् । महिलालाई आर्थिक पाटोसँग पनि जोड्ने गरेर सहकारी शिक्षाको पनि ज्ञान दिने गरिरहेका छौं । सरकारले लिएको सहकारीतामा तिन खम्बे नीति अनुसार पनि मेहनत गरी कमाएको पैसालाई सहकारीमा

बचत गराई महिलाहरूलाई उद्यमशील बनाउने तयारी गरिरहेका छौं । महिला हिंसा, समाजमा रहेको महिला विभेद त्यसलाई स्वम् महिलाले नै न्यूनिकरण गर्दैछौं । महिलाहरूलाई आर्थिक रूपमा शस्त्र गराउन र महिलाहरु आर्थिक उपार्जनमा जोडिदै समृद्ध बनाउन सकिन्छ । आर्थिक रूपमा बलियो भए भने समाजमा रहेको विभेद स्वतह न्यूनिकरण भएर जान्छ । पहिला बनेका केही संरचनाहरु पनि बालमैत्री, महिलामैत्री, अपाङ्गमैत्रीलाई पनि अभ व्यवस्थित गरी अगाडि बढाउने योजना बनाएका छौं । हामीले सपथ ग्रहण गर्ने बेलामै बुटवल उपमहानगरपालिकालाई महिला हिंसा उन्मुलन गराउने भनेका थियौं । अहिले मैरे नेतृत्वमा एउटा कार्यदल गठन भएको छ त्यो कार्यदलले महिला हिंसामुक्त रणनीतिक कार्ययोजना बनाएका छौं । यो महिना भित्र सार्वजनिक गर्ने तयारी गरिरहेका छौं । महिला हिंसा उन्मुलन नै हुने के कति सम्भावना छ र कहिले सम्म उन्मुलन हुन सक्ला ?

उन्मुलन हुने कुरा केही सुचकहरु छन पहिलो उन्मुलनको कुरा हामीले परिवारबाट सुरु गर्दछौं । त्यसपछि टोल, समाज हुँदै सिंगो राष्ट्रमै उन्मुलन गराउने उद्देश्य हो । हामीले दिएको सुचकहरु पूरा भएभने उन्मुलन नै गर्न सकिन्छ । तर हामीले अहिले बल्ल रणनीतिक

कार्ययोजना सार्वजनिक गर्दै छौं त्यसै अनुसार क्याम्पियन चलाउँदै छौं र नियमन गर्दछौं सबैलाई परिचालित गरेपछि सम्भव हुन सक्ने देखिन्छ। यसको टार्गेट ५ वर्ष राखेका छौं। अन्त्यमा केही भन्नु छ कि ?

भन्नै पर्ने कुरा त सबै स्थानीय सरकारले उपप्रमुखलाई पनि विशेष स्थानीय सरकार सञ्चालनको ऐनले जिम्मेवारी दिएको छ। जस्तै राजस्व संकलन, बजेट विनियोजन, शिक्षा, स्वास्थ्य, उपचार, उपभोक्ता हकहित संरक्षण लगायतका अनुगमनको समेतको जिम्मा उपप्रमुखलाई दिएको छ। स्वभाविक

रूपमा जिम्मेवारी पनि छ र कार्यान्वयनका हिसाबले अगाडि बढेका पनि छौं। तपाईंको मिडिया मार्फत महिलालाई जे जाति दिइएको छ त्यो सबै पूरा गर्न सक्छन् भन्ने सर्वधानले परिभाषित गरेको छ तर आम नागरिकलाई महिला महिलानै हो भन्ने जन दृष्टिकोण र बुझाई छ। हामीले व्यवस्था परिवर्तन गरियो तर मानसिकतामा परिवर्तन गर्न बाँकी छ। अबका नागरिकहरूले मानसिकता परिवर्तन गर्न जस्ती छ मुलुकको समृद्धिको लागि तिनै तहका सरकारले समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको साथै हामी काम गरेका

छौं र सरकारले गरेका महत्वपूर्ण कामलाई नागरिकले सक्रात्मक रूपले प्रचार गर्नु जस्ती छ। आत्मसात गर्न जस्ती छ। कुनै पनि दुनियाँमा सरकार असफल हुँदा नागरिक सफल कहि भएको छैन। नागरिक असफल हुँदा सरकार सफल भएको पनि कहि कर्तै छैन। हामी एउटै दुङ्गामा सबार गरेका छौं त्यो दुङ्गालाई सुरक्षित हिसाबले गन्तव्यमा पुऱ्याउने जिम्मेवारी सबैको हुन्छ तब मात्र सफल र समृद्ध राज्यको सफल र खुसी नागरिक हुनेछौं।

## हार्दिक शुभकामना

३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक वर्ग,  
सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

## प्रो. गम्बर सिंह दलार्मी मगर फ्रेस बेकरी

इद्वाभट्टी, बुटवल-९, रुपन्देही, मो. ९८६७७१८३७८

हामीकहाँ अर्डर अनुसार विभिन्न प्रकारका केकहरु सुपथ मूल्यमा पाइन्छ।

## हार्दिक शुभकामना

३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक वर्ग,  
सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

सुञ्चालक: प्रेम दलार्मी मगर

## ज्योति मोटर वर्क्सप एण्ड इन्जिनियरिङ्

बुटवल-२, मैगानार, रुपन्देही, मो. ९८५७०२६३०९

हामीकहाँ महेन्द्र, ठाठा, सुगो लगायत सम्पूर्ण साना गाइहरुको डेनिटड पेनिटड गर्नुका साथै नयाँ बोडि पार्ट्सहरु पनि सुपथ मूल्यमा बनाइन्छ।

# दलाई लामाको “द आर्ट अफ हेपीनेस” एक दृष्टि



मथुरा पिया

बम्बै जानुपर्ने भयो । इनफरलिटि चेक जाचको लागि हो । भतिजीजाई यो समस्या देखिएको १० वर्ष पहिले देखिए नै हो । आफु सानो छँदा एकपटक आफ्नै गाउले ड्राईभरसंग बम्बै पुगेथे । त्यातिखेर गेट वे अफ इण्डिया घुमेको याद छ । वारी बडेमाको ताज होटल छ, पारी समुन्द्र छ । फेरी चढेर पारी डाढा पनिपुगे । डाँडालाई कोररेर मन्दिर, मठ, चौतारा, र दृष्ट्यावलोकन केन्द्र बनाएका रहेछन् । नाम अहिले थाहा भएन । एलफेन्टा हो भै लाग्दछ । ड्राईभरले हेडगिड गार्डेन पनि लिएर गए । अभिताभ बच्चनको घर पनि यतै वरिपरि छ भन्थे । घर फर्किने बेलामा फुटपाठबाट एउटा रातो ब्रिफकेस पनि किने । लर्ड कम्पनीको भै लाग्छ । साहै पुरानो भए पनि बम्बैको चिनो ठानी घरको कुनामा राखेको छु ।

उपचारका लागि बम्बै जानुपर्ने भएपछि अतेस लाग्न थाल्यो । ट्रेनमा समय कसरी बिताउने भन्ने पिरलो परेकोले । ट्रेनमा पद्धनलाई दुईचारवटा पुस्तक लाने कि भन्ने सोच भयो । त्यतिबेला आफ्नो रिडिङ हेभित पनि साहै थिएन । थोरबहुत पढथे । सुम्नीमा, एक चिहान, मुलुक बाहिर, मुनामदन, कर्णेल र घोडा, आमा र लेखक डाल कार्निङ्डको

“हाई टु इनफुलुस द पिपुल” किताब चाहिं पढेको याद छ । घरबाट निस्कने बेलामा आफुसंग कुनै पनि पुस्तक स्टक थिएन । त्यसैले साथीहरूलाई गुहारे । एकजना लभ मल्ली नाम गरेको साथीले दलाई लामाको “द प्रिडम इन एक्सायल” (निर्वासनमा स्वतन्त्र) पुस्तक ट्रेनमा पढ्न भनि दिए । पुस्तक मोटै छ । त्यैपनि ट्रेनको दुईरात, दुई दिनको सफरको दौरानमा पुस्तक पर्छि सिध्याए । त्यो पुस्तकको मुख्य (विषय) सार के थियो अहिले मलाई याद भएन । बर्षो पहिले पढेकोले पनि होला । तैपनि बुद्धको विचार, दिमाग सम्बन्धी विवरणहरु तिब्बतको भौगोलिक, परिचय, रिम्पुचेका आदर्श कुराहरु र आफु निर्वासन बारे पुस्तकभित्र उल्लेखित भए भै लाप्छ । उक्त पुस्तक पढे पश्चात मेरो मानसपटलमा दलै लामाको यादगार अहिलेसम्म रही रहेको छ । बम्बैमा हामी घाटकुपर गेट हाउसमा घाट कुपरमा बसेथ्यौ । गेट हाउस नजिकैको प्राइभेट क्लीनिकमा भतिजीको उपचार बम्बै पुगेको देश्रो दिनबाट शुरु भयो । एकहप्ताको ट्रिटमेन्टले भतिजिको फर्टिलिटी विकसित हुँदै गयो । नेपाल फर्केपछि दुईटा छोराहरु भए । हाल उनीहरु धेरै खुशी छन् ।

२०७६ साल आईपुग्दा सम्म मेरो लेख्ने र पढ्ने बानी तडकारो रुपमा बढन गएको छ । यसको श्रेय पत्रकार साथीहरूलाई जान्छ । खर्खरै जोन उडको “माइक्रोसफ्ट देखिब बाहुनडाडा” सम्मको पुस्तक पर्छि भ्याए । जोनउड रुम टु रिडका संस्थापक हुन् । यिनी अमेरिकी मुलका हुन् । तर उडको आफ्नो सफ्टवेयरको व्यापार भने अष्ट्रेलिया र चिनमा बढी फष्टाए । पछि उनले नेपाल, भारत, श्रीलंका, कम्बोडिया, लाओस, भेटनाम र

अफगानिस्तानमा बच्चाहरूको लागि साक्षरता बढाइ गर्ने उद्देश्ले रुम टु रिड नामक संस्था स्थापना गरे । अंग्रेजी भाषामा लेखिएको यो पुस्तक खोगेन्द्र संग्रैलाले नेपाली भाषामा अनुवाद गरेका हुन् । केटाकेटीहरूलाई पढाउन हिडेका एक युवाको कथा हो यो पुस्तक । किताब पढ्दै गएपछि जोन उड पनि दलैलामा प्रति निकै प्रभावित रहेछ भने देखियो । आफ्नो यस पुस्तकमा उनले दलै लामाको कृति “द आर्ट अफ हेपीनेस” भित्रका केहि अंसहरु जोडेका छन् । पाठक वर्गको लागि पनि यो अंसहरु प्रेरणादायी छ ।

बेलुकाको खाना पछि (जोनउड) म रातको दुई डलर लाने कोठामा फर्के र ब्यागबाट एउटा पुस्तक फिक्के । मैले पढ्न थालेको पहिलो पुस्तक दलाई लामाको “द आर्ट अफ हेपीनेस” थियो । दलाई लामाले त्यसमा अरु मानिसप्रतिको कर्तव्य बारे धेरै कुरा लेखेर यस धर्तीमा हाम्रो एउटा मुख्य कर्तव्य, अभावमा बाचेकाहरूतिर हात फैलाउनु हो भन्ने सम्भाएका छन् । सचेत जीव खास गरेर मानिस सुख चाहन्छ । पीडा र दुःख चाहदैन । उनले राम्रो जीवन जीउने सौभाग्य प्राप्त गरेका छौं भने हामीले यो उपहार स्वीकार गरी गरिबीको चक्रलाई तोड्न हाम्रो मद्दतको खाचो पर्ने अरुहरूतिर हात फैलाएर ईश्वरलाई धन्यवाद दिनुपर्छ भनी सम्भाएका छन् । मलाई (जोड उड) यी शब्दहरूबारे अलिकता घोटिलान र आफ्ना विचारलाई अभिलेखबद्ध गर्न प्रेरणा मिल्यो । मैले आफ्नो डायरीमा लेखे-भौतिक सम्पत्ति हुनु खासै महत्वको कुरा होइन । साच्चकै महत्वको कुरा त हामी त्यो सम्पत्ति केमा लगाउछौ भन्ने हो । मैले तरुण वयमा प्राप्त गरेको आर्थिक सफलताको ठूलो अंस

त भाग्य हो । पैसा हुँदैमा त्यसले मलाई असल मानिस बनाउने होइन । महत्वपूर्ण कुरा त म यो पैसा के मा लगाउछु भन्ने पो हो । पुनः मेरा ध्यान फेरि पुस्तकीतर खिचियो । दलाई लामाले कसैलाई केहि चिज दिंदा त्यसको सट्टा हामी साँच्चकै केहि चिज अर्थात् सुख पाउछौ भनेर लेखेका थिए । हामीले आफैनै लागि चिजहरु किनेर मात्र पैसा प्रयोग गच्छौ भने त्यस क्रमको केही अन्त हुँदैन । प्राप्तीले सच्चा सुख पैदा गर्न सक्दैन । किनभने हामीले सबैभन्दा ठूलो झुंगा, राम्रो कार कहिल्यै हात पार्ने छैनौं । आखिरमा हाम्रो अनन्त भौतिकवादी चक्रमा फस्न पुग्नेछौं । तर आफुभन्दा कम भायशालीलाई केहि दियौ भने त्यसको सट्टा हामीले हृदयको न्यानो अनुभूती र यो संसारलाई राम्रो ठाउँ बनाएका छौं भने ज्ञान बाहेक अरु केही पाउने छैनौं ।

जोन उड जस्तै म पनि दलाई लामाप्रति आकृशित भए र उक्त विवरणहरु पढेपछि “द आर्ट अफ हेपीनेस” पुस्तक पढ्ने मेलोमेसोमा पुगे । बुट्टवलको दुईचारा वटा पुस्तक पसल चाहारे । कहि कर्तै भेटिएन । संजोग २०७६ साल माघ ६ गते भेट्रान्स फुटबल टोली लिएर पोखरामा फुटबल खेल्न जानुपर्ने भयो । हात म यसै संस्थाको मैनेजरको रुपमा कार्यरत छु । हल्लन चौकमा दुईचारवटा अग्रेजी पुस्तकहरु रहेछन् । खोज्दै जाँदा एउटा पुस्तक पसलमा पुस्तक भेटियो । महगै रहेछ । तैपनि किनियो । मन लगाएर पढियो । पुस्तक भित्र हेपीनेस बारे बुदा वाइज व्याख्या गरिएको छ । त्यसमध्ये मलाई “ट्रेनिङ द माइड अफ हेपीनेस” मा उल्लेखित प्रेरणादायी हरपहरुले आकर्षित गच्छो । त्यो कसैले अवज्ञा गर्न नसक्ने कुरा यो हो की हेपीनेस प्राप्तीको लागि मुख्य फेक्टर त बैसिक फिजिकल (शारीरिक) निसहरु नै हुन् भन्नाले खाना, लुगा र वासस्थानै हुन् । तर जब यी बैसिक निसहरु प्राप्त हुन्छ वा पुछ तब एउटा बाटो निश्चित (खुला) हुन्छ । भन्नाले हामीलाई धेरै पैसा आवश्यक हुँदैन । हामीलाई उच्चतम सफलता (ख्याती) आवश्यकता

पर्दैन । हामीलाई पूर्ण शरिर पनि आवश्यकता रहदैन । यो अवस्थामा हामीसंग दिमाग (माइन्ड वा विचार) हुन्छ जसले बैसिक इक्युपमेन्टहरु जुन हामीलाई आवश्यकता हुन्छ, त्यो प्राप्ती नै हेपीनेस हो । दलाई लामा भन्छन् । अब दलाई लामा बारे पुस्तक भित्रका विवरण राख्दैछु । चिनले १९५९ मा तिब्बत आफ्नो कब्जा लिएपछि दलाई लामा निर्वासित भए । हिन्दुस्तानमा बस्न पुगे । यिनले धर्मसालामा आफ्नो दैनिक कृयाकलाप संचालन गर्न थाले । उनको वल्डपिस, ननभाइलेन्ट र हुमन राइटको लागि गरेको अथक प्रसायले गर्दा १९८९ मा नोबेल शान्ति पुरस्कार प्राप्त गरे ।

पुस्तक द आर्ट अफ हेपीनेस सहलेखक होवाड सि कटरले फोनिक्स एरिजोनामा साइक्सीक प्रोक्टिस गर्दछन् । यिनले सर्वप्रथम दलाई लामालाई १९८२ मा हिन्दुस्तानमा भेटेका थिए । उनी तिब्बतीयन औषधीबारे रिस्च गर्न आउदा त्यो साइट जुरेको हो । “पुस्तक -द आर्ट अप हेपीनेस” ले पश्चिमका दर्शकहरुको लागि ठूलो प्रथप्रदर्शक बनेको छ । यसमा दलाई लामाको पूर्वीय आध्यात्मिक संस्कार (ट्राडीसन) र डा. हावाड सि कटरको पश्चिमी विचारहरुको समिश्रण छ । यसमा मुख्य त मानवीय विचारहरुका क्षेत्रलाई कभर गरिएको छ । यसले तिब्बतीयन बुद्धिजमको सिद्धान्तलाई होके मानवहरुको समस्यालाई इडिंट गरेको छ । फलस्वरूप होके कसैले मेन्टल र आध्यात्मिक स्वतन्त्रता प्राप्त गर्नेछ ।

तेन्जीन ग्यात्सो १४ औं दलाई लामाले आफुलाई एउटा साधारण धार्मिक गुरुका रुपमा प्रस्तुत गरेका छन् । दुई बर्षको उमेरमा राखिएको नाम लमो डोनडुप नै १३ औं दलाई लामा पुर्नजन्म मानियो । दलाई लामा अवलोकितेश्वरको अभिव्याक्ति (मेनोसफेक्टो) हो भने विश्वास गरिन्छ । अबलीकेतेश्वर अनुकम्पाको बोधिसत्य र तिब्बतको संरक्षक सन्त हो । बोधी सत्यहरु सबै सर्वेदि प्राणीहरुको हितका लागि बौद्धिक प्राणीतको चाहनाबाट प्रेरणा पाएका प्राणीहरु हुन् जसले मानवतालाई

सहयोग पुञ्चाउन संसारमा पुर्नजन्मको भुकाव राखेका छन् ।

उनले ६ बर्षको उमेरमा मठ शिक्षा शुरु गच्छो । उक्त शिक्षाको पाठ्यक्रम नालान्डा परम्पराबाट लिइएको थियो । जसमा पाँच प्रमुख र पाँच लघु विषयहरु समावेश छन् । प्रमुख विषयहरुमा तर्क, फाइनआर्ट्स, संस्कृत, व्याकरण र औषधी समावेश छन् । तर सबैभन्दा बडि जोड बौद्ध दर्शनलाई दिइयो जसको थप पाँच वर्गहरु थियो । बुद्धिको पूर्णता, विचको दर्शन, मठमा अनुशासनको क्यानन, अवीधमी (मेटाफिजिक्स) तर्क र ज्ञानकोष र बाँकी पाँच लघु विषयहरुमा कविता, नाटक, ज्योतिष, रचना र समानता थियो ।

२३ बर्षको उमेरमा लामाको जोकहेग मन्दिरमा उनको पवित्रताले अन्तिम परिक्षा दियो । जुन बार्षिक महान प्राथनाको चाडमा गरिएको थियो । यो जुन १९५९ मा भएको थियो । उनी समाजमा साथ उत्तिर्ण भएर बौद्ध दर्शनमा सर्वोच्च डाइरेक्टर बराबरको जेसहि लारम्पा डिग्री प्रदान गरियो ।

अहिले पनि तिब्बतका निर्वासित धार्मिक नेता दलाई लामा बारे संसारभर चासोको विषय छ । हालसालै अमेरिकाको तल्लो सदन हाउस अफ रेप्रिजेन्टेटिभ्समा (१५ औं दलाई लामा) धार्मिक नेता चुन्ने विशेषाधीकार तिब्बतका बौद्ध समुदायलाई छ भन्ने कुरा सभामुख नान्सी पेलोसीले बताएकी छन् । सांसद जेम्स म्याक गार्मनले बेइजिडले तिब्बतमाथि कडा निगरानी गर्दै आएको र मानव अधिकारको स्थिति चिन्ताजनक रहेको दावी गरे । चिनले सीमान्तकृत समुदायमाथि दमन गरेको दावी गर्दै अमेरिकाले तिब्बत पोलिसी एन्ड सर्पोट एक्ट (टीपीएसए) २००२ को संशोधन गर्न नयाँ बिधेयक ल्याएको हो । यता चीनका प्रवक्ता हुवा चुनपीडले पुरातन युगदेखि तिब्बत चिनको अभिन्न अंग हो । अमेरिकाले आफ्नो आन्तरिक मामलामा हस्तक्षेप गरेको तथा अन्तर्राष्ट्रीय कानूनको उल्लंघन गरेको कुरा चुनपीडले भनेका छन् ।

# परिश्रमले दिएको सफलता

थारु समुदायमा प्रायजसो मुख्य पेशा कृषक बनेर गुजारा चलाउने गरिन्छ। धेरै कम मान्छेहरुको सोच व्यापार विजनेश गर्नु पर्छ भन्ने हुन्छ। नवलपरासी जिल्ला प्रतापुर गाँउपालिका निवासी महेन्द्र बहादुर चौधरीले सानै उमेरदेखि व्यापार विजनेश तर्फ सोच बनाएका थिए। हुनत उनले एस.एल.सी.

समयमा ट्याक्टरको शोरुम समेत राखेका चौधरीले १६ महिना पछि शोरुम बन्द गरेका थिए। उनले आफुले जानेका थिए। उनले शोरुमबाट भन्दा घ्यारेजबाट फाइदा देखेपछि काम घ्यारेजलाई मात्र सञ्चालन गरेर बसेका छन् भने उखु खेती पनि अदियामा दिएका छन्।



पास गेरेर चितवन बन कार्यलयमा खरिदारको जागिर पनि खाएका थिए। जागिर भन्दा

राम्रो व्यापार व्यावासाय हुने देखे पछि उनले व्यापार र कुशिमा संलग्न भए। जागिर छोडेपछि व्यापारको लागि करिब १ विगामा उखु खेती गरेर कृषक समेत बनेका चौधरी

व्यापारको लागि उखु किनबेच समेत गरेका थिए। भण्डै ७ वर्ष अधिदेखि प्रतापुर-१ सेमरीमा श्री कृष्ण मेसिनरी स्टोर्स नामक ट्याक्टरको घ्यारेज खोलेका चौधरी पछिल्लो

सुब्बाबाट निवृत्त भएका थिए। पहिला मेडिकल नभएको कारण बुवाले आफु सानो



हुँदा देखि नै घर छोडेर जडिबुटीबाट औषधी बनाउदै विक्रि गर्दै हिँडेका थिए। महेन्द्रले एस.एल.सी उत्तिर्ण गरेपछि राम्रोसँग पद्धन नपाएपछि र थारु समुदायमा अधिकांशले



महेन्द्र बहादुर चौधरी  
व्यवसायी

राम्रोसँग छोरा छोरी नपढाउने भएकाले छोरा छोरी राम्रो सँग पढाउने उनको सोंच अहिले पुरा भएको छ। त्यसो त उनका श्रीमती पनि छिमेकी लघुवित नवलपरासी वर्द्धाटमा जागिर गर्छन्। उता छोरा हिन्दुस्तान पेट्रोलियममा मेकानिकल इन्जिनियर छन् भने छोरी ल्याव टेक्निसियनको रूपमा कार्यरत छन्।

अत्यन्तै मे हनती र लगनशील एंवम् परिश्रमी महेन्द्र सानै उमेरदेखि आफ्ना दाजुसँग बसेर पढेका थिए। व्यावासायीक रूपमा महेन्द्रले ट्याक्टरको कारोबार एंवम् मर्मत सम्भार गर्दै आएका छन्। उनले व्यावासायमा ६ जना मिस्त्रीहरु कार्यरत छन्। इमान्दारीतार परिश्रमको भरमा

उनलाई ठूलो सफलता मिलेको छ। मेहनतको फल मिठो हुने कुरालाई चरितार्थ गरेका महेन्द्रले आफ्नो सोंच अनुसार छोराछोरीले पढेर जागिर समेत गर्दै आएकोमा खुसी छन्।

# कोरोना भाइरस के हो



किशोर गुरुङ

कोरोना भाइरसले अहिले नेपालमा समेत यसबाट एक जना संक्रमित भएका छन्। यस बाहेक अहिले दैनिक शुक्रराज ट्रिपिकल अस्पतालमा परीक्षण गर्न जानेको संख्या ठूलो छ। चीन बाहेक विश्वका अन्य देशमा ६० भन्दा धेरै व्यक्तिमा संक्रमण देखिएको छ।

नोवल कोरोना भाइरस नयाँ प्रजातीको भाइरस भएको स्वास्थ्य विज्ञहरूले दाबी गरेका छन्। सुरुमा उच्च ज्वरो आउने, श्वास प्रस्वासमा अत्याधिक समस्या हुने, रुधाखोकी लाग्ने, टाउको तथा जिउ दुख्ने यसका लक्षण हुन्।

कोरोना भाइरसका मुख्य लक्षणहरू

- उच्च ज्वरो आउने।
- श्वासप्रस्वासमा अत्याधिक समस्या।
- रुधाखोकी लाग्ने, टाउको तथा जिउ दुख्ने।

चिनिया विज्ञका अनुसार यो रोग खोकदा वा हाँच्छ्यु गर्दा निस्कने थुक र न्यालको छिटा मार्फत एक-अर्कामा सर्ने गरेको छ। चीनमा यो रोगतीतब गरिमा सरिरहेकाले उच्च सर्तकता अपनाइएको छ।

चीनले बुहान शहरमा आवतजावतमा रोक लगाएको छ। यसको असर बुहानमा रहेको नेपाली विद्यार्थीहरूमा पनि परेको छ। अहिलेसम्म कुनै पनि नेपालीमा यसको संक्रमण नदेखिएपनि आवातजावत नै ठप्प भएपछि त्यहाँ रहेका १ सय ५ जना भन्दा धेरै विद्यार्थीहरू प्रभावित भएका छन्।

अहिले नेपालमा पनि यसको उच्च सर्तकता अपनाइएको छ। विमानस्थलमा हेल्थ डेस्क राखेर आगन्तुकको स्वास्थ्य जाँच भइहेको छ। कोरोना भाइरससँग मिल्दा जुल्दा कुनै लक्षण देखिएमा तत्कालै शुक्रराज ट्रिपिकल अस्पताल टेकु लैजाने गरेको छ।

चीनमा ३ घण्टा बसेका एक अमेरिकन

- खोकदा र हाँच्छ्यु गर्दा नाक र मुख छोप्ने।
- फ्लू जस्तो लक्षण देखिएमा चिकित्सकसँग परामर्श लिने।
- जंगली तथा घरेलु पशुपन्छीहरूसँग असुरक्षित सम्पर्कबाट टाढा रहने।
- माछा मासु/अन्डा राम्रोसँग पकाएर मात्र खाने।
- मास्क लगाएर मात्र हिँडने।

नेपालबाट नमुना संकलन गरी सिंगापुर परीक्षणका लागि पठाइएका व्यक्ति बाहेक सोमबारबाट परीक्षण सुरु गर्दा लिएका ४ वटा नमुनामा कुनैमा पनि कोरोना भाइरसको संक्रमण नभेटिएको चिकित्सकले बताएका छन्।

१. यो रोग आँफुमा फैलन नदिन अन्य रुधाखो की उत्पन्न गर्ने भाइरससँग जो गिनुपर्छ। ति भाइरससँग जो गिन यस्ता उपाय अपनाउन सकिन्छ। यस्तो भाइरस आफ्नो ठाउँ नजिकै फैलिएको छ भने हिँडा मास्क

नागरिक अहिले शुक्रराज अस्पतालमा उपचार गराइरहेका छन्। शुक्रराज ट्रिपिकलमा सुविधासम्पन्न आइसोलेसन वार्ड कम भएकाले धेरै बिरामी राख्न नसकिने अस्पतालले जनाएको छ।

**यस्ता छन् कोरोना भाइरसबाट बच्ने उपाय:**

- साबुनपानीले बारम्बार हात धुने, साबुनपानी उपलब्ध नभएमा स्यानिटाइजरको प्रयोग गर्ने।

लगाएर हिँडने, घर बाहिरका कुरा हातले छुने वित्तिकै सफासंग साबुन पानीले हात धुने वा अल्कोहोल सेनिटाइजर प्रयोग गर्ने, भिडभाडबाट टाढै बस्ने, वालवालिका बृद्ध तथा गर्भवतीलाई अनावश्यक घर बाहिर निस्कन नदिने, सम्भव भएसम्म बाहिर जाँदा लगाएका लुगा छुट्टै राखी वसिङ्ग मेशिनमा धुने त्यी कपडा अरुलाई छुन नदिने, राम्रो आहारा सेवन गर्ने, भाइरस अरुलाई नसरोस भनेर आफु



खोकदा मुख छोपेर मात्र खोक्ने,  
सम्भव भए सम्म छुट्टै कोठामा  
बस्ने र अरुको नजिक नजाने,  
खान पकाउने भाँडाकुडा  
आफै माझेर सुकाउने, निको  
नहुँदा सम्म वा उपचार विधि  
नसकिदासम्म छुट्टै बस्ने ।

२. आँ पूलाई  
रुधाखोकी सुरु भएको छ र  
सामान्य रुधाखोकी भन्दा बढी  
तपाईंको ज्यान गलाएको छ  
जस्तो महसुस हुने विचित्रै  
आफुँ नजिक रहेको स्वास्थ्य  
चौकी वा सरकारी अस्पतालमा  
जाँदा फोन गरेर मात्र जाने ।  
जाँदा अनिवार्य मास्क लगाएर  
जाने त्यसले गर्दा अरुलाई संक्रमण हुनबाट  
बचाउन सकिन्छ ।

३. प्राय संसारभरका अधिकतम्



अवस्थामा मानिसबाट मानिसमा सर्वे भाइरसले  
हजारै वर्षसम्म मानवले त्यस विरुद्ध लड्ने  
शक्ति उत्पादन गरिसकेका कारण स्वास्थ्य  
व्यक्तिको ज्यान लिदैन तर, अहिले विश्वभर

फैलीरहेको कोरोना भाइरस पुरानै वर्गको  
भाइरस रहेकाले आफ्नो जेनेटिक कम्पोनेन्ट  
परिवर्तन गरि नयाँ जात (strain) बनाएको  
अवस्थामा यो भाइरस (Coronavirus  
2019-nCoV) को औसधि उपचार  
संसारभर करै छैन मात्र यसले पार्ने असर  
कम गर्ने सकिन्छ ।

४. नेपालको हकमा यदि काठमाडौंमा  
यो भाइरस एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्ति तिन  
चार जनामा सर्वो भने यसलाई रोकथाम गर्न  
नेपाल सरकारले सक्ने अवस्था छैन। यसको  
उदाहरण नेपाल सरकारले केहि समय पहिले  
डेंगु रोकन देखाएको क्रियाशीलतालाई  
आधार माने हो भने यो रोग नेपालले थेम  
सक्वैन। त्रिभुवन विमानस्थलमा बाहिरबाट  
आउने यात्रुहरूको स्वास्थ्य अवस्था चेक  
जाँच गर्न बसेको ठाउँ हेर्दा उदेक लाग्दो छ।

## हार्दिक शुभकामना



### ३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक वर्ग,  
सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

सत बहादुर रोका मगर  
अध्यक्ष

खड्क बहादुर बुढा  
उपाध्यक्ष

मानसिंह घर्ति मगर  
सचिव

गोपाल पुन मगर  
सह-सचिव

## नमः छु बौद्ध गुरुमा व्यवस्थापन समिति परिवार

घोराही उपमहानगरपालिका (मयूर डाँडा) दाढ

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

२५००८८

प्रो.समानसिङ्ग राना

मो. ९८५००२३४५६,  
९८४९९५२६६०

## राना बोडी बिल्डर्स

बुटवल उ.म.न.पा., मैनाबगार, रुपन्देही

हामीकहाँ नयाँ गाडिको बोडि बनाउनुका साथै  
सुपथ मूल्यमा रम्रत पनि गरिन्छ।

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

मिन बहादुर पुन २५००८८ फोन: ९८५७०२८९९४  
सञ्चालक ९८५७०२९२६२

## पुन (एमरेष्ट) ईट्टा उद्योग

सिक्टहन-२, पुरुशोत्तम, ठरीरिया, रुपन्देही  
हामीकहाँ गुणस्तरीय तथा बर्तियो ईट्टा सुपथ  
मूल्यमा उपलब्ध गराइन्छ।

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।



नारायण पुन मगर  
अध्यक्ष  
बुटवल उ.म.न.पा.-१३, रुपन्देही

## हार्दिक शुभकामना



३८ औं मगर एकता दिवस को  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।



बिल गुरुङ (एच्च्यु)

प्रबन्धक निर्देशक

## सिद्धार्थ ग्यालेरी पल्लिक हाई स्कूल

तिलोत्तमा न.पा., कोटिहवा, रुपन्देही  
सम्पर्क नं: ०९१-५६१२०७, ९८५७०२९६१७

# त्यवसायीहरूले तिरेको करको उचित मूल्याङ्कन हुनु जरूरी

## ● चन्द्रा थापा मगर

जीवन एक भोगाई र सघर्ष हो । यही संघर्षको दौरानमा दौडीरहेका प्रेम बुढाको जन्म भए पछि वसन्तले ४३ औ पटक काचुँली फेरेछ । यद्यपी जीवन एकोहोरो धुमी रहने चर्खा जस्तो छ । २०३४ सालमा रोल्पा जिल्लाको सारिक कुरेली गा.वि.स.८ मा जन्मेका प्रेम बुढा मगरको बालापन औषत बालबालिका भन्दा केही फरक तरिकाले बितेको थियो । त्यति बेला मध्य पश्चिमाञ्चलको रुकुम, रोल्पा जिल्लालाई विकासको हिसाबले दुर्गम नै मानिन्थ्यो । त्यही ठाउँमा जन्मेर हुर्की बढेका रोल्पाली छोरा हुन् प्रेम बुढा मगर ।

पहिले सिस्तो र भाडोको लोकता निकालेर बुनेको कपडालाई नेपाली भाषामा भाइय्या भनिन्छ त्यो भाइय्या लगाउने प्रचलन रुकुम रोल्पा तिर केही वर्ष पहिले सम्म पनि यथावत नै थियो । प्रेम बुढाले पनि आमाले बुनेका भाइय्याको कपडा लगाएर हुर्केका हुन् । पहिले गाउँमा आर्थिक अवस्था कमजोर भएका व्यक्तिहरूले मात्र ती कपडा लगाउने गर्थे भने आजभोलि सहरीया क्षेत्रितर धनाद्य व्यक्तिहरूले लगाउने गरेको पाइन्छ । यद्यपी प्रेम बुढाको घरमा पनि आर्थिक स्थिति अत्यन्तै कमजोर भएका कारण त्यही कपडा लगाएर स्कुल पढ्न जाने गरेको बालापनको सम्भन्ना अझै उनको मनमा ताजे रहेको बताए ।

रोल्पाको श्री बालकल्याण उच्च मा.वि. मा कक्षा ५ सम्म अध्ययन गर्दा स्कुलमा लगातार प्रथम नै हुने गर्थे ।

उनको पढ्ने चाहना हुँदाहुँदै पनि घरको आर्थिक स्थितिले गर्दा उनको पढाइमा कक्षा ५ को पढाई पछि सदाको लागि पूर्ण विराम लागेको थियो । यसरी गाउँको परिवेशसँगै घरको कमजोर स्थितिबाट गुज्रेका प्रेम बुढालाई विद्यार्थी जीवनको राम्रो अनुभव भने भएन । उनी भन्छन् अहिले ईन्टरनेटको जमाना आइसक्यो

जहाँतही शिक्षाको महत्व छ, आजको परिस्थितिमा सामान्य लेखपढ गरेर गरी खान निकै गाहो छ भन्दै उनको मनका भित्री आकांक्षाहरु बुन्ने हो भने शिक्षाको महत्व कर्ति रहेछ भन्ने कुरा उनीबाट सजिलै बुझ्न सकिन्छ ।

त्यसकारण आफू पढ्न नपाएपनि अरु बालबालिका पढनबाट बज्ज्वत हुन नपरोस् भन्दै रोल्पा गाउँमा एक लाख तीस हजारको अक्षयकोष स्थापना गरिदैएका छन् । उनी १६ वर्षको उमेरमा बुबासँग भारतमा गएर बुबाले काम गर्ने कम्पनीमा ५ वर्षसम्म बसेर विभिन्न काम गर्ने पुगेका थिए ।

त्यहाँ बाटोको ठेकदारदेखि लिएर आलु उत्पादन खेती तथा सल्लाको खोतो



प्रेम बुढा मगर

व्यवसायी

विक्री लगायत थुप्रै काम गरेको हुनाले उनलाई त्यो परिश्रमले आफ्नै व्यवसाय गर्नु पर्छ भन्ने कुरा सिकाएको थियो । उनी ५ वर्षसम्म भारतमा बस्दा रोल्पा कुरेलीको जय कुमारी रोका मगरसँग बैवाहिक बन्धनमा बाधिएर नेपाल फर्केका थिए । त्यति बेला नेपालमा झन्दकाल चर्किरहेको अवस्थाका कारण कुनै व्यवसाय गर्ने वातावरण नै थिएन ।

उनको गाउँमा कम्युनिष्टको पकेट एरिया भएको हुनाले साथीहरूले पार्टीमा लाग्न आग्रह गरे पछि केही समय पार्टीमा लागे पनि पार्टीको सिद्धान्त र विचार धारणा नमिले पछि सामान्य विवाद हुँदा पार्टीको



नियम अनुसार साथीहरूले २/४ दिन कारवाही पनि गरेका थिए । यसरी पार्टीमा लागेर जंगलको जीवन र त्रासमा रहेर कति दिन बस्ने भन्ने सोचले उनी ३/४ महिना पछि भागेर काठमाडौं लागेका थिए । काठमाडौंको दुई वर्षको बसाई पछि विदेश जाने सोच बनाएर साउदीमा १४ वर्षसम्म काम गरेको अनुभव पनि उनीसँग छ । त्यस लगतै घरमा आएर २०७० सालबाट दाढको घोराही १० मा बुढा हार्डवयर व्यवसाय सञ्चालन गर्दै आएका छन् । उनीसँग अन्य व्यवसायहरूको अनुभव भए पनि यो हार्डवयर सम्बन्ध अनुभव भने थिएन ।

उनी भन्छन् शिक्षा र अनुभवलाई सँगै लैजान नसकिदो रहेछ । शिक्षा भए अनुभव हुदैन अनुभव भए शिक्षा हुदैन । त्यसकारण प्रेम बुढासँग उच्च शिक्षाको ज्ञान नभए पनि विभिन्न कुराको ज्ञान र अनुभवले पोखत छन् उनी । लामो समयसम्म व्यवसायलाई सञ्चालन गर्न मिहनेत र समयको ख्याल गर्दै आर्थिक आवश्यकता पनि पर्ने हुँदै त्यसलाई मिलाएर लैजान सकियो भने व्यवसायमा अवश्य पनि सफलता हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने उनको व्यवसायीक

अनुभवले बता एक छन् । शुरुमा ४० लाखको लगानीबाट सञ्चालन गरेको व्यवसाय अहिले एक करोड पचास लाख भन्दा माथि लगानी पुगिसकेको छ ।

या व्यवसायमा प्रेरणा बुढा मगरको घरका परिवारहरूले धेरै सहयोग गरेका छन् । यो हार्डवयर व्यवसायलाई पछि सम्म टिकाइ राख्ने आधारहरू के देख्नु भएको छ भन्ने जिज्ञासामा उनी भन्छन् यो व्यवसायमा पनि स्थायित्व हुन सदैन । अबको १०/१५ वर्ष पछि समयको मागसँगै व्यवसायलाई रुपान्तरण गरेर लैजाने अवस्था पनि आउन सक्छ किन भने आधुनिक प्रविधिसँगै बजारमा मेसनरी सामानहरू आई सकेको हुनाले प्रेम बुढाले बजारमा बुझेर अनुमान लगाएको कुरा बताएका थिए ।

अन्य व्यवसायीहरूले व्यवसायमा प्रतिस्पर्धा छ, व्यवसाय गर्न गाहो भएको कुरा बताउछन् यहाँ प्रेम बुढा मगर भन्छन् प्रतिस्प्रथाले ग्राहकलाई सचेत बनाउनुका साथै ग्राहक ठिगिनबाट बचेका हुन्छन् । व्यवसायीले बेच्ने पोलिसी हो । त्यसकारण व्यवसायमा प्रतिस्पर्धा हुन जरुरी छ ग्राहकहरू ठिगिनु हुदैन भन्ने उनको सोचाइ हो । व्यवसाय गर्दा राज्य प्रति भएका गुनासोहरूमा उनी भन्छन् राज्यलाई कर तिनू स्वभाविकै हो राज्यले व्यवसायीहरूलाई दोहोरो मारमा पारेको छ, भ्याट र पानमा गर्न सकिन्छ भन्ने उनको व्यवसायीक

दुईवटा सिस्टम रहेकोले एउटै सिस्टम बनाउन जरुरी देखिन्छ । यद्यपी हामी व्यवसायीहरूले तिरेको करको उचित मल्याङ्कन हुनु पर्छ वर्षमा ५/७ लाख कर तिरेका छौं यो करको राज्यले क्याटगोरी छुट्याउनु जरुरी छ ।

आज हामीले व्यवसाय सञ्चालन गरेका छौं भोलि यही व्यवसायले गर्दा हामी रोडमा आउन पनि सकिन्छ त्यति बेला राज्यले कुन हिसाबले हर्ने यो एउटा सोचनीय विषय बनेको छ भन्दै राज्यप्रति आक्रोश पोखे ।

उनी एउटा सभ्य र बौद्धिक नागरिक पनि भएको हुनाले राज्यले सर्वसाधारण नागरिकको स्वास्थ्यलाई बेवास्ता गरी हामीले अखाद्य बस्तु (date expire) भएका खाद्यान्न र फास्ट फुडहरू उपयोग गर्न बाध्य भएका छौं । त्यसैले खाद्यान्न देखिलिएर सम्पूर्ण फास्टफुड सामग्रीहरूमा अवधि समाप्ति भएको मितिको स्पष्ट रूपमा लेबल लगाउनु पर्दछ र सम्बन्धित निकायबाट अनुगमन पनि हुनुपर्दछ भन्ने अभियानका साथ खाद्यान्न तथा फास्टफुड सम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन गर्ने सोच बनाएका छन् ।

यसरी आफ्नो व्यवसायलाई निरन्तरता दिई विभिन्न सामाजिक संघ सस्थामा पनि आवद्ध भएका प्रेम बुढा नेपाल मगर व्यवसायी संघको जिल्ला अध्यक्ष, पफेङ्गडी एकता समाजको अध्यक्ष, रोल्पा ढाड्ढुड कुरेली समाजको कोषाध्यक्ष, राष्ट्री जनएकता बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको कोषाध्यक्ष, नेपाल मगर संघको जिल्ला सदस्य, सुविधा टोल खानेपानी संस्थाको लेखा समितिको संयोजक, ज्ञानज्योती एकेडेमी बार्डिङको लेखा समितिको सदस्य लगायत विभिन्न संघसंस्थामा आवद्ध रहेर सामाजिक कामसँगै व्यवसायलाई पनि निरन्तरता दिने सोच बनाएका छन् ।



## उद्यमशीलतामा अग्रसर महिलाहरू



सीता गाहा

उच्च शिक्षा हासिल गरेता पनि बेरोजगारीक कारण विदेसिन बाध्य बेरोजगार युवाहरूलाई विदेसिनबाट रोक्न र देशमै रोजगार सृजना गरी युवाहरूलाई उद्यमशील बनाउँन नेपाल सरकारले विभिन्न संघ संस्थामार्फत सीपमुलक तालिम सञ्चालन गरिरहेका छन्। महिला शासकीयकरण र आत्मनिर्भरका लागि सीप भन्ने मुल नारालाई आत्मसाथ गर्दै बुटवल उप महानगरपालिका र बुटवल टेक्निकल

इन्सिच्युट(BTI) तथा UNDP नेपालको सहयोगमा बुटवल उप महानगरपालिकामा कार्यान्वयनमा रहेको दिगो विकास लक्ष्य सम्बन्धित Women Economic Empowerment enterprise Development अन्तर्गत हाल विभिन्न सीपमुलक तालिमहरू जस्तै बारिस्ता (कफी बनाउँने), फास्ट फुड, ढाका बुन्ने, बेकरी, व्युटिसियन, फेसन डिजाइनिङ, इलेन्ट्रिसियन, वल्डिड जस्ता तालिमहरू सञ्चालन भइरहेका छन्।

पढाइ तथा रोजगारीको शिलसिलामा युवाहरू विदेसिने होड नै चलिरहेको अवस्थामा बारिस्ता कफी बनाउने तालिम लिइरहेका ८ जना महिला दिदी बहिनीहरूले भने तालिमको सही सदुपयोग गर्दै उद्यमशील बन्न लागिपरेका छन्। अध्ययनको साथसाथै आत्मनिर्भर हुनका लागि व्यवहारीक सीपको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरेर सञ्चालन गरेको यस्ता

तालिमहरूले स्वदेशमै परिवारसँग बसेर पनि उद्यम गर्न सकिन्छ भन्ने हिम्मत आएको बताउँछन् बारिस्ता तालिम लिइरहेकी नीतु थापा। कफी बनाउँने तालिम १ महिनाको भए पनि बि.टि.आइ. सँगको सहकार्य भने ५ महिना सम्म भएकोले अहिले इन्टर्नसिपको लागि लेभिस रेष्टुरेन्ट, रिफेस क्याफे लगायत विभिन्न कफी सेन्टरहरूमा आफ्नो सीपमा निखारता ल्याइहेका छन्। तालिमलाई व्यवहारमा उतार्न र उद्यमशीलताको विकास गर्न बुटवलमा भरखरै सम्पन्न सडक खाना महोत्सवमा उनीहरूले स्टल राखेर उद्यमशीलताको शुरुवाट गरेका थिए यस महोत्सवबाट पाएको सल्लाह सुभाव र थप हौसलाले गर्दा जारी तिलोत्तमा औद्योगिक प्रदर्शनीमा पनि स्टल राखेर आफ्नो सीपको प्रदर्शन गर्दै उद्यमी बन्न अग्रसर छन्।

**लुम्बिनी स्कीन एण्ड लेजर सेन्टर**  
Lumbini Skin & Laser Center  
Tel: ९२१-५४०८७  
SKIN LASER CENTER

**अवलोकन सेवाहरू**

- इलिपोर तथा त्यसका इनहरु
- कोटी, खुला, छाढ़ा आदी हाईजे
- चाउरीया हाईजे
- कपाल सम्बन्धी समस्या
- तहु सम्बन्धी समस्या
- जैत तथा कृष्ण रोगको उपचार
- लेजरबाट ज्ञानक्षेपक री हाईजे
- झरीरको लीको हाईजे
- एल्जी चरीत्या सेवा
- पोलिका र ज्ञानक्षेपका दाखल
- पात्र खोदका दाखल
- स्ट्रिप मार्केट, घेटो केता खो
- ग्रामीण इलमर तथा बाचालको उपचार
- बाल नम्बनी अथवा बन्धारों रोगहरूको उपचार

**प्रदेश नं. ५ मै अत्याधुनिक प्रविधियुक्त**

**Lumbini Skin & Laser Center  
Champatti, Butwal-8, Rapandhi, Nepal  
Sunday - Thursday : १०:०० - २०:००  
Friday : १६:०० - २०:००**

**Emergency Help  
075-840087**

**कम्प्युटर  
लिपिप्राप्ति बाला  
परीक्षण**

  
मेरि चार्ल्स लाला नाम  
काम कोठा

**HUAWEI**

हो अमिताली अमिता रामल विजेता

## राज टी.मी. सेन्टर वर्ल्ड ल्यू नेटवर्क प्रा. लि.

खाल ४ चैम्पा बलाचारी पा.८८५७९८८, ८८५७९८८८३६



हार्डवर लेस र लाइजेंस सेवाहरू, अर्को देश तुम्हारा इलेक्ट्रोनिक बहुमूलक तरिको लिए उपयोग जस्तै सेवा सेवा कुर्चाला जनस्थि जराई बरम्बल प्रयोगका।

इलेक्ट्रो लेस र लाइजेंस सेवाहरू वर्ल्ड ल्यू नेटवर्क प्रा. लि. रुचालाल बुलारीका दिल्लील परिये हेतु व्हाल्मीये व्हाल्मीय एक लेस र लाइजेंस सेवाहरू कराउन्ने।

## हार्दिक शुभकामना



**३८ औं मगर एकता दिवस को**  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

**३८००८८**

### क्या. मान बहादुर थापा मगर

**समाजसेवी**  
तिलोतमा-१५, सखवानी, रुपन्देही

## हार्दिक शुभकामना



**३८ औं मगर एकता दिवस को**  
पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

**३८००८८**

**प्रो. पूर्ण थापा मगर**

## स्वर्गदारी प्लम्बिङ सेन्टर

दाढ, घोराही, ट्राफिक रोड टोल (दीप ज्योति हास्पिटलसंग सटेको)  
मो. ९८४७८३१२७७

हामीकहाँ Gi Pipe, HDPE Pipe, Pvc Pipe, PPR Pipe, CPVE  
लगायत बाथरुप फिटिङ Pipe, फिटिङका सामानहरु पाइनुका साथै  
दक्ष पलम्बरको व्यवस्था पनि छ।

# गैँडहवा ताल महोत्सव फागुन १ देखि

अस्ताउन लागेको सुर्यको किरण गैँडहवा तालमा ठोकिएर फर्कने मनोरम दृश्यले रारा तालको भभल्को मेटाइदिने गैँडहवा ताल ८४ विघा क्षेत्रफलमा फौलिएको छ भने तालको ५० विघा क्षेत्र जलाशययुक्त छ। तालको उत्तरतर्फ एशियाकै दोस्रो ठुलो जटायु रेष्टरेष्ट रहेको छ। २ सय प्रजातिका चराचुरुङ्गी पाइने तालमा घस्तने प्रजातिका मात्रै २० रहेका छन्।

“गैँडहवा ताल धुम्न जाऊँ, दुङ्गामा चढी सरर रमाओँ, नेपाल भ्रमण बर्ष २०२० सफल पारौँ” भन्ने नारा सहित रुपन्देहीको गैँडहवामा पहिलो पटक गैँडहवा ताल महोत्सव’ २०७६ हुने भएको छ।

विश्व सिमसार क्षेत्रमा सुचिकृत गैँडहवा तालको संरक्षण र सम्बद्धन गर्ने उद्देश्यले तालको प्रचार प्रसार गर्न आगामी फागुन १ देखि १० गते सम्म संचालन हुने महोत्सव गैँडहवा गाउँपालिकाकै बडा नं ४ स्थित गैँडहवा ताल परिसरमै हुने गैँडहवा गाउँपालिकाका अध्यक्ष एवम् प्रथम गैँडहवा ताल महोत्सव मुल आयोजक समिति २०७६ का संयोजक बच्चु केवट (बच्चुलाल)ले पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिनुभयो।

प्रदेश नं ५ मा जल पर्यटनको प्रचुर सम्भावना बोकेको गैँडहवा तालमा गाउँपालिकाले लम्बिनी आउने आन्तरीक



बच्चु केवटले बताउनुभयो। पर्यटनको मनोरम स्थलको रूपमा ताललाई विकास गर्न १२ महिना नै आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई तालमा दुङ्गामा शयर गराउन २ थान ठुला र २ थान साना दुङ्गा समेत खरिद गरिएको केवटले जानकारी दिनुभयो।

कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र व्यापार, पर्यटन सहितको पुर्वाधार विकास भन्ने नारा सहित अधि बढेको गाउँपालिकाले पर्यटनको प्रचुर सम्भावना बोकेको गैँडहवा तालको प्रचार प्रसारका लागि महोत्सवको आयोजना गरिएको कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथि गैँडहवा गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत चिरन्जिवी घिमिरेले बताउनुभयो।

ताललाई पर्यटकीय हवको रूपमा विकास गर्ने लक्ष्य लिएको बताउँदै बडानं ८





का वडाध्यक्ष एवं प्रचार प्रसार उप-समिती संयोजक भुवन राना ले तालमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन भित्रयाउन सबैको साथ र सहयोग आवश्यक पर्ने धारणा राख्नुभयो ।

बाह्य र आन्तरिक पर्यटन पर्वद्वन गर्दै, गैँडहवा ताल महोत्सव २०७६ सफल पारौ । “हाम्रो अभियान पर्यटकको मान सम्मान, गैँडहवा ताल हाम्रो शान” भने नारालाई अघि बढाउँदै आयोजकले

गराउँदै लैजानेको पालिकाको योजना छ । गैँडहवा तालकै नामबाट साविकको सुर्यपुरा, विष्णुपुरा, साँडी र जोगडा गाविास मिलाएर गैँडहवा गाउँपालिका निर्माण भएको थियो ।

ताल महोत्सवमा १ सय स्टल रहने छन् । महोत्सवमा विज्ञान तथा प्रविधि पर्दशानी गरिने छ । महोत्सवमा राष्ट्रिय, अन्तरराष्ट्रिय तथा स्थानीय कलाकारहरूको साँस्कृतिक

लुम्बिनीबाट १२ कि.मि. दक्षिण र भैरहवाबाट ३० कि.मि. पश्चिम दक्षिण, सैनामैना नगरपालिकास्थित कलौनीबाट करिब १२ किलोमिटर दक्षिण पश्चिममा पर्ने गैँडहवा ताल अण्डाकारमा रहेको छ । अस्ताउन लागेको सुर्यको किरण गैँडहवा तालमा ठोकिकएर फर्क्ने मनोरम दुश्यले रारा तालको भफल्को मेटाइदिने गैँडहवा ताल ८४ विघा क्षेत्रफलमा फौलिएको छ भने तालको ५० विघा क्षेत्र जलाशययुक्त छ । तालको उत्तरतर्फ एशियाकै दोस्रो ठुलो जटायुरेष्ट्र रहेको छ । २ सय प्रजातिका चराचुरुङ्गी पाइने तालमा घम्ने प्रजातिका मात्रै २० रहेका छन् ।

प्रशस्त माछा उत्पादन हुने तालबाट सिंचाई सुविधा समेत प्रदान गरिएको छ । गैँडहवा गाउँपालिकाको बडा नं १ र ४ मा थारु होम स्टे संचालन गर्ने र बडा नं २ को जोगडेश्वर महादेव मन्दिर, बडा नं ५ को रामजानकी मन्दिर, बडा नं ९ को बोटानिकल गार्डेन र बडा नं ७ को बुद्ध गार्डेनको रूपमा विकास गर्दै यस ताललाई यस गाउँपालिकाको बडा नं ९ स्थित तुल्सीहवा तालसँग जोडेर जल पर्यटनको रूपमा विकास गर्ने, बडा नं ६ र ८ मा पर्ने सन्तेश्वर घाट नजिक रहेको यशोधरा पार्क स्थापनाको समेत तयारी गरिएको र देउराली सामुदायिक बन्मा रहेको बाल उद्यानलाई पर्यटकीय सम्पन्नीय पार्क बनाउने गाउँपालिकाको योजना रहेको पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी गराइएको थियो ।

महोत्सव प्रचार प्रसार उपसमितिका संयोजक तथा ८ नं बडा अध्यक्ष भुवन राना मगर को अध्यक्षतमा सम्पन्न कार्यक्रममा उपसमितिका उप संयोजक लुम्बिनी विकास मञ्चका अध्यक्ष संदिप गुप्ताले स्वागत गर्नु भएको थियो भने कार्यक्रमको संचालन जगिलाल थापाले गर्नु भएको थियो ।



महोत्सवको तयारी तिब्र परेका छन् । ग्रामीण भु-भाग, सडक यातायातको पहुँच कम भएको गैँडहवा तालमा पुर्वाधार विकासलाई आगामी दिनमा थप व्यवस्थित

प्रस्तुति रहेछ । १ लाख दर्शकले महोत्सवको अवलोकन गर्ने बताईएको छ भने करिब १ करोड बराबरको आर्थिक कारोबार गर्ने आयोजकको लक्ष्य छ ।

## मातृभाषा संरक्षणको लागि मन्त्रालयले आवश्यक सहयोग गर्नेछौ-मन्त्री बराल

सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. ५ र आदिवासी जनजाती उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको संयुक्त आयोजनामा “प्रदेशमा मातृभाषाको अवस्था र स्थानीय तहमा कार्यान्वयनको स्थिति” विषयक अन्तर्रिक्षिया कार्यक्रम बुटवलमा सम्पन्न भएको छ।

कार्यक्रमको सम्बोधन गर्दै प्रमुख अतिथि प्रदेश नं. ५ का सामाजिक विकास मन्त्री माननीय सुर्देशन बरालले प्रदेश नं. ५ मा बोलिने मातृभाषाहरूको संरक्षण संवर्धनका लागि आफूले विशेष पहल गरेको बताउनु भयो। उहाँले प्रदेशमा संकटको अवस्थामा रहेका भाषिक समुदायहरूका शब्दकोष, व्याकरण तथा भाषा सम्बन्धि पुस्तकहरू प्रकाशन नगरिएको अवस्थामा भए सामाजिक विकास मन्त्रालयको तर्फबाट सम्पूर्ण खर्च व्यहोरी प्रकाशन गरिदिने



दिने गोष्ठी, थारु भाषामा गोष्ठी, गुरुङ भाषामा एक हप्ते प्रशिक्षक-प्रशिक्षण कार्यक्रम, अवधि भाषामा अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन संचालन गरेको जानकारी गराउदै स्थानीय तहलाई मातृभाषाको कक्षा संचालन गर्ने अधिकार दिएकोले मातृभाषा संरक्षणको लागि मन्त्रालयले आवश्यक सहयोग गर्ने बताउनु भयो।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै प्रदेश नं. ५ का सांसद भोजप्रसाद श्रेष्ठले प्रदेशमा विभेदमा परेका मातृभाषालाई जीवनसंग जोड्न सकेमा मात्र सार्थकता पाउने बताउनु भयो। सर्विधानले अगाडि सारेको बहु भाषिक, बहु जातीय, बहु धार्मिक मुलुकको रूपमा स्थापित गर्ने मानवीय जीवनसंग जोडेर मातृत्व भाव, माटोप्रतिको माया र राष्ट्रिय भाव झल्कने गरी देशलाई अगाडि बढाउन गाँउ तहबाटै मातृभाषालाई प्राथमिकतामा

बताउनुभयो। मन्त्री बरालले गत वर्ष सामाजिक विकास मन्त्रालयको तर्फबाट मगर भाषामा दुई

थारुले भाषा संरक्षणको सन्दर्भमा सर्विधानमा उल्लेखित अधिकारको सदुपयोग गर्दै पाठ्यक्रम तयार गरी कम्तीमा पाँच कक्षा सम्म पठन पाठन शुरु गरियो भने मात्र मातृभाषा संरक्षण हुन सक्ने बताउनु भयो।

उक्त कार्यक्रममा त्रिभुवन विश्व विद्यालयका उपप्रधायापक डा. तारामणी राईले “नेपालमा मातृभाषाको स्थिति र भाषा शास्त्री अमृत योजन तामाङ्गले “स्थानीय तहमा मातृभाषाको समृद्धि” विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो। सो कार्यक्रममा प्रदेश नं. ५ स्थानीय सरकारका प्रमुख, उपप्रमुखहरू, आदिवासी जनजाति सम्बद्ध विभिन्न सामाजिक संघ संस्थाका अभियान्ता तथा प्रतिनिधिहरू र पत्रकारहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानका कार्यकारी सदस्य एवम् नेपाल मगर संघका महासचिव ज्ञानेन्द्र पुन मगरको अध्यक्षताका भएको उक्त कार्यक्रममा स्वागत मन्त्र्य नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ ५ नं. प्रदेशका अध्यक्ष दिपक गुरुङले गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रमको संचालन नेपाल मगर संघ प्रदेश नं. ५ का सचिव जीतु तरामु मगरले गर्नु भएको थियो।



राखि उठाउनु पर्ने सांसद श्रेष्ठले बताउनु भयो। त्यसैगरी प्रदेश नं. ५ का सांसद कविराम



**G.K. TECHNICAL  
NEPAL PVT. LTD.**

Butwal-11, Rupandehi  
Ph. 071-508065  
M: 9857039148, 9847230300  
Url: [www.gktechnical.com](http://www.gktechnical.com)  
E-mail: [nepalgktechnical@gmail.com](mailto:nepalgktechnical@gmail.com)



हाली कहाँ विभिन्न किसिमका ज्यारेण्टी तथा ज्ञान ज्यारेण्टी LED बल्चहरु आफ्नै छाणडना उत्पादन गरी न्यूनतम होलसेल हूल्यमा विक्री वितरण गरिन्छ।



शहीद स्मृति सामुदायिक अस्पताल  
पोखरा, पश्चिम, नेपाल  
फोन: +977-9847039148, Email: [hospital.sahidsmriti@gmail.com](mailto:hospital.sahidsmriti@gmail.com)

प्रो. धन बहादुर पुन मगर  
व्य. नमुना पुन मगर



मो. ९८४७९८०५१३  
९८६३२९५४०२

# रोल्पाली होटल एण्ड लज

बुटवल-१३, जितगढी, रुपन्देही



हामीकहाँ स्वादिष्ट खाना, नास्ता र आरामदायी बासको सुविधाका साथै बस र मेडिकल टिकटको अग्रिम बुकिङ्को व्यवस्था छ। अर्डर अनुसार ढिंडोको व्यवस्था पनि गरिन्छ।

# मगर सस्कृतिमा आधारित फिल्म माराडको छायाङ्कन अन्तिम चरणमा

तुलसुपा सारुको निर्माण तथा बुद्ध्या सुनारी मगरको निर्देशनमा मगर भाषा सस्कृतिमा आधारित चलचित्र माराडको पोस्टर एक कार्यक्रमकाबिच सार्वजनिक गरिएको छ। सुनारी फिल्मस व्यानरमा निर्मित मराड (खुशी) ले ग्रामिण मगर समुदायमा लोप हुँदै गएको मगर भाषा, धर्म, सस्कृति, परम्परा र रितिरीवाजलाई चलचित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ।

अहिले नेपालको बदलिदो राजनैतिक सास्कृतिक परिवेशमा सबै जातजातीहरूले आफ्नो भाषा सस्कृतिलाई जगेन्ना गर्ने उद्देश्यले विभिन्न भाषा सस्कृतिमा चलचित्र निर्माण गरिरहेका छन्। यसरी मनोरञ्जनको माध्यमबाट आफ्नो भाषा सस्कृतिलाई प्रस्तुत गर्ने सस्कार बढेसँगै मगर चलचित्र माराडले पनि मगर समुदायको मौलिक भाषा र कला सस्कृतिलाई नयाँ पुस्तामाभ

हस्तान्तरण गर्न मार्गदर्शन निर्माण गर्ने विश्वास लिएको छ। चलचित्र माराडको कथावस्तुमा बहुआयामिक पक्ष समेतिएको



हुनाले यो चलचित्र फिल्म फेस्टिबलमा समेत छनौट हुने अपेक्षा व्यक्त गर्दै चलचित्र मगर समुदायमा आधारित भए पनि नयाँ पुस्ताका लागि अनुसन्धानको विषय बन्नुका साथै मार्ग निर्देश पनि गर्ने निर्माता तुलसुपा सारुले बताए।

यो फिल्म पाल्पा जिल्लाको पुर्वी भाग निस्दी गाउँपालिकाको सेरोफेरोमा छायाङ्कन गरिएको छ। हाल नेपाली समाजमा विदेशी फिल्मको प्रभाव बढिरहेको अवस्थामा आफ्नो

रितिरीवाज परम्परालाई भावी सन्तानीका लागि संरक्षण गर्ने उद्देश्यले चलचित्र माराड निर्माण गरिएको निर्देशक सुनारीले बताउनु भयो। मगर कला सस्कृतिमा आधारित चलचित्र मराड छायाङ्कनको अन्तिम चरणमा पुगेको जानकारी गराउदै ट्रेजर सार्वजनिक भएसँगै चलचित्र माराडले सोसलमिडियाहरूमा निकै चर्चा बढुलेको छ। यसरी हेर्दा यो फिल्मले भविष्यमा राम्रै प्रभाव जमाउने देखिन्छ।

## हार्दिक शुभकामना



इद औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक वर्ग,  
सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

प्रो. सन्तबहादुर रोका मगर

## न्यू स्वर्गदारी हाईवेयर पसल

घोराही-११, दाढ, दीपशिखा रोड, फोन. ०१२-४१४०१८, ०१२-४१४०६०, ९८४७८५९८६८, ९८४७८६६९६९  
हामीकहाँ घर निर्माणको लागि सिमेन्ट, छड, पाइप फिटिङ, टायल फिटिङ, किला, कब्जा, रड रोगन इत्यादी सामानहरु उचित मूल्यमा पाइन्छ।

प्री. राजा बहादुर रामाराजन्न  
मो. ९८४५०२६२२०

प्री. चूतराज रामाराजन्न  
मो. ९८०६८१४३७०

# न्यू राना फर्निचर उद्योग

कुट्टाल-८, नेपालमार्ज रोड, पुल्काल गावी, स्वन्देशी  
(प्री. विकास चैताली एवं तामा), खिंडु, पार्सी कुट्टाल-२

हानीकारकी सामग्री, ब्रावाइ, बालह प्रदान, बाइबिलिङ लम्हा अनुसार, बालाका, चौलालीहर,  
पर्लाका, एकान् लायपेटिक न्यूयर्क ब्रूकली लालाका एक्टिव्स लिमिटेड विकली नामिन्दाह।

होल्डिंग्सरीको व्यवसाय छ।

विशेषज्ञदार उपचार जरो दीर्घायि जीवन विताउँ।  
मने भाज उद्योगका साथ प्रेत र ध को भित्री दूषा सेवना  
विकास यो प्रदान जो नरो लायाका कामा सम्बोधन।

#### विशेषज्ञ सेवाहरु

१. हाइड्रोली सापा दुमा सेवा
२. जाता नापा स्पाइन चार्चरी सेवा
३. नरो नरोली सेवा
४. जानरता विनियोगिता सेवा
५. सारो चोक नापा अनुवान सेवा
६. जानरता नापा न्यून नापा
७. जाता जाता नापा धोरी नापा नापा
८. स्पाइनोलोजीलोका नरोली सेवा
९. चाल-चोक विहोण्ड सेवा
१०. विनियोगितासाथी सेवा

#### विशेषज्ञ-सेवाहरु:

१. २४ से यस्ता दूसरीन्ती सेवा
२. २४ से यस्ता जाई सी यु. सेवा
३. २४ से यस्ता प्रहृष्ट सेवा
४. २४ से यस्ता फार्मेसी सेवा
५. २४ से यस्ता अवापनि अन्युत्तरात्मक  
व्यावितोजि र अन्यान्याता सेवा
६. तुरन्ति नभोपानि प्रशासनी सेवा
७. जानरता बाबू सेवा
८. विनियोगिता सेवा
९. २४ मै यस्ता स्प्रूलेस्ट सेवा



## TINAU INTERNATIONAL HOSPITAL PVT. LTD.

(Neuro & Trauma Center)  
Butwal-8, Rupandehi, Nepal.  
Tel. No.: +977-71-541909/541910/541977. Email: tinauinternationalhospital@gmail.com

## हार्दिक शुभकामना

३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

प्रो. धर्म थापा

**डि.के. ल्लक उद्योग**  
**एंड जि.के.डी. सप्लायर्स**

बुट्टवल, देवीनगर, मो. ९८५७०२५१८९, ९८०६९०७५९

## हार्दिक शुभकामना

३८ औं मगर एकता दिवस को

पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका  
मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक  
वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको  
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

प्रो. सूर्य जि.एम.

**जि.आर. काष्ठ एंड आल्मगियम फर्निचर शोरुम**

घोराही, दाढ (कृषि सामग्री अगाडि)

फोन: ९८५७८२३८८४, ९८०६२२१८८४, ऑफिस नं. ०८२-५६३४०३

# एम.जि. क्लबको पाँचौ साधारण सभा तथा तेस्रो अधिवेशन सम्पन्न

बुटवल ११ एम.जि. क्लबको पाँचौ साधारण सभा तथा तेस्रो अधिवेशनको कार्यक्रममा क्लबका अध्यक्ष तुल जी सारुको अध्यक्षता, प्रमुख अतिथि होम बहादुर गलामीले आतिथ्यतामा ति.न.पा ७ हरियाली पार्कमा कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

सो कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिले मैन बत्ती बालेर उद्घाटन गरेका थिए। २०७२ सालमा सम्पूर्ण युवा एक हौ समृद्ध समाज बनाउँ भने मुल नाराका साथ युवाहरु एक जुट भएर स्थापना गरेको यो क्लब आज पाचौ वर्ष प्रवेश गर्दा सम्म विभिन्न ठाउँमा आर्थिक भौतिक र सामाजिक कार्य गर्दै आएको छ। कार्यक्रममा अध्यक्ष सारुले क्लबको पृष्ठभुमि सहित आफ्नो दुई वर्षे कार्यकालभित्र भएका कामको सम्पूर्ण विवरणहरु कार्यक्रममा प्रस्तुत गरेका थिए साथै सारुले दुई वर्षे कार्यकालभित्र यो क्लबमा थुप्रै कार्ययोजनाहरु निर्माण गरी कार्यान्वयन भए पनि केही योजनाहरु पुरा नहुँदै कार्य अवधि समाप्त भएकोले अबको नयाँ कार्यसमितिसँग सहकार्य गरी ती योजनाहरु पुरा गर्ने प्रतिबद्धता पनि व्यक्त गरेका थिए साथै कोषाध्यक्ष निलबहादुर कवँरले पनि क्लबको आर्थिक प्रतिवेदनहरु कार्यक्रममाझ प्रस्तुत गरेका थिए।

उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि होम गलामीले बोल्दै हाम्रा पुखाहरुले संस्थागतरूपमा आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा ठोस कार्यक्रम अगाडि बढाएको भए हामी यसरी पछाडि पर्नु पर्ने थिएन भन्दै आर्थिक विकास नभएसम्म कुनै पनि विकास सम्भव छैन त्यसैले एम.जि क्लबले आर्थिक क्रान्ति गरेर रोजगारका अवसर सृजना

गरी आफु भन्दा तल्लो वर्गलाई माथि उठाउँन आर्थिक, भौतिक र सामाजिक रूपमा सहयोग गर्दै आएको यस एम.जि. क्लबको प्रशंसा व्यक्त गरे का थिए।

गलामीले कुनै पनि स्थान अगाडि बढाउँन इमान्दारी र निष्ठापुर्वक आफ्नो जिम्मेवारी निर्वाह गरी विश्वासको वातावरण सृजना गरेर टिम वर्कलाई राम्रो बनाउँन सकेको खण्डमा क्लबले परिकल्पना गरेको उद्देश्यहरु पुरा गर्न सकिने कुरा उल्लेख गर्दै नयाँ कार्य समितिलाई हार्दिक बधाई ज्ञापनसाथ सफल एवम् सिर्जनशील कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गरेका थिए।

क्लबका सल्लाहकार लिला सिंह रानाले बोल्दै हामी मगरहरु सोभो भएका कारण पछाडि परेका हौ त्यसैले कुनै पनि अवशर पाउँदा अगाडि बढन आग्रह गर्दै नयाँ कार्यसमितिलाई शुभकामना व्यक्त गरेका थिए भने क्लबका निर्वर्तमान अध्यक्ष बसन्त चर्ती मगरले यो क्लबलाई विधिवतरूपमा दर्ता गरी सञ्चालनमा त्याउन निकै संघर्षका बावजुट सफल भएका हौ भन्दै उनी क्लबमा पहिलो अध्यक्ष रहेर काम गरेको कुरा बताएका छन्।

यसैगरी मन्तव्य राख्ने क्रममा क्लबका अन्य सल्लाहकार तथा अतिथिहरुले आफ्नो



विचार व्यक्त गर्दै नयाँ कार्य समितिलाई हार्दिक बधाई तथा शुभकामना पनि व्यक्त गरेका थिए। साथै यसै कायक्रमको अवशर पारेर एशियन डाईग्नोस्टिक ल्याब्रोटरी प्रा.लि का संचालक भुपेन्द्र रानाले क्लबका सम्पूर्ण परिवारलाई मृगौला र मधुमेह नि:शुल्क परिक्षण गराएका थिए भने अन्य स्वास्थ्य परिक्षणको लागि विशेष छुट रहेको थियो।

कार्यक्रममा क्लबको तेस्रो अधिवेशन पनि रहेको हुनाले नयाँ कार्य समिति गठन गरी अध्यक्षमा श्रीधर अर्घाली, बरिष्ठ उपाध्यक्ष राम बहादुर सिंजाली, उपाध्यक्ष ओम बहादुर सारु, महासचिव देवलाल अर्घाली, सचिव निल बहादुर कवँर, कोषाध्यक्ष महेश खान्चा लगायत अन्य नौ जना सदस्यहरु मनोनित भएका छन्। अध्यक्ष मनोनित पछि श्रीधर अर्घालीले आफ्नो विचार व्यक्त गर्दै आज क्लबले हामीलाई जुन जिम्मेवारी दिनु भएको छ यो जिम्मेवारीभित्र रहेर अहोरात्र रूपमा खिटिदै कर्तव्य निष्ठ भइ पूर्णरूपमा जिम्मेवारी



वहन गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आफ्नो कार्यकालभित्र नयाँ योजनाहरु कार्यान्वयन गरी कलबलाई अझै उचाइमा पुऱ्याउने लक्ष्यकासाथ अगाडि बढ्ने कुरा जनाएका छन्। कार्यक्रममा एम जीका सल्लाहकार, कार्यसमितिका पदाधिकारी लगायत स्वास्थ्य कर्मी टिमलाई प्रसंशा पत्र साथै अतिथि र विशिष्ट अतिथिलाई मायाको चिनो प्रदान गरिएको थियो।

उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि होम बहादुर गलामी, विशिष्ट अतिथि भुपेन्द्र राना, कलबका पुर्व अध्यक्ष बसन्त चर्टी, सल्लाहकार मिन बहादुर पुन, लिला सिंह राना, गोबिन्द राना, सि.बि. थापा, जंग बहादुर थापा, प्रेम आले, प्रेस सल्लाहकार चन्द्रा थापा लगायत सम्पूर्ण एम.जि. कलबका सदस्यहरुको उपस्थिति रहेको थियो। सो कार्यक्रम

तुल जी सारुको अध्यक्षतामा स्वागत मन्तव्य बरिष्ठ उपाध्यक्ष ओम सारुको रहेको थियो भने कार्यक्रम सञ्चालन कलबका महासचिव विष्णु कुमार थापाले गरेका थिए

## हार्दिक शुभकामना

३८ औं मगर एकता दिवस को पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका मगर तथा गैरमगरहरु दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु एवम् ग्राहक वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

**प्रो. घंक बहादुर राना**

## न्यू राना बोर्डि बिल्डर्स

बुटवल-२, मैनाबगर, रुपन्देही  
मो. ९८४७१४९९२३

## हार्दिक बधाई

एम.जि. कलबको पाँचौ साधारण सभा तथा तेस्रो अधिवेशनबाट अध्यक्ष श्रीधर अर्घालीको नेतृत्वमा १५ जना कार्य समिति गठन भएकोमा सम्पूर्ण पदाधिकारीज्यूहरुलाई हार्दिक बधाई तथा सफल सिर्जनशील कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।



## हाम्रो गोरेटो राष्ट्रिय मासिक परिवार

## प्रदेश ५ को राष्ट्रियसभा निर्वाचनमा नेकपा विजयी



प्रदेश ५ को दाढ़मा राष्ट्रियसभा सदस्यका लागि बिहीबार भएको निर्वाचनमा नेकपाका तीनै जना उम्मेदवार विजयी भएका छन्। सत्तारूढ दल नेकपाबाट अपाङ्ग सदस्यमा दाढ़का जगप्रसाद शर्मा, महिला सदस्यमा कपिलवस्तुबाट विमला घिमिरे र अन्यबाट रुपन्देहीका गोपाल भट्टाराई निर्वाचित भएका छन्।

राष्ट्रियसभाका तीन जना सदस्य पदका लागि नौ जना बीचमा प्रति पर्धा भएको थियो। नेकपा र कांग्रेसबाट समान तीनरीन जना, समाजवादी पार्टीबाट दुइ जना र राष्ट्रिय जनमोर्चा पार्टीबाट एक जनाले प्रतिस्पर्धा गरेका थिए।

कांग्रेसबाट महिला सदस्यमा दाढ़बाट गिरिजादेवी न्यौपाने, अल्पसंख्यक सदस्यमा बाँकेबाट मेघराज अहम्मद हलवाई र अन्यबाट अर्धाखाँचीबाट बालकृष्ण पाण्डेय उम्मेदवार थिए। त्यस्तै, समाजवादी पार्टीबाट अल्पसंख्यक सदस्यमा बाँकेबाट सुनिलकुमार सिंघल र अन्यबाट बर्दियाका कृष्णप्रसाद अहिर उम्मेदवार थिए।

## लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल वरिपरिका सटरहरुडोजरद्वारा भत्काइए



बुटवलको लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल वरिपरिका व्यवसायीक सटरहरु भत्काउन डोजर परिचालन गरिएको छ। प्रदेश सरकारले अस्पतालको विकाससँगै गौरबको आयोजना अघि बढाउन पटक पटक सूचना प्रकाशित गरी सटर खाली गर्न व्यवसायीलाई आग्रह गरेपनि उनीहरूले अटेर गरेका कारण बिहीबार बिहानै भत्काए पर्छि व्यवसायीहरु तितरबितर भएका छन्। अस्पतालमा ७३ वटा व्यवसायीक सटरहरु रहेको थियो।

त्यसो त अस्पताल विकास समितिले बुधबार राति १२ बजे सम्म २४ घण्टे अल्टिमेटम दिएको थियो। अल्टिमेटममा पनि व्यावसायीहरूले सटर खालि गर्न आनाकानी गरेपछि डोजर चलाइएको इलाका प्रहरी कार्यलय बुटवलका प्रहरी नायब उपरीक्षक भिमलाल भट्टाराईले जानाकारी दिए। उक्त समयमा प्रदेश सरकारले सयौंको संख्यामा प्रहरी परिचालन गरेको थियो।

## हेमन्त मोबाईल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स

गल्याड नगरपालिका-३, नेवरोड, स्याहजा, फोन: ०६३-४६०९३३, ९८४६९९६८०७



**तथा सेवाहरु:** विभिन्न ड्राइवका मोबाईल, थक्की, टिली, झाउँडमिस्टर, आइफोन, एन्ड्रो, फिज, कॉलर्टर, राईसकुकर, डिस्प्लेस, लिट बल्ब अंच्च इलेक्ट्रोलिक्स सालालहरु तेलसेल तथा सुदू विक्री गर्नुका साथै लर्नित परिज्ञान।  
गोट: NTC, NCELL, SMART CELL, SIM तथा रिपार्ट कार्ड विक्री गर्नुका साथै फोटोकार्ड परि गरिबलु।

## ग्रील ग्रामको मागसहित दशौं स्थापना दिवश तथा वार्षिक उत्सव कार्यक्रम सम्पन्न

ग्रील तथा स्टील व्यवसायी संघ रुपन्देहीको दशौं स्थापना दिवश तथा वार्षिक उत्सव कार्यक्रम बुटवल ८ सुख्खानगर डल्फीन पार्टी प्यालेसमा सम्पन्न भएको छ।

सो कार्यक्रम प्रमुख अतिथि बु. उ.न.पा. को प्रमुख श्री सिवराज सुवेदीको आयित्यता रहेको थियो। कार्यक्रमा व्यवसायीहरूले ग्रील ग्रामको छुट्टै स्थापना हुनु पर्छ भन्ने जोडदार रुपमा माग राख्नुका साथै भोलामा औजार बोकेर विना दर्ता सञ्चालित रहेका व्यवसायीहरूले गर्दा प्रतिस्पर्धा गर्न गाहो भएको कुरा जानकारी गराउदै यसबाट राज्यलाई ठूलो मात्रामा करमा हास आएको कुरा बताएका थिए।

यसै गरी प्रमुख अतिथि सिवराज सवेदीले ग्रील व्यवसायीहरूको मागलाई सम्बोधन गर्दै जति सकदो छिटो थप अध्ययन गरी व्यवसायीहरूले राखेको कुरालाई विशेष पहल गर्नुका साथै विना दर्तामा व्यवसाय सञ्चालन गरेको पाइएमा कानुनी दायरामा ल्याउँन आफु प्रतिबद्ध रहेको कुरा पनि जानकारी गराएका थिए। साथै संघका जिल्ला अध्यक्ष

तुल बहादुर सारुले सम्पूर्ण व्यवसायीहरू एकताबद्ध भएर व्यवसाय मयादितका साथ अगाडि बढाउँन आग्रह गर्दै सम्पूर्ण अतिथिहरूलाई धन्यवाद व्यक्त गरेका थिए। पुर्व अध्यक्ष ग्रील ग्रामका संयोजक दिल बहादुर रानाले ग्रील ग्रामको आवश्यकता र औचित्यको विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए साथै २०६६ सालबाट यो ग्रील तथा स्टील व्यवसायी संघ स्थापना भएदेखि यस जिल्लामा रहेर योगदान पुन्याउनु भएका सम्पूर्ण पुर्व कार्यसमितिका पदाधिकारी तथा कार्यसमितिका सदस्यहरूलाई उपस्थित गराइ दोसल्ला ओढाएर सम्मान गरिएको थियो।

कार्यक्रमा उपस्थित अतिथिहरूमा बुटवल ११ का वडा सदस्य नकुल शाही, सस्थापक अध्यक्ष अशोक कुमार वर्मा, निर्वतमान अध्यक्ष नारायण पाठक, पुर्व अध्यक्ष धर्मराज भण्डारी, दिल बहादुर राना, सल्लाहकार



लेखनाथ पौड्याल, भुवन ज्ञवाली, श्याम के.शी. प्रथम उपाध्यक्ष मोहन भट्टराई द्वितीय उपाध्यक्ष प्रितम भण्डारी लगायतले आफ्ना धारणा व्यक्त गरेका थिए भने कार्यक्रममा सम्पूर्ण कार्यसमिति तथा नगर कमितिका पदाधिकारी, सदस्य र व्यवसायीहरूको ठुलो सहभागीता भएको हुनाले निकै हर्ष उल्लासका साथ कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो।

कार्यक्रममा अध्यक्ष तुल बहादुर सारुको अध्यक्षता साथै वरिष्ठ उपाध्यक्ष तुलसी खनालको स्वागत मन्तव्य रहेको थियो भने महासचिव रामप्रसाद पाण्डेले कार्यक्रम सञ्चालन गरेका थिए।

### हार्दिक शुभकामना

प्रो. जगत थापा

इदौं मगर एकता दिवस को पावन अवसरमा समस्त देश तथा विदेशमा रहनु भएका मगर तथा गैरमगरहरू दाजुभाई, दिदीबहनीहरू एवम् ग्राहक वर्ग, सम्पूर्ण व्यवसायीमा सुख, शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

## जगत पेन्टर एण्ड विदेशी सुकुटी सप्लाई

बुटवल-१०, कालिकानगर, भगवती पथ (बुटवल एफ.एम.को माथिल्लो लाईन), मो. ९८५७०४५१६७

हामीकहाँ घर रंगरोगनका सम्पूर्ण कार्यका साथै पेरिस कार्य पनि गरिन्छ तथा विदेशको लागि सुकुटी चाहिएमा पनि सम्पर्क गर्नुहोस्।